

# วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์



## วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิชาการ และงานวิจัย ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัยทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนและสร้างองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เจ้าของ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

## ที่ปรึกษา

1. รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา รักษาการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพัตรา รักการศิลป์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

## กองบรรณาธิการ

- |                                              |                             |
|----------------------------------------------|-----------------------------|
| 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชีระ รุญเจริญ             | มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล     |
| 2. ศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ พลธานี             | มหาวิทยาลัยขอนแก่น          |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี วรรณรักษ์       | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวินทร์ ประชานันท์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล สมคุณา        | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  |
| 6. อาจารย์ ดร. ประยูร เซาวีนากร              | มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ    |
| 7. อาจารย์ ดร. ธนาภรณ์ พันทวี                | มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด   |
| 8. อาจารย์ ดร. วริษฐ์ กิตติธนารุจน์          | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  |
| 9. อาจารย์ ดร. สายรุ้ง สอนสุภาพ              | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  |

## บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ จารัตน์

## ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1. อาจารย์ ดร. วริษฐ์ กิตติธนารุจน์
2. อาจารย์พัลลภา เลิศเจริญวนิช

## ฝ่ายการเงินและธุรการ

1. นางสาวนภาพรรณ จันทร์พาณิชย์
2. นางประกาย ศิริสำราญ
3. นายสุพิศ กองชัย

## ผู้ประเมินอิสระ (Peer reviewers) ตรวจสอบทางวิชาการประจำปี

- |                                                   |                            |
|---------------------------------------------------|----------------------------|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร. จรัส สว่างทัฬห              | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร. อาลัย จันทร์พาณิชย์         | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ |
| 3. รองศาสตราจารย์ประภากร สுகนธมณี                 | มหาวิทยาลัยศิลปากร         |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร ชื่นชูจิต        | มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พญ. ศัชรินทร์ ภูนิคม    | มหาวิทยาลัยขอนแก่น         |
| 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พชร สุริยะ              | มหาวิทยาลัยขอนแก่น         |
| 7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย สมานชาติ       | มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี     |
| 8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพร สร้อยทอง         | มหาวิทยาลัยบูรพา           |
| 9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม       |
| 10. ดร. ปิติพงษ์ พิมพ์พิเศษ                       | มหาวิทยาลัยขอนแก่น         |

## สำนักงาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์  
จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทรศัพท์ 0 4461 1221 ต่อ 3806 <http://www.bru.ac.th>

## กำหนดเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

## ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารทุกเรื่องได้รับการตรวจทางวิชาการจากผู้ประเมินอิสระ
2. ข้อคิดเห็นใด ๆ ของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เป็นของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ขอให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์วินัย เลขที่ 433/6-9 ถ.เสด็จนิวัฒน์ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ 31000  
โทรศัพท์ 0 4461 1392, 0 4462 1392 แฟกซ์ 0 4461 1392



### **Objectives**

1. To be a publication source for academic articles and researches of graduate students, lecturers and general researchers.
2. To be a medium in exchanging and creating body of knowledge derived from academic articles and researches in humanities and social sciences field.

### **Publisher**

Graduate School, Buriram Rajabhat University

### **Consultants**

1. Associate Professor Malinee Chutopama Acting President of Buriram Rajabhat University
2. Assistant Professor Dr. Supattra Rakkarnsilp Vice-President for Academic Affairs

### **Editorial Board**

- |                                               |                                              |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1. Professor Dr. Teera Runcharoen             | Nakhon Ratchasima College, Thailand          |
| 2. Professor Dr. Anan Polthanee               | Khon Kaen University, Thailand               |
| 3. Associate Professor Dr. Anchalee Wannarak  | Suranaree University of Technology, Thailand |
| 4. Assistant Professor Dr. Nawamin Prachanant | Buriram Rajabhat University, Thailand        |
| 5. Assistant Professor Dr. Narumon Somkuna    | Buriram Rajabhat University, Thailand        |
| 6. Dr. Prayoon Chaowaneenart                  | Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand     |
| 7. Dr. Thanaporn Pantawee                     | Roi-Et Rajabhat University, Thailand         |
| 8. Dr. Varit Kitthanarut                      | Buriram Rajabhat University, Thailand        |
| 9. Dr. Sairung Sornsuparp                     | Buriram Rajabhat University, Thailand        |

### **Editor in Chief**

|                                        |                                   |
|----------------------------------------|-----------------------------------|
| Assistant Professor Dr. Chookiat Jarat | Associate Dean of Graduate School |
|----------------------------------------|-----------------------------------|

## Finance and Administration

1. Ms. Napawan Janpanich
2. Mrs. Prakai Sirisamran
3. Mr. Supit Kongchai

## Peer Reviewers

- |                                                      |                             |
|------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 1. Associate Professor Dr. Jaras Sawangtap           | Buriram Rajabhat University |
| 2. Associate Professor Dr. Alai Janpanich            | Buriram Rajabhat University |
| 3. Associate Professor Prapakorn Sukonthamane        | Silpakorn University        |
| 4. Assistant Professor Dr. Supaporn, Chuenchoojit    | Buriram Rajabhat University |
| 5. Assistant Professor Dr. Kutcharin Phunikhom, M.D. | Khonkaen University         |
| 6. Assistant Professor Dr. Patcharee Suriya          | Khonkaen University         |
| 7. Assistant Professor Dr. Sitthichai Smachat        | Ubon Ratchathani University |
| 8. Assistant Professor Dr. Phattraporn Soyong        | Burapha University          |
| 9. Assistant Professor Dr. Gangarn Somprasertsri     | Maharakham University       |
| 10. Dr. Pitipong Pimpiset                            | Khonkaen University         |

## Affiliation

Graduate School, Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd. A. Muang Buriram 31000  
Tel. 0 4461 1221 ext. 7401-2

## Publication frequency

Journal of Graduate Studies, Buriram Rajabhat University is issued biannually (2 issues/year)  
No.1 (January-June): Out in the last week of June  
No.2 (July-December): Out in the last week of December

## Manuscript Submission

The manuscript must be in both Microsoft Word and PDF files and submitted via the journal email at [graduate@bru.ac.th](mailto:graduate@bru.ac.th)

Remarks: Graduate students submitting their articles as a part of their thesis or independent studies are required to attach an approval form from their thesis advisors allowing the article to be published.

### **Journal's Specification**

1. Articles and research papers published in Journal of Graduate Studies, Buriram Rajabhat University had been academically scrutinized by independent peer reviewers.

2. Journal committee members do not have to agree with any comments from the authors of the articles and research papers published in Journal of Graduate Studies, Buriram Rajabhat University.

3. Articles and research papers published in Journal of Graduate Studies, Buriram Rajabhat University are permitted to be copied with appropriate citation.

### **Printed by**

Vinai Printing House 2509 Co., LTD 433/6-9 Sadetniwat Rd.

Tel.: 0 4461 1392, 04462 1392 Fax. : 0 4461 1392

# บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ฉบับนี้ได้รวบรวมบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างประเทศที่ได้ให้เกียรติมาเป็นองค์ปาฐกและผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2562 (The 3rd National and International Research Conference 2019 : NIRC III 2019) ภายใต้หัวข้อ “ความท้าทายของอุดมศึกษาในการผลิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 (Challenges of Higher Education in Production of Graduate Students in the 21<sup>st</sup> Century)” ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ บทความวิจัยและบทความวิชาการที่น่าสนใจในฉบับนี้ ได้แก่ เรื่อง Partnerships in Higher Education – We Are Better Together เขียนโดย Professor Dr. Robin Erwin, Projecting Cultural Differences between Faculty in The U.S. and Other Countries in The Hospitality and Tourism Programs Regarding the Impact of Evaluation Criteria to Quality of the Program เขียนโดย Professor Dr. Kurt A. Stahura and Danny Choi และ Collaborative Social Work Programs in the United States เขียนโดย Professor Dr. Justin Bucchio นอกจากนี้ยังมีบทความจากนักวิจัยชาวไทยท่านอื่น ๆ ซึ่งบทความเหล่านี้ได้ผ่าน การพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewers) นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการการศึกษา นักศึกษาทุกระดับ อาจารย์ นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความที่ได้รับการคัดเลือกมาตีพิมพ์เหล่านี้ จะให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านในเชิงเนื้อหาทางวิชาการ ระเบียบวิธีวิจัย รวมไปถึงแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

บรรณาธิการ

# Editorial Note

Journal of Graduate Studies, Buriram Rajabhat University collected academic articles and research papers from international experts who were invited to be guest speakers at the 3<sup>rd</sup> National and International Research Conference 2019: NIRC III under the theme of “Challenges of Higher Education in Production of Graduate Students in the 21<sup>st</sup> Century” organized on February 1<sup>st</sup>, 2019 at Buriram Rajabhat University. The interesting academic articles and research papers included in this issue are “Partnerships in Higher Education – We Are Better Together” by Professor Dr. Robin Erwin, “Projecting Cultural Differences between Faculty in The U.S. and Other Countries in The Hospitality and Tourism Programs Regarding the Impact of Evaluation Criteria to Quality of the Program” by Professor Dr. Kurt A. Stahura and Danny Cho and “Collaborative Social Work Programs in the United States” by Professor Dr. Justin Bucchio. Moreover, there are other academic articles and research papers from Thai researchers which had been scrutinized by peer reviewers. Thus, we hope that they will be beneficial for students, teachers and academic personnel in every educational level not only in terms of academic content and research methodology but also the application of the results from the papers in the future.

Editor

|                                                           |   |
|-----------------------------------------------------------|---|
| Partnerships in Higher Education – We Are Better Together | 9 |
|-----------------------------------------------------------|---|

*Professor Dr. Robin Erwin*

|                                                                                                                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Projecting Cultural Differences between Faculty in The U.S. and Other Countries in The Hospitality and Tourism Programs Regarding the Impact of Evaluation Criteria to Quality of the Program | 16 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

*Professor Dr. Kurt A. Stahura and Danny Choi*

|                                                         |    |
|---------------------------------------------------------|----|
| Collaborative Social Work Programs in the United States | 25 |
|---------------------------------------------------------|----|

*Dr. Justin Bucchio*

|                                                                                                                                                                |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Community Development Based on Sufficiency Economy: A Case Study of Academic Services Provided to Khokwan Village by Faculty of Humanities and Social Sciences | 34 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

*Akkarapon Nuemaihom*

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ | 44 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Influential Factors for the Achievement of the To Be Number One Club network in Buriram Province

*สุวิมล พัฒนาวิศิษฐ์*

|                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| การประยุกต์เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว ปราสาทขอมโบราณ ในเขตพื้นที่นครชัยบุรินทร์ | 60 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Application of Geo-Informatics Technology for the Analysis of Linking Tourist Attraction Routes, Ancient Khmer Castle In Nakhon Chai Burin Area.

*อัยดา แก้วระวัง และวริษฐ์ กิตติธนาจรณ์*

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| การออกแบบลายมัดหมี่จากเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแพ้น | 79 |
|----------------------------------------------------------|----|

Designing of Mudmee Motifs From Thai Traditional Floral Mobiles: Vimantan

*สมบัติ ประจัญสานต์*

|                           |    |
|---------------------------|----|
| คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ | 88 |
|---------------------------|----|

# Partnerships in Higher Education – We Are Better Together

Robin Erwin

Professor in the Education department at Niagara University

e-mail : rerwin@niagara.edu

Individuals learn and grow through new experiences, but institutions also learn and grow through new experiences and new challenges. These new experiences and challenges require effort in order to gain the benefits, but the effort is worthwhile because we know that is how learning occurs. The learner who works diligently and with perseverance learns more than the learner who works carelessly. The institution that works diligently through new challenges grows more than an institution that fights with itself every week. New and productive experiences for both individuals and institutions may include partnerships, perhaps through new international collaborations.

When we work together, we are better together. How does this happen? When human thinkers of diverse backgrounds collaborate, the synergy in this partnering benefits the participants as well as all of the surrounding society. The participating thinkers stimulate each other's ideas, and their collaboration yields useful knowledge for society (Barrantes et al. 2012). This collaboration also models for society how diverse thinkers are helpful to knowledge building and societal progress; we model diversity as strength, not as a liability. One of the most urgent ways in 2019 that we can collaborate as knowledge seekers and builders in academia is to adhere to "The Constitution of Knowledge" as explained in the recent and noteworthy 2018 article by Jonathan Rauch in the journal *National Affairs* (an American journal devoted to national politics and social issues). Without consciously aligning with this constitution of knowledge, academics generally do just that – we follow an informal and implicit constitution that sets the rules for how knowledge is developed, how it is recognized as trustworthy and worthwhile, and how that knowledge is made available for testing. Follow Rauch's explanation below (p. 128).

Though nowhere encoded in law, the constitution of knowledge has its own equivalents of checks and balances (peer review and replication), separation of powers

(specialization), governing institutions (scientific societies and professional bodies), voting (citations and confirmations), and civic virtues (submit your beliefs for checking if you want to be taken seriously). The members of the community that supports and upholds the constitution of knowledge do not have to agree on facts; the whole point, indeed, is to manage their disagreements. But they do need to agree on some rules.

One rule is that any hypothesis can be floated. That's free speech. But another rule is that a hypothesis can join reality only insofar as it persuades people after withstanding vigorous questioning and criticism. That's social testing. Only those propositions that are broadly agreed to have withstood testing over time qualify as knowledge, and even they stand only unless and until debunked.

In the US and in many countries around the world, this constitution of knowledge is being threatened by powerful people who deliberately, persistently, and maliciously sow disinformation, seeking to discredit all knowledge and to create confusion and doubt, thereby weakening important social institutions and increasing the power of those who thrive on fear and hatred (Rauch. 2018). We in academia must stand against these forces who threaten the building and testing of knowledge. We can

oppose disinformation, explain for others the process of knowledge building and vetting, and we can help our respective societies create positive futures.

In support of this effort, academics must strive to present themselves as people devoted to knowledge generation and testing, as thinkers with politically neutral stances, not as elites affiliated with particular political parties (except by coincidence of values). If we are perceived as politically biased, our objectivity is compromised when discussing socially charged issues, so we should strive to maintain as much neutrality and objectivity as possible in our public statements. Regarding all work we do according to this constitution of knowledge, we can do this more effectively when in solidarity together, united around the world. In addition to our work to preserve this tacit constitution of knowledge, a second way academics can partner is through collaborating among ourselves on scholarly projects (Babchuk, Keith, & Peters. 1999). We collaborate with colleagues in our departments, in our universities, in our professional contacts within our own disciplines of study, and these are very good for knowledge building. There are also potential synergies associated with international partnering and collaborating in higher education that are worth considering.

As an American-based professor of education,  
I want to explore some advantages and

disadvantages that US-based professors and  
non-US-based professors may contribute to

| Advantages of non-US academics                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Advantages of US academics                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>■ strong academic preparation and scholarly productivity</li> <li>■ poised to influence home societies in highly positive ways</li> <li>■ already know English as a common language in international partnerships</li> <li>■ may know or be known by leaders in their home countries' higher education communities</li> <li>■ may know publication venues in home countries</li> <li>■ may write in a standard academic style of home country</li> <li>■ may be accustomed to standards of scholarly integrity to which home country's academics are held</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>■ strong academic preparation and scholarly productivity</li> <li>■ may know or be known by leaders in US higher education communities</li> <li>■ may know publication venues in US</li> <li>■ may write in a standard academic English style</li> <li>■ may be accustomed to standards of scholarly integrity to which US academics are held</li> </ul>               |
| Disadvantages of non-US academics                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Disadvantages of US academics                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>■ may not know or be known by leaders in US higher education communities</li> <li>■ may not know publication venues in US</li> <li>■ may not write in a standard academic English style</li> <li>■ may not be accustomed to standards of scholarly integrity to which US academics are held</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>■ often minimal impact on home society of US</li> <li>■ typically unskilled in languages other than English</li> <li>■ little to no knowledge of non-US publication venues</li> <li>■ may not write in a standard academic style of other countries</li> <li>■ may not be accustomed to standards of scholarly integrity to which non-US academics are held</li> </ul> |

these partnerships:

This analysis of advantages and disadvantages points to a potential synergy between US academics and non-US academics. Our respective advantages and disadvantages may work together in a positively synergistic manner to allow useful and productive accomplishments. What are your attitudes regarding international higher education partnerships? I have seen openness and positive attitudes in my travels and interactions with academics outside the US. What are US higher education attitudes regarding international partnerships? American academics are generally open to such partnerships, but have limited contact with scholars in other countries and limited experiences with developing such partnerships. One related factor may be the mono-lingual status of most US-based professors. Although American academics have greater knowledge of languages other than English than the general US population, still only a fraction of US professors have this knowledge. By contrast, most non-US academics are proficient in multiple languages.

Let me illustrate openness to partnerships with my own university, Niagara University. Niagara has been active in promoting international partnerships over many years. We began this over 35 years ago in seeking to provide teacher education for Canadian

teachers, since Niagara is on the international border with Canada (we are just 3 miles downriver from the famous Niagara Falls!). We negotiated and cooperated with the Ministry of Education in the province of Ontario, Canada, fulfilled all requirements, and have been offering teacher education degrees since 1985 that are recognized in Canada, with good working relationships with Canadian government leaders for education, as well as Canadian school districts. This arrangement has been a win-win relationship for many years.

In more recent times, Niagara has recognized the important benefits of international partnerships that are farther away than our immediate neighbor Canada, and the university has been promoting and encouraging faculty to participate in such partnerships. I am not as active as my colleague Michael Smith in developing international partnerships, but even I have been to scholarly conferences in other countries, and have been on four study abroad trips with university students. Many Niagara students study for at least a short time in other countries as a part of their university program.

Viewed from my perspective, some potential forms of collaborations between Niagara University and international partners, from micro to macro level, include possibilities

such as:

- Personal – collaboration at personal level between me and international colleagues pursuing scholarly projects or study abroad experiences.
- Program – collaboration with my own Literacy Instruction specialist graduate degree program faculty and students on scholarly or programmatic projects.
- Department – collaboration with faculty among the multiple additional programs in graduate education within my department (doctoral program in policy and leadership -- as described by my colleague Walt Polka at this conference, school building and district administration, school psychology, school counseling, and mental health counseling).
- College – collaboration among College of Education faculty representing programs in elementary and secondary teacher education, special education, applied behavior analysis; also potential for faculty exchanges between universities.
- University – institutional level partnerships (such as co-sponsorship of this conference), potential for faculty exchanges between universities.

From my experience gained during a career working at many levels in education and visiting schools in multiple cultures, I am convinced that challenges in my own field of literacy education are universal to all cultures, and are worth exploring and confirming with one another across cultures. For example, children around the world experience various difficulties in reading in their home languages, such as learning the sounds of their language, mastering sound/symbol correspondences, implementing strategies for figuring out unfamiliar words, accumulating instantly known sight words, developing fluency in reading, growing rich vocabularies of word meanings, comprehending the meanings of sentences and longer units

of meaning, comprehending figurative language, critically analyzing what they read, and more. We experience these challenges in reading with American children, and these same challenges occur around the world in native and second language learning. Our literacy learning challenges are not so much unique as they are universal. For evidence of these claims of common educational challenges across cultures, see the long-standing international comparative education studies conducted by TIMSS, PIRLS, and PISA listed in the references.

I am also convinced that solutions to these challenges are often culturally bound, and ideally involve culturally specific configurations and application (e.g., Lee & Buxton,

2011). For example, in the US, early literacy learning is fairly structured from relatively young ages, with much language stimulation and repetition, much practice with reading materials and sounds and symbols of the language, and usually starts at least by age 5. By contrast, in some European cultures early literacy experiences are much less structured, with much less strict routines, less practice with sounds and symbols, much more reliance on student self-discovery and self-initiated learning through play, and more structured early literacy lessons do not begin until age 7. Yet in both solutions for early literacy learning, children do learn the intended and similar instructional goals. The challenges are parallel, but the solutions are

quite different. What “works” in one culture may not transfer easily to another culture in the same form, but the identification of the challenge and the fundamental idea embedded in the challenge may be highly similar. If we find a solution that appears to be effective in one culture, it may be possible to isolate the qualities of the solution that make the solution so effective, and transfer that solution to another culture with culturally appropriate modifications or applications. So although the challenges seem to be universal, the solutions are often more specific to a particular culture.

I am an optimist. I envision many possibilities for our collective futures:

- a future in which academic “brothers and sisters” across cultures defend knowledge building and testing against the threats that would sow disinformation, fear, and hatred.
- a future in which academics find common ground across cultures and work collaboratively on scholarly projects.
- a future in which we collaborate on identifying challenges and on proposing and testing related-but-different solutions for our respective cultures.
- a future that positively affects the evolution of knowledge, so that instead of ideas evolving in isolation, ideas can evolve in collaboration and synergy, and we can more directly affect the evolution of ideas for good.

I believe this positive future is possible, but like learning, it will require persistent effort in order to gain the benefits. I challenge us all to make that effort and to build that future.

In scholarly partnerships we can be better together!

## References

- Babchuk, N., Keith, B. & Peters, G. (1999). "Collaboration in Sociology and Other Scientific Disciplines: A Comparative Trend Analysis of Scholarship in the Social, Physical, and Mathematical Sciences." **American Sociologist**. 30(3) : 5–21.
- Lancho B, S., Guerrero B, V. P., Rodríguez, Z. C. & de Moya Anegón, F. (2012). "Citation Flows in the Zones of Influence of Scientific Collaborations." **Journal of the American Society for Information Science & Technology**. 63(3) : 481–489.
- Lee, O. & Buxton, C. (2011). "Engaging Culturally and Linguistically Diverse Students in Learning Science." **Theory into Practice**. 50(4) : 277–284.
- Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS). Retrieved from <https://www.iea.nl/pirls>.
- Programme for International Student Assessment (PISA). Retrieved from <http://www.oecd.org/pisa/>.
- Rauch, J. (2018). "The Constitution of Knowledge" **National Affairs**. 37(4) : 125-137.
- Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS). Retrieves from <https://www.iea.nl/timss>.

# Projecting Cultural Differences between Faculty in The U.S. and Other Countries in The Hospitality and Tourism Programs Regarding the Impact of Evaluation Criteria to Quality of the Program

Kurt A. Stahura<sup>1</sup> and Danny Choi<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Dean of College of Hospitality and Tourism Management, Niagara University  
e-mail : kstahura@niagara.edu

<sup>2</sup>Professor of Hospitality and Retailing Management, Texas Tech University  
e-mail : danny.choi@ttu.edu

## ABSTRACT

The purpose of this paper is to introduce and invite measurement and compare the effects of cultural dimensions on factors of hospitality and tourism program evaluation between the U.S. and other countries. The cultural dimensions developed by Hofstede (1980; 2001) and evaluation criteria from hospitality, tourism, and leisure program (HTLPs) by Horng, Teng, and Tom (2009) will be adopted for this future research study. The five cultural dimensions are power distance (PD), uncertainty avoidance (UA), individualism (IND) and collectivism (COL), masculinity (MAS) and femininity (FEM), and Orientation (ORI). The six HTLP evaluation criteria are curriculum and instruction, faculty, strategic planning, administrative management, student achievements, and resources.

Comparison and structural equation modeling (SEM) will be utilized in the data analysis. First, comparison of the mean values regarding the cultural dimensions, evaluation criteria, and the quality of the program will find out the differences. Second, SEM analysis will find any direct effect of cultural dimensions on HTLP evaluation criteria and evaluation criteria on quality of the program, and indirect impacts of cultural dimensions on quality of the program.

The analysis of the effects among dimensions will provide the meaningful views on how to access on the program management, curriculum and faculty development, and instruction planning from cultural perspectives. Even though the HTLP evaluation criteria

were developed by integrating and redefining the previous diverse evaluation ones, they have only been applied in the HTLPs in Taiwan. Thus, it would be a meaningful chance to validate the criteria in additional programs throughout the world.

**Keywords:** Cultural Differences, Hospitality and Tourism Programs, Evaluation Criteria  
Introduction

The globalization of the world's economy had progressed substantially for the past decade. Global networking and an emerging infrastructure make it possible to manufacture goods on one side of the globe and sell them the other side of in a couple of days. People migrate from one country to another for multi-national business purposes. The U.S. alone is expected to have a population that is more than 50% non-Caucasian in a next couple of decades (Schiller. 2015). Other economically developed countries are experiencing similar trends

### **Rapid Internationalization of HTLPs**

Globalization has also contributed to the rapid internationalization of the hospitality and tourism industry. Hospitality related companies often have properties stretching from one end of the world to the

other. Similarly, higher education programs providing the talent for these far reaching organizations, have also responded to these global trends setting up campuses on virtually every continent. The hospitality industry has long been recognized as being global with over \$950 billion annual revenues (International Hotel & Restaurant Association. 2018). In our annual analysis of the global economic impact of Travel & Tourism, the sector is shown to account for 10.4% of global GDP and 313 million jobs, or 9.9% of total employment, in 2017 (World Travel and Tourism Council. 2018). This global growth transferred again into Travel & Tourism with the sector's direct growth of 4.6% outpacing the global economy for the seventh successive year. As in recent years, performance was particularly strong across Asia, but proving the sector's resilience, 2017 also saw countries such as Tunisia, Turkey and Egypt that had previously been devastated by the impacts of terrorist activity, recover strongly (WTTC. 2018)

### **Employment, Visitor exports and investment**

In 2017, the total contribution of Travel & Tourism to employment, including jobs indirectly supported by the Visitor exports generated USD1,494.2 bn (6.5% of total exports) in 2017. This is forecast to

grow by 3.9% in 2018, and grow by 4.1% pa, from 2018-2028, to USD2,311.4 bn in 2028 (6.9% of total). Travel & Tourism investment in 2017 was USD882.4bn, or 4.5% of total investment. It should rise by 4.8% in 2018, and rise by 4.3% pa over the next ten years to USD1,408.3 bn in 2028 (5.1% of total). 2028 GDP: DIRECT CONTRIBUTION GDP: TOTAL CONTRIBUTION industry was 9.9% of total employment (313,221,000 jobs). This is expected to rise by 3.0% in 2018 to 322,666,000 jobs and rise by 2.5% pa to 413,556,000 jobs in 2028 (11.6% of total) (World Travel and Tourism Council, 2018).

### **Current HTLP Evaluation Standards**

Some international organizations have provided evaluation/ accreditation to HTLPs.

Some of the Accreditation Commissions and certifications for Programs in Hospitality Administration (ACPHA) include: CHRIE from the U.S., the TedQual Certification by the United Nations World Tourism Organization (UNWTO), the National Recreation and Park Association (NRPA), and the UK Quality Assurance Agency subject review process. However, Horng et al. (2009) suggested that there has been a lack of inclusive evaluation criteria such as adopting an industry quality assessment for better evaluation which

contains perspectives such as those from stakeholders (i.e. faculty, students). Clearly there is a need for such empirical analysis.

### **Necessity to Project Cultural Dimension for HTLP Evaluation Standards**

Systematic cultural approaches in developing globally accepted HTLP evaluation criteria can be critical in developing quality programs. In a global context, it has been shown that an exchange of programs contents and students among HTLPs has substantially increased for the past decade. Applying HTLPs criteria without consideration for the understanding of cultural differences would be detrimental for all programs seeking any global education status. Accepting an infusion of international students without understanding their cultural and learning heritage could result in the academic stereotyping of the students. Besides hospitality, tourism, and leisure, perhaps more than any other industry requires an understanding of global networking and development. Therefore, professionals involved in the academic discipline of hospitality, tourism, and leisure should be pioneers in developing and embracing culturally well understood HTLP evaluation criteria.

## **Literature Review**

### **Higher Education Program**

#### **Evaluation**

Higher education evaluation has been viewed through two lenses, institutional and program. Institutional evaluation focuses on the educational goals of the institution while program evaluation emphasizes certain programs with occupational affiliations and standards. Program evaluation is more commonly seen in different cultures and countries such as the program reviews conducted in the United Kingdom (Barak. 1982; Conrad & Wilson. 2000). Since this research study is about HTLP evaluation with different cultural perspectives, a program evaluation and analysis will be implemented.

#### **Research for the Possible HTLP Evaluation Criteria**

Some empirical research studies have suggested HTLP evaluation criteria. Recently scholars such as Robbins discussed what factors might affect education quality and even suggested which ones should be examined. Quite some time ago, Heiman and Sneed (1996) proposed a conceptual framework and expounded upon the impact of accreditation on HE in the U.S. Assante, Huffman and Harp (2007) found five factors affecting quality of undergraduate HTLPs in the U.S. However, Horng et. al. (2009)

suggested that there had been no rigorous and extensive research to identify and confirm the dimensions. My fellow scholar Dr. Choi and I have taken on this cultural quest.

#### **Necessity to Develop Further on HTLP Evaluation Criteria**

HTLP evaluation/ accreditation systems need to have support from not only from a theoretical perspective but must also incorporate a program quality measurement. From a theoretical standpoint, Rao, Solis, and Raghunathan in the 90's claimed that valid dimensions of higher education (HE) provide the major challenge. Indeed, the complexity of factors that need to be considered makes program quality difficult to measure and has led to the limited empirical research in this area (Winn & Cameron. 1998). Becket and Brooks (2009) went as far as to suggest that there is no quality measurement. Clearly there is a gap in the literature that needs to be filled.

#### **Necessity to Project Cultural Dimension on HTLP Evaluation Criteria**

There has been a lack of systematic cultural approaches in analyzing the HTLP evaluation criteria. Sulkowski and Deakin (2009) found the link between students' learning values (education, learning, teaching, ethics and aspiration) and the cultural

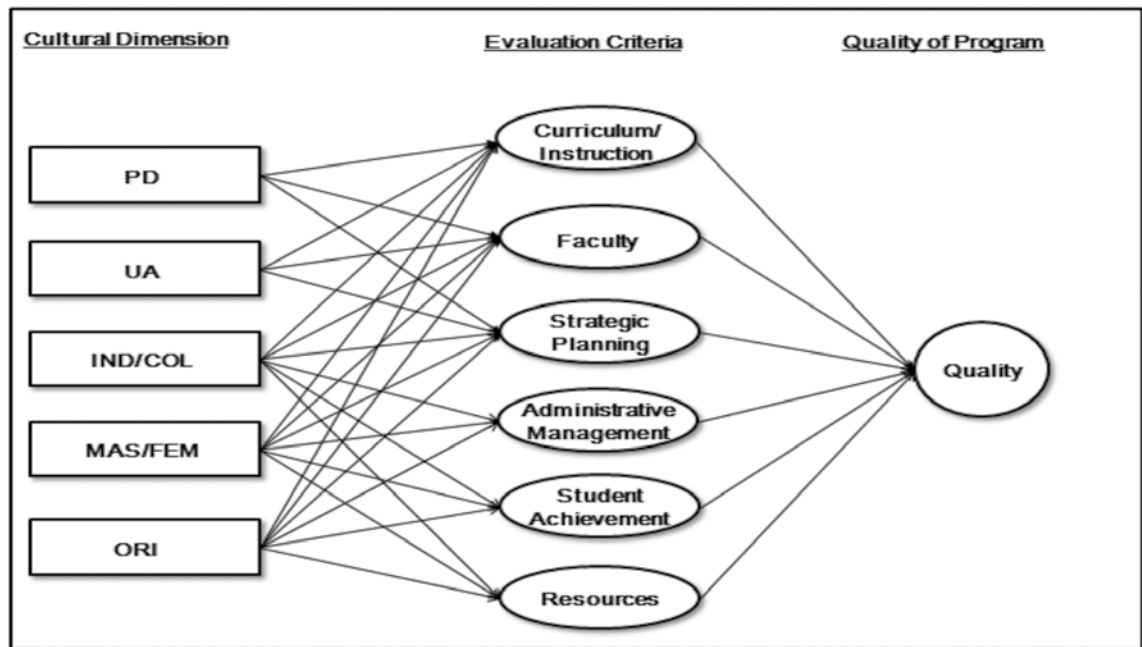
dimensions. The scholars suggested that culture can provide information in profiling learning experiences. Barron (2006) suggested that the international students from a Confucian heritage are accustomed to different learning prospects and experiences. Therefore, those students need to adapt themselves to new and different approaches in learning with different cultures. Besides, diverse research studies have suggested that there has been lack of HTLP evaluation from the stakeholders (Badri et al. 2006; Pereda, Airey, & Bennett. 2007). Therefore, developing more systematically inclusive and culturally general HTLP evaluation criteria can be critical in enhancing the program quality from a global perspective.

### **Cultural Dimensions**

Validity and cultural generalizability of cultural dimensions integrated by Hofstede (1980; 2001) has been proven through diverse empirical research. There are five cultural dimensions; power distance (PD), uncertainty avoidance (UA), individualism (IND) and collectivism (COL), masculinity (MAS) and femininity (FEM), and Orientation (ORI). PD is about the basic difference in handling inequality in human relations (i.e. more or less concerned about power inequality in interacting with one's superior).

### **Effect of Cultural Dimensions on Education**

It has been found that cultural dimensions are deeply rooted in the education system of a society. For example, “societal norms have led to the development and pattern maintenance of institutions in society with particular structures and ways of functioning.” (Hofstede. 2001 : 11). It has also been found that PD has an inverse relationship with education level and UA with open-ended educational environment (Hofstede. 2001). Some of research studies have applied these cultural dimensions in understanding international students and their learning experiences (Li & Kaye. 1991; Barron. 2006). However, there has been a lack of systematic cultural approaches for perspectives of faculty in HTLPs on cultures. Thus, considering the current status of globalization and increasing diversity among countries with HTLPs, it can be beneficial for the programs if the stakeholders' perspectives are projected with these accompanying cultural differences.



**Figure 1:** Proposed Research Model

$H_1$ : There are significant differences between American and (XXXX) HTLP faculty in terms of the cultural dimensions.

$H_2$ : There are significant differences between American and (XXXX) HTLP faculty in terms of the quality of HTLP.

$H_3$ : There are significant differences between American and (XXXX) HTLP faculty in terms of the cultural dimensions.

$H_4$ : The cultural dimensions have a direct impact on the HTLP evaluation criteria.

$H_5$ : The HTLP evaluation criteria have a direct impact on the quality of HTLP.

$H_6$ : The cultural dimensions have a indirect impact on the quality of HTLP.

## Proposed Methodology

### Instrumentation

The survey questionnaire will be compiled from two of different disciplines: sociology and education. First, in sociology area, survey questions regarding the cultural dimensions will be adopted from developed by Hofstede (1980. 2001). In education the arena, the survey questions for evaluation criteria will be the ones developed and suggested by Hornig et al. (2009).

All the survey items will be 5 Likert scale, from 1=strongly disagree to 5= strongly agree. To verify the respondent's familiarity with the culture, length of residence and nationality will be asked. Faculty with less than a year will be excluded.

## References

- Al-Turki, U. & Duffuaa, S. (2003). "Performance Measures for Academic Departments." **The International Journal of Educational Management**. 17(7) : 330-338.
- Badri, M. A., Selim, H., Alshare, K., Grandon, E. E., Younis, H. & Absulla, M. (2006). "The Baldrige Education Criteria for Performance Excellence Framework: Empirical Test and Validation." **International Journal of Quality & Reliability Management**. 23(9) : 1118-1157.
- Barak, R. J. (1982). **Program Review in Higher Education**. Boulder, CO: National Center for Higher Education Management Systems.
- Barron, P. (2006). "Learning Issues and Learning Problems of Confucian Heritage Culture Students Studying Hospitality and Tourism Management in Australia." **Journal of Teaching in Travel and Tourism**. 6(4) : 1-17.
- Becket, N. & Brookes M. (2008). "Quality Management Practice in the Higher Education - What Quality are We Actually Enhancing?" **Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education**. 7(1) : 40-54.
- Bosselman, R. H. (1996). "Current Perceptions of Hospitality Accreditation." **FIU Hospitality Review** 14(2) : 77-84.
- Conrad, C. F. & Wilson, R. F. (1985). **Academic Program Reviews: Institutional Approaches, Expectations, and Controversies**. ASHE-ERIC Higher Education Research Report No. 5. Washington, DC: Association for the Study of Higher Education.

- Harvey, L. (2004). "The Power of Accreditation: Views of Academics." **Journal of Higher Education Policy and Management**. 26(2) : 207-223.
- Hofstede, G. (1980). **Cultural Consequences: International Differences in Work-Related Values**. Sage Publication: Beverly-Hills.
- Hofstede, G. (2001). **Cultural Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institution and Organizations across Nations**. Sage Publication: London.
- Hong, J., Teng, C. & Baum, T. (2009). "Evaluating the Quality of Undergraduate Hospitality, Tourism and Leisure Programs." **Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education**. 8(1) : 37-54.
- Institute of International Education (IIE). (2009). **Open Doors 2009: International Students in the U.S. The Institute of International Education (IIE)**.
- International Hotel & Restaurant Association (2008), Retrieved from [www.ih-ra.com](http://www.ih-ra.com).
- Kim, S.K. & Kim, L.H. (2012). The Need for Multicultural Education in South Korea.  
In D. Urias (Ed.), **The Immigration and Education Nexus: A Focus on the Context and Consequences of Schooling**, (pp. 243-251). Boston: Sense Publishers.
- Koslowski III, F. A. (2006). "Quality and Assessment in Context: A Brief Review." **Quality Assurance in Education**. 14(3) : 277-288. doi:10.1108/09684880610678586
- Li, R. Y. & Kaye, M. (1998). "Understanding Overseas Students' Concerns and Problems." **Journal of Higher Education Policy and Management**. 20(1) : 41-50.
- Mizikaci, F. (2006). "A System Approach to Programme Evaluation and Model for Quality in Higher Education." **Quality Assurance in Education**. 14(1) : 37-53.
- National Institute of Standards and Technology (2007). **Baldrige National Quality Program: Education Criteria for Performance Excellence**. Retrieved 15 June 2007, from [http://www.quality.nist.gov/Education\\_Criteria.htm](http://www.quality.nist.gov/Education_Criteria.htm)
- Pereda, M., Airey, D. & Bennett, M. (2007). "Service Quality in Higher Education: The Experience of Overseas Students." **Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education**. 6(2) : 55-67.
- Rao, S. S., Solis, L. E. & Raghunathan, T. S. (1999). "A Framework for International Quality Management Research: Development and Validation of a Measurement Instrument." **Total Quality Management**. 10(7) : 1047-1075.
- Robbins, D. (2005). Quality Assurance. In D. Airey, & J. Tribe (Eds.), **An International Handbook of Tourism Education**. (pp. 451-468). Oxford, England: Elsevier.

- Schiller, T. (2015). "After The Baby Boom: Population Trends And The Labor Force Of The Future." **Business Review-Federal Bank of Philadelphia**, 4, pp. 30-43.
- Srikanthan, G., & Dalrymple, J. F. (2007). "A Conceptual Overview of a Holistic Model for Quality in Higher Education." **International Journal of Educational Management**. 21(3) : 173-193.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP Model for Evaluation. In D. L. Stufflebeam, G. F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.), **Evaluation Models: Viewpoint on Educational and Human Services Evaluation** (2nd ed., pp. 279-317). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic.
- Sulkowski, N. B. & Deakin, M. K. (2009). "Does Understanding Culture Help Enhance Students' Learning Experience?" **International Journal of Contemporary Hospitality Management**. 21(2) : 154-166.
- Winn, B. A. & Cameron, K. S. (1998). "Organizational Quality: An Examination of the Malcolm Baldrige National Quality Framework." **Research in Higher Education**. 39(5) : 491-512.

# Collaborative Social Work Programs in the United States

Dr. Justin Bucchio

Department of Social Work, Middle Tennessee State University,  
email: justin.bucchio@mtsu.edu

## Abstract

As a profession, social work is often relied upon to facilitate interdisciplinary capacities to increase the successes of clients served. In order to do this, social workers must possess the skills necessary to establish effective relationships with others. Functioning in such cooperative efforts is prevalent not only in social work's fields of practice, but also within social work education. Aside from the teaching methods that include theories and practices of related fields of study, social work education has demonstrated ways to collaboratively provide education to students within higher education in the United States. This paper explores how institutes of social work education have utilized collaborations to provide higher education accredited by the Council on Social Work Education (CSWE). The history of social work education is presented to better understand the ways in which these programs have come into operation. Additionally, the benefits and challenges associated with collaborative social work programs are addressed in order to identify noticeable trends in the experiences of such programs.

**Keywords:** Collaborative, Joint, Social Work Education

## Introduction

The profession of social work spans various fields of practice and requires practitioners to possess the knowledge and skills to work with various populations. In order to adequately prepare future professionals to meet the needs of clients, social work education has evolved to equip students with the tools necessary to think critically and problem solve. The Council on Social Work Education (CSWE) governs social work education in the United States and outlines a set of competencies to guide the delivery of instruction to appropriately

prepare future professionals (CSWE. 2018). This accrediting body ensures that all social work students from across the country are learning consistent themes and approaches prevalent in the field, and expects all graduates from an accredited institution to have a solid understanding of a range of competencies. Holding a degree from an accredited program often provides graduates with more employment opportunities as the majority of social work positions require a CSWE accredited education. In order to achieve accreditation status, some universities have established collaborative social work programs in order to meet the requirements associated with accreditation. This paper explores these joint higher educational programs and highlights the associated strengths and limitations. A brief history of the development of social work education in the United States is presented to provide the historical context in which collaborative programs have been established to increase the production of qualified social workers across the country.

### **A Brief History of Social Work Education in the United States**

The history of social work education in the United States is somewhat complex in that many changes, demands, and competing ideologies continually placed pres-

sure for the discipline to be considered a profession. Social work education started in the form of formalized trainings that were provided to charity workers through the New York Charity Organization Society in the late 1800's (Brandt, 1907). Similar educational programs were provided in other large urban cities throughout the country primarily in an effort to alleviate poverty (Chaiklin. 2013). These early trainings eventually led to more formalized schooling and the establishment of the Association of Training Schools for Professional Social Workers, which later became the American Association of Schools of Social Work in 1919 (CSWE. 1953). It was this organization that initially established accreditation standards for schools of social work in 1932, in order to legitimize the field and be considered a profession. (CSWE. 2018).

Accreditation within social work higher education was initially provided solely to graduate programs of social work based upon a widely held assumption that dominated the field that considered professional practice to be a graduate degree holder's domain. Because of this a separate accrediting body, the National Association of Schools of Social Administration (NASSA) was formed by state higher education programs in response to the identified shortage in social work's generalist realm. These two

accrediting bodies eventually merged to create the National Council on Social Work Education after many in the field and education communities grew discouraged with the separate operation of these groups when the ultimate goal was the provision of quality education to future social workers (Monti. 2002). The council studied the many issues impacting the field of social work and made the recommendation that a single governing body be founded. The decision to create a single entity was based upon the identified need to ensure the many facets of social work be effectively represented while establishing and maintaining accreditation criteria surfaced and from this CSWE was created in 1952 (Hollis & Taylor. 1951; Kendall. 2002). During this time, CSWE also provided accreditation to graduate schools of social work in Canada (CSWE. 2018). By 1974, CSWE was able to accredit bachelor's level programs as practice at this level became recognized as professional and in 1982, it incorporated policy standards into social work curricula to ensure quality and consistency in social work instruction (CSWE. 1982).

The importance of accreditation in social work education is multi-faceted. Accredited programs provide evidence that the education they are providing to their students adequately prepares them to practice with clients while upholding standards and

ethical practices. In order to become accredited social work programs undergo an initial review that includes an in-depth self-study and oversight of CSWE. After the initial accreditation, programs are reviewed every eight years to ensure continued quality and adherence to the specifications of CSWE that relate directly to practices norms, the evolving changes that occur within the field, and accountability (CSWE. 2018). Furthermore, many employers require verification of social work degrees that are accredited by CSWE and all practice licenses are also accredited (CSWE. 2018). It becomes easily evident that obtaining the accreditation status by CSWE is an important (if not critical) component when establishing social work education programs. However, some of the expectancies associated with accreditation make it difficult for all programs to meet eligibility requirements. For this reason, collaborations among multiple programs provide the opportunity for such programs to become accredited and supply social work education to a broader student body.

### **Collaborative Social Work Programs**

Collaborative social work programs in higher education have been established across the United States to increase the production of qualified practitioners for decades. These unique programs provide

involved entities with the ability to pool resources in order to meet the requisites of CSWE accreditation while also responding to some of the changing demands of higher education (Johnson. 1990). Collaborative in social work education refers to the joint accreditation of separate universities, campuses, or programs to establish a sole operating program (Wang. 2015). For reasons associated with limited resources or finances and issues related to accessibility, collaborative programs provide the ability for multiple independent programs to combine in order to deliver needed social work education in areas that may otherwise not be able to become accredited.

While there are multiple collaborative social work programs in the United States (Table 1) there is little known about the processes of establishing a collaborative program as well as the experiences associated with participating in a joint program (Moore. 2006). While some assume that these programs can provide the desired resolution to some of the aforementioned difficulties associated with beginning accredited social work programs individually, there are unique hurdles that surface when navigating the systems prevalent in higher education and various accrediting bodies. The scant literature surrounding this topic explains some of the benefits of such

educational programs and also provides insight to some of the challenges and barriers that exist in their initial formation and long-term functionality (Moore. 2006; Wang. 2015).

### **Benefits of Social Work Collaboratives in Higher Education**

For smaller programs of social work education, in particular, having the ability to assist one another and share resources as a collaborative is a strategic approach to achieving the goal of advancing education and meeting CSWE requirements, while also responding to the demands of administrative bodies within higher education. The strains associated with administrative expectations to grow academic programs in terms of enrollment and multiple programs without necessarily increasing qualified faculty can be a challenge when operating under governing bodies that mandate specific student to faculty ratios. For example, meeting the minimum six full-time graduate faculty required by CSWE for accreditation is not a possibility for some individual social work programs. Collaborating with other programs experiencing the same struggles can provide the ability to share faculty to meet the accreditation requirement, while also responding to the demands of university administration.

As the history of social work education indicates, many educational programs and social work agencies have been established in more urban areas of the country (McGuinness. 2009). It is important to remain aware of the needs of clients in more rural areas and some of the specific approaches necessary to provide appropriate practices. Collaborative social work programs can provide education to those residing in rural areas and provide a more demographic balance in preparing future professionals operating in such settings (Moore. 2006). Furthermore, collaborative programs increase the ability for students of social work to practice with more diverse populations that span geographic and demographic backgrounds. One of the most beneficial findings of participating in a collaborative is the students' exposure to diverse instruction from multiple instructors and their varying levels and fields of expertise (Wang. 2015). Collaboratives allow students to learn from faculty at multiple universities or programs and to interact with students across sites. Moore, Darby, and Blake (2016) suggest that collaborative cultures promote "change, open dialog, shared knowledge generation, and decision making, as well as encourage total support of the team members within formal or informal settings" (p. 387). Creating such environments has the potential to enhance the educational and practical

experiences of students seeking future employment in a field that requires such abilities.

### **Challenges of Social Work Collaboratives in Higher Education**

A critical component to consider when initially establishing a collaborative is the differences that exist in administration across institutes. Examples of such differences include structures and hierarchies, variations in reporting requirements and student tracking, and discrepancies in the development and implementation of curriculum (Magee. 1980). While seeking programmatic development, differences in administrative structuring could create difficulties in finding common ground and advancing proposals for new programming into acceptance.

Logistical elements also have the ability to pose unique challenges within a collaborative. The ways in which individual sites recruit students, process applications, and administer online courses could create additional challenges. When considering social work education specifically, how a collaborative manages and delivers its field education may require special consideration and reorganization to work (Moore. 2006). There are numerous other logistical implications that could threaten the ease and successful implementation of a collaborative that

place additional demands and stressors on those involved in creating joint programs. Website creation and management, course registration, unified student and faculty handbooks, and student organizations are a few that must be considered at the forefront (Wang, 2015).

Governance and leadership within a collaborative can be an especially challenging component of joint programs. Some have a coordinator or director that serves at each site and ensures the program functions, while others implement co-directors or rotating program administration. Wang (2015) found varying perspectives on which method of leadership was found to be most effective. Some participants indicated that having only one director was the most beneficial due to having a single person responsible for facilitating meetings and negotiating issues, while others felt having one director from each site ensured equal corporation and represented a true collaboration. Establishing policies that relate to general programming as well as those that are more specific such as disciplinary actions

and faculty expectations can be especially difficult (Wang, 2015). Achieving consensus regarding how leadership and governance within a collaborative should be enacted, in itself, could be challenging.

## Summary

As social work education continues to evolve and respond to the changes that occur within society and the needs of clients, it is simultaneously balancing the demands of higher education. While some claim that social work education has a complex past with numerous transformations, such a past could be seen as being flexible and responsive to the needs of the profession. Continuing to expand accredited social work education is imperative to sustain the profession and enhance the competence of its practitioners. Joint programs in social work higher education have granted access to a discipline that many often overlook when designating their academic major and represent the collaborative nature that is inherent in the profession of social work.

**Table 1:** Accredited social work programs in the United States.

| State          | Collaborative                                                                           | Accreditation                | Program Level |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------|
| Iowa           | Clarke College & Loras College                                                          | 1974-2009                    | BSW           |
| Minnesota      | College of Saint Benedict & Saint John's University Collaborative                       | 1983-2011                    | BSW           |
| Minnesota      | St. Catherine University & St. Thomas Collaborative                                     | 1974-Present<br>1990-Present | BSW<br>MSW    |
| Nebraska       | Nebraska Wesleyan University & Union College Collaborative                              | 1982-2005                    | BSW           |
| New York       | Greater Rochester Collaborative MSW Program<br>(Nazareth College & SUNY-Brockport)      | 2002- Present                | MSW           |
| New York       | Long Island University – Post & Brooklyn Collaborative                                  | 2003-Present                 | MSW           |
| North Carolina | North Carolina A&T State University & University at Greensboro Collaborative            | 1999-Present                 | MSW           |
| Ohio           | Cleveland State University and University of Akron                                      | 1996-2019                    | MSW           |
| Ohio           | Greater Miami Valley MASW Collaborative<br>(Miami University & Wright State University) | 2011-Present                 | MSW           |
| Pennsylvania   | Messiah University & Temple University                                                  | 1987-2003                    | BSW           |
| Pennsylvania   | Millersville University and Shippensburg University Collaborative                       | 2006-Present                 | MSW           |
| South Dakota   | Augustana College & University of Sioux Falls                                           | 1974-2005                    | BSW           |

**Table 1:** Accredited social work programs in the United States.

| State     | Collaborative                                                                                                                     | Accreditation | Program Level |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Tennessee | Mid-TN Collaborative MSW Program<br>(Austin Peay State University, Middle Tennessee State University, Tennessee State University) | 2009-Present  | MSW           |
| Texas     | University of North Texas & Texas Women’s University Collaborative                                                                | 2017-Present  |               |
| Wisconsin | University of Wisconsin- Green Bay & Oshkosh Collaborative                                                                        | 2003-2016     | BSW           |
|           |                                                                                                                                   | 2003-2017     | MSW           |

Adapted from CSWE (2018) Directory of Accredited Programs, Retrieved from <https://www.cswe.org/Accreditation/Directory-of-Accredited-Programs.aspx>

## References

- Brandt, L. (1907). **Charity Organization of New York City: A Brief History**. The Charity Organization Society in the City of New York. Retrieved from <https://socialwelfare.library.vcu.edu/organizations/Charity-Organization-Society-of-New-York-City/>.
- Chaiklin, H. (2013). **The History of Social Work Education and the Profession’s Structure. Social Welfare History Project**. Retrieved from <http://socialwelfare.library.vcu.edu/social-work/history-of-social-work-education-and-the-professions-structure/>.
- CSWE. (1953). “Accrediting historical development.” **Social Work Education**. 1(2) : 1.
- CSWE. (1982). “Curriculum Policy for the Master’s Degree and Baccalaureate Degree Programs in Social Work Education.” **Social Work Education Reporter**. 30(3) : 5-12.
- CSWE. (2018). **Early Accreditation: U.S. Master’s, U.S. Bachelor’s, and Canadian Programs**. Retrieved from <https://www.cswe.org/About-CSWE/CSWE-A-Brief-History/Early-Accreditation>.

- Hollis, E. V. & Taylor, A. L. (1951). **Social Work Education in the United States**. New York, NY: Columbia University Press.
- Johnson, H. W. (1990). “Baccalaureate Social Work Consortia: Problems and Possibilities.” **Journal of Social Work Education**. 26(3) : 254-265.
- Kendall, K. A. (2002). **Council on Social Work Education: Its Antecedents and First Twenty Years**. Alexandria, VA: Council on Social Work Education.
- Magee, J. (1980). “An Integrative Model for Baccalaureate Social Work Consortia among Smaller Liberal Arts Colleges.” **Journal of Education for Social Work**. 16(1) : 80-86.
- McGuinness, T. M. (2009). “Almost Invisible: Rural Youth in Foster Care.” **Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing**. 22(2) : 55-56.
- Monti, M. J. (2002). “50th Anniversary: Assessing Council History and Future.” **Social Work Education Reporter**. 50(2) : 12-15.
- Moore, R., M., Darby, K., H. & Blake, M., E. (2016). “Q Collaborative Team Teaching Model For a MSW Capstone Course.” **Journal of Evidence-Informed Social Work**. 13(4) : 386-393.
- Moore, W. (2006). **History of The Joint Master Of Social Work Program**. Retrieved 1 December 2018, from <https://hhs.uncg.edu/wordpress/jmsw/wp-content/uploads/sites/17/2013/11/History-of-JMSW-Program.pdf>
- Wang, D. (2015). “The Development and Administration of Collaborative Social Work Programs: Challenges and Opportunities.” **On the Horizon**. 23(1) : 46-57.

# Community Development Based on Sufficiency Economy: A Case Study of Academic Services Provided to Khokwan Village by Faculty of Humanities and Social Sciences

Akkarapon Nuemaihom

<sup>1</sup>Assistant Professor Dr. and Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University, Thailand

Tel: +06681-8204402, e-mail : akkarapon2512@gmail.com

## Abstract

This article was written with a purpose of presenting academic services provided to Khokwan village by the Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University (BRU). The academic article also emphasized the King's Sufficiency Economy applied to the sustainable community development in this target area. Sufficiency Economy is a philosophy initiated by the late King Bhumibol Adulyadej, King Rama IX of Thailand. His philosophy provides guidance on appropriate conduct covering numerous aspects of development, including local and community development. In 1995 His Majesty King Bhumibol Adulyadej graciously granted the name "Rajabhat Institute Buriram", and in 2004 "Buriram Rajabhat University" was kindly bestowed by HM the King. There are seven faculties and one school at BRU: Faculty of Education, Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Science, Faculty of Management Sciences, Faculty of Agricultural Technology, Faculty of Industrial Technology, Faculty of Nursing, and Graduate School. The Faculty of Humanities and Social Sciences (HUSOC) has been assigned by BRU to provide the academic services to local communities. Because of this engaged mission, the HUSOC has carried out many different projects based on the King's Sufficiency Economy for developing communities. One of the various communities is Khokwan village where the HUSOC has successfully provided academic services by using Sufficiency Economy philosophy for sustainable development of this village.

**Keywords:** Community Development, Sufficiency Economy, Academic Services, Khokwan Village, HUSOC

## Introduction

His Majesty King Bhumibhol Adulyadej has advocated the idea of Sufficiency Economy (SE) since his accession to the throne during the Royal Birthday Anniversary in 1997. Subsequently in 2005, His Majesty kindly gave an additional explanation on the meaning of the word “Sufficiency Economy” by saying that “...that it means having enough to live on and to live for. If everybody has enough to live on and live for, that is good, and if the whole nation reaches that status, that is even better... In fact, this can be applied by people from all walks of life, whether merchant, business, government officials and others” (Triamudomsuksa Pattanakarn Ratchada School. 2019). There are three elements of sufficiency economy: 1) Moderation: Sufficiency at a level of not doing something too little or too much at the expense of oneself or others, for example, producing and consuming at a moderate level. 2) Reasonableness: The decision concerning the level of sufficiency must be made rationally with consideration of the factors involved and careful anticipation of the outcomes that may be expected from such action. And 3) risk management: The preparation to cope with the likely impact and changes in various aspects by considering the probability of future situations (The

Chaipattana Foundation. 2019).

Buriram Rajabhat University was established in October 1971 under the name “Buriram Teachers’ College”. In 1995, the Teacher College Act was replaced by Rajabhat Institute Act. As a result, the name “Buriram Teachers’ College” was changed to “Buriram Rajabhat Institute” of which philosophy focuses on the local development. In 2004, Buriram Rajabhat Institute was upgraded to “Buriram Rajabhat University”, and the university was proclaimed as a juristic person with its own act. Consequently, the university is able to perform educational missions in various ways. Buriram Rajabhat University has a royal seal kindly bestowed by His Majesty King Bhumibol Adulyadet, the Great who created and granted the name “Rajabhat Institute” which means “King’s subject and virtuous official”. There are seven faculties and one school at BUR: Faculty of Education, Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Management Sciences, Faculty of Science, Faculty of Agricultural Technology, Faculty of Industrial Technology, Faculty of Nursing and Graduate School. Here is the BRU Philosophy: BRU is the institute for local development. Some of the BRU missions are as follows: 1) to produce high quality graduates and create educational opportunity implemented under acceptable academic

and professional standards, 2) to conduct research, establish bodies of knowledge and create research networks, 3) to provide academic services, transfer technology, and upgrade and strengthen the community, and 4) to promote and continue royal projects via Sufficiency Economy. One of the BRU strategic items is to carry out the royal projects via Sufficiency Economy. The Faculty of Humanities and Social Sciences (HUSOC) was established in 1975 according to the announcement of Buriram Teachers' College Act with the main duty of producing graduated teachers. At present, the Faculty of Humanities and Social Sciences provides four degree courses with nine majors as follows: 1) Bachelor of Arts i.e. English, Business English, Thai, Social Development, Music, and Library and Information Science, 2) Bachelor of Public Administration with one major i.e. Public Administration, 3) Bachelor of Fine and Applied Arts with one major i.e. Digital Arts, and 4) Bachelor of Law with one major i.e. Law. Here are some of the HUSOC Mission: 1) to produce graduates in Humanities and Social Sciences, 2) to conduct a research, 3) to provide academic matter service to society, 4) to conserve art and culture, natural resources, and environment, and 5) to promote and inherit the Royal Projects via Sufficiency Economy.

## Sufficiency Economy

Sufficiency Economy is a philosophy bestowed by His Majesty the King of Thailand (King Rama IX) to his subjects through the royal pronouncements made on many occasions. After the economic crisis in 1997, His Majesty the King reiterated and expanded on the concept of Sufficiency Economy in his remarks made in December 1977 and again in December 1998. This philosophy aims for a more resilient and sustainable economy and a higher ability to meet the challenges arising from a globalization and other changes (Wibulswasdi et al. 2010). Sufficiency means moderation, reasonableness, and the need of self-immunity for sufficiency protection from impacts arising from internal and external changes. To achieve this, an application of knowledge with due consideration and prudence is essential (Pichayakul. 2015). The sufficiency economy philosophy has been highly praised by United Nation, and the Human Development Lifetime Achievement Award was presented to His Majesty the King on 26th May 2009. It is stated that sufficiency economy would benefit both Thailand and other countries and this philosophy focusing on self-reliance and sustainable society would be the guidelines towards sustainability (The Chaipattana Foundation. 2019).

Sufficiency Economy consists of three components as follows:

1. Moderation within reason, in the sense of not too much or not too little, is an eastern concept. His Majesty the King has stated: “Being moderate does not mean being too strictly frugal; consumption of luxury items is permitted... but should be moderate according to one’s means” (Royal Speech, given at Dusit Palace, 4 December 1998).

2. Reasonableness requires that the choices we make be justifiable by using academic approaches, legal principles, moral values or social norms.

3. Self-immunity emphasizes the need for built-in resilience against the risks which arise from internal and external changes by having good risk management; Sufficiency Economy recognizes that the circumstances and situations influencing our lives are dynamic and fluid.

Furthermore, the philosophy has two accompanying conditions as the following:

1. Knowledge is a necessary condition for Sufficiency Economy to work, as comprehensive knowledge and academic approaches play important roles at every stage of planning and implementation.

2. Ethics and virtues are vital and will foster human development in a way that is successful and sustainable. These values

ought to be embraced by all, particularly by civil servants, intellectuals and business people. In recent years, good corporate governance has been guided by ethics as a core value.

Look at Figure 1 presenting the philosophy of Sufficiency Economy:



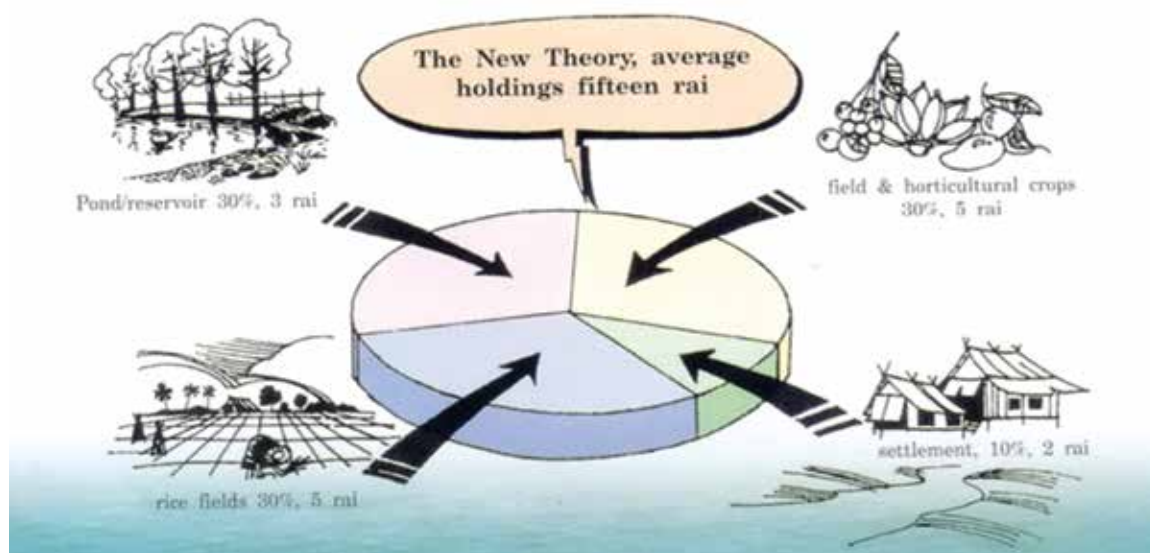
**Figure 1:** Philosophy of Sufficiency Economy  
**Source:** Sedboonsang (2007)

### New Theory: Integrated and Sustainable Agricultural System

According to the Chaipattana Foundation (2019), His Majesty developed the New Theory as a system of integrated and sustainable agriculture, embracing his thoughts and efforts in water resource development and conservation, soil rehabilitation and conservation, sustainable agriculture and self-reliant community development. The aim is to optimize

farmland.

In tune with the philosophy of Sufficiency Economy, His Majesty introduced the unprecedented approach to manage farmland. Efficient water management was also developed to ensure year-around farming. To adopt the New Theory agriculture, farmers are advised to follow these three steps shown in Figure 2:



**Figure 2:** Farmland Division for Optimum Benefits

**Source:** The Chaipattana Foundation (2019)

According to the figure given above, the land is divided into four parts with a ratio of 30:30:30:10 with some explanation as the following:

1. The first 30% is designated for a pond to store rainwater during the rainy season while during the dry season it serves to supply water to grow crops and raise aquatic animals and plants.

2. The second 30% is set aside for rice cultivation during the rainy season for the family's daily consumption throughout

the year to cut down on expenses and allow the farmers to be self-reliant.

3. The third 30% is used for growing fruit and perennial trees, vegetables, field crops and herbs for daily consumption. If there is any surplus, it will be sold.

4. The last 10% is set aside for accommodation, animal husbandry, roads and other structures.

Since rice is the staple food consumed by every household, it is estimated that each family must grow rice on

approximately 5 rai (8,000 square meters) of land to have enough rice for year-round consumption without having to buy it at an expensive price, thus enabling them to be self-reliant. There must be a sufficient reserve of water to be used for cultivation in the dry season or during the dry spell. Therefore, it is necessary to set aside a part of the land to dig a pond on the principle that there must be enough water for cultivation the whole year round.

According to His Majesty the King's calculation, to cultivate 1 rai (1,600 square meters) of land requires about 1,000 cubic meters of water. So, for growing 5 rai of rice and 5 rai of field crops or fruit trees (10 rai in all) there must be about 10,000 cubic meters of water per year. Thus, on a premise that the land to be cultivated is 15 rai, it can be roughly divided into: 5 rai for rice field / 5 rai for field crops / 3 rai for a pond, 4 meters deep with a capacity to store about 19,000 cubic meters of water, the amount

sufficient for use in the dry season / 2 rai for accommodation and other purposes, bringing the total up to 15 rai.

## **Academic Services Provided for a Community**

Buriram Rajabhat University is an institute for local development, so many projects for developing a local community have been carried out via academic services each year. All faculties under BRU are assigned to take care of certain areas for offering them academic services. Because of this mission, 23 districts in Buriram provinces are divided into different academic services areas for a particular faculty, for instance, the Faculty of Humanities and Social Sciences is assigned to provide academic services for two districts: Nangrong and Lamplaimat. Here is Figure 3 to present the map of the two districts in Buriram province where the HUSOC offered academic services.



**Figure 3:** Farmland Division for Optimum Benefits

**Source:** Buriram Map (2019)

The first phase of academic services offered by the HUSOC is carried out at Khokwan village in Nangrong district. This village is located in Nongsono sub-district, about 30 kilometers from Buriram city. There are 112 households with 398 residents. Most villagers are rice farmers and some of them are government officials. Moreover, their supplementary occupation is producing and selling Khaomao (pounded unripe rice). Interestingly, this Khaomao has become their OTOP product (One Tambon One Product) that generates good incomes for them.

Besides this Khaomao, there are also other OTOP products in this village, for instance, coconut leaf brooms, wooden mortar, herbal drinks, etc. In addition, there are learning centers in this village, covering local dessert production, woven reed mats, souvenir production, and integrated agriculture, etc. They also provide a homestay for visitors and tourists who want to observe and witness ways of life of the local people. Look at Figure 4 to show the map depicting the village tourist route:



**Figure 4:** Map of Khokwan village

**Source:** Buriram Community Development Department (2019)

The selected project via the academic services offered to Khokwan village by the Faculty of Humanities and Social Sciences is to establish the Community Learning Center. This center is located in a plot of land of Mr. Monop Bunrot. His farmland is about 21 rai (33,600 square meters), and he has divided his land into different parts for the following purposes: 1) Eight rai is set aside for rice cultivation. 2) Seven rai is used for growing fruit, vegetables, herbs and perennial trees and field crops for consumption throughout the year. 3) Three rai

is designed for a pond to supply water for crops and raise animals and plants. 4) Two rai is provided for a community learning center and restroom. And 5) one rai is used for accommodation, animal husbandry.

The Faculty of Humanities and Social Sciences (HUSOC) has joined hands with Mr. Manop to carry out a lot of activities for developing his plot of land in line with Sufficiency Economy, for instance, discussion forum about sufficiency economy, study trip for the HUSOC personnel and students, and building earthen bathroom, etc. Regarding

the Community Learning Center, two raised by Mr. Manop is set aside for one meeting hall and one clay bathroom. This center will become a learning venue for public who is interested in Sufficiency Economy and organic agriculture. Moreover, the center activities will be co-hosted and joined hands among the HUSOC, Mr. Manop, Khokwan

villagers and monks. It is highly hoped that this center will become a community learning center for providing a body of knowledge about sufficiency economy to those who are interested in the near future. Look at Figure 4 to present the pictures relevant to the activities at the Community Learning Center in Khokwan village:



**Figure 5:** Activities at the Community Learning Center

**Source:** Faculty of Humanities and Social Sciences (2019)

It is confirmed that Mr. Manop is the role model who has led his life and family by following the philosophy of Sufficiency Economy covering the three pillars: moderation, reasonableness, and self-immunity. He also takes these two conditions i.e. appropri-

ate knowledge, and ethnics and virtues into his account. The HUSOC faculty is, therefore, supports his way of life and joins hands with him to establish the Community Learning Center at his plot of land.

## Conclusion

This is the first phase of academic services for the village provided by the Faculty of Humanities and Social Sciences (HUSOC), Buriram Rajabhat University. It is the faculty missions for promoting the King's Sufficiency Economy philosophy by joining hands with the community, Khokwan village and Mr. Manop in particular, to carry out different creative activities and projects. Many projects have been discussed for the

next phases of academic services provided by the HUSOC at this village and other villages in three sub-districts of Nongkong, Nongyaiphim and Nongsano in Nangrong districts, for instance, Famer Learning Center, Community Teller, Local Curriculum Development, Local Organic Product Development, etc. All these projects and activities will be carried out in line with the philosophy of Sufficiency Economy initiated by HM the King of Thailand.

## References

- Buriram Community Development Department.** (2019). Retrieved 21 March 2019, from <http://buriram.cdd.go.th/en/>.
- Buriram Map.** (2019). Retrieved 20 March 2019, from [www.tourdoi.com/map/buriram.htm](http://www.tourdoi.com/map/buriram.htm)
- Faculty of Humanities and Social Sciences.** (2019). Retrieved 16 March 2019, from <http://hs.bru.ac.th/>.
- Pichayakul, P. (2015). "A Success Case of Implementing Sufficiency Economy Concept: Funeral Expenses Reduction Project. **Suranaree Journal of Social and Science.** 9(1) : 1-17.
- Triamudomsuksa Pattanakarn Ratchada School. (2019). **Self-Sufficiency Economy.** Retrieved 20 February 2019, from [www.tupr.ac.th](http://www.tupr.ac.th).
- Sedboonsang, S. (2007). **Seven Steps to Sufficiency Economy: From Practice to Concept.** Bangkok: Se-Education Public Company Limited.
- The Chaipattana Foundation. (2019). **Philosophy of Sufficiency Economy.** Retrieved 25 February 2019, from [www.chaipat.or.th/eng/concepts.../sufficiency-economy-new-theory.html](http://www.chaipat.or.th/eng/concepts.../sufficiency-economy-new-theory.html)
- Wibulswasdi, C., Piboolsravut, P. & Pootakool, K. (2010). **Sufficiency Economy Philosophy and Development.** Thailand: Bureau of the Crown Property, Thailand.

# ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่าย ชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์

## Influential Factors for the Achievement of the To Be Number One Club network in Buriram Province

สุวิมล พัฒนาศิษย์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์

e-mail : suwiphatta@gmail.com

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะ 1 วิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE ใช้การสนทนากลุ่ม ช่วงเดือนสิงหาคม 2560 ระยะ 2 วิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จประยุกต์กับเครือข่ายชมรม ช่วงเดือนตุลาคม 2560-กรกฎาคม 2562 มี 4 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์สถานการณ์ 2) หาแนวทางและวางแผนพัฒนา 3) ปฏิบัติตามแผน 4) ประเมินผล สำนวจความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้สถิติเชิงพรรณนา พบ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ คือ ด้านบุคลากร งบประมาณ การปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายการทำงาน หลังการพัฒนารูปแบบปี 2561-2562 พบว่าชมรมเข้าร่วมประกวดและได้รับรางวัลระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นไป จำนวน 5 ประเภท 5 ชมรม และ 4 ประเภท 6 ชมรม ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร (ร้อยละ 40) ดังนั้น ผู้บริหารสูงสุดเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ และควรทำความเข้าใจบริบทของประเภทชมรม ช่วยลดข้อจำกัดและเพิ่มโอกาสในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: TO BE NUMBER ONE, ปัจจัย, ความสำเร็จ

## Abstract

This research comprises 2 stages of study: 1. A qualitative research study to find the key factors that lead to the To Be Number One club's network achievement by using a focus group method. 2. An action research study to develop a model by using successful factors. The study took place between October 2017 and July 2019 which had 4 stages of action : 1) Evaluation of circumstances, 2) Finding solutions and developing plans, 3) Taking plans into action and 4) Evaluation. A survey study was conducted to find what key factors might lead to the success of To be Number One clubs. This study used thematic analysis in a qualitative research and used descriptive statistics analysis in an action research. The research findings are: Five key factors that relate to the club's achievements are Human Resources, Budget, Action, Public Relations, and Networks. After the model reform between 2018 and 2019, the result shows that there were 5 clubs that competed in 5 categories that could win the prize in the North Eastern level and above. Also, there were 6 clubs that competed in 4 categories that could win the prize in the North Eastern level and above. This study suggests that the most important factor that lead to the success of the club is human resources (which accounts for up to 40 percent). The

executive position also plays an important role on the club's success, therefore, the executive staff should try to understand the club's context and circumstances in order to help them decrease the limitations and increase the potential opportunities to achieve greater success.

**Keywords:** TO BE NUMBER ONE Project, Factor, Achievement, Successful

## บทนำ

การแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชนอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตเทศบาล และเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ประเทศไทยจึงมีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นจากการน้อมนำพระปณิธานของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มาใช้ในการจัดทำโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหลัก คือเด็กเยาวชน สามารถสร้างภูมิคุ้มกันเข้าถึงความต้องการของตนเอง สร้างค่านิยม สังคม ความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก สุขภาพร่างกายแข็งแรง เป็นคนดีของสังคมไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดและสารเสพติดลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด โดยสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สถานศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงานคุมประพฤติ และเรือนจำ จัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นให้ครอบคลุม

ทุกจังหวัด (คู่มือการดำเนินงานโครงการรณรงค์  
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER  
ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริ  
วัฒนาพรรณวดี ฉบับปรับปรุงใหม่.กรมสุขภาพจิต  
กระทรวงสาธารณสุข. 2560)

ปัญหายาเสพติดในจังหวัดบุรีรัมย์ในปี  
2560 พบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวน  
มากโดยมีคดีการจับกุมยาเสพติด 2794 คดี และลด  
ลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2559 (2944 คดี) และ  
กลุ่มผู้เสพติดที่เข้ารับการบำบัดมากที่สุดคือกลุ่มอายุ  
15-19 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 20-24 ปี (สรุป  
รายงานสถานการณ์ยาเสพติดบุรีรัมย์ เปรียบเทียบ  
เชิงสถิติระหว่างปี 2558-2560 สำนักงานป้องกัน  
และปราบปรามยาเสพติด ภาค 3 นครราชสีมา)  
จังหวัดบุรีรัมย์จึงได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงาน  
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดย  
ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ได้ประกาศนโยบาย  
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กำหนดให้  
เป็นวาระเร่งด่วนของจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการ  
รณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE  
NUMBER ONE ในรูปแบบการบูรณาการเชื่อมโยง  
กับการทำงานของคณะกรรมการระดับจังหวัดโดยมี  
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเลขานุการ  
ของกรรมการดำเนินงานโครงการฯ ตามแนวทาง  
อย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 จนถึงปัจจุบัน  
ในการดำเนินงานดังกล่าวมีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่  
การจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งเป็  
นการแสดงออกซึ่งพลังสร้างสรรค์ที่มีอยู่ของวัยรุ่นใน  
พื้นที่ต่างๆ อาทิเช่น สถานศึกษา สถานประกอบการ  
สถานพินิจเด็กและเยาวชน เป็นต้น เพื่อเสริมสร้าง  
ภูมิคุ้มกันทางจิต และป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด  
วัยรุ่นเชิงรุกในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหายาวัยรุ่น

ได้ง่ายซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์สามารถนำชมรม TO BE  
NUMBER ONE ของโรงเรียนห้วยราชพิทยาคม และ  
ชมรม TO BE NUMBER ONE บริษัท แอดเดอร์นาสไทย  
จำกัดเข้าประกวดในแต่ละระดับจนได้รางวัลที่ 1  
ระดับประเทศมาครองได้สำเร็จเป็นครั้งแรกของ  
จังหวัดบุรีรัมย์ ในปี พ.ศ. 2560

จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย  
จึงได้สนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ  
ในการดำเนินงานของเครือข่ายชมรม TO BE  
NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ตลอดจนพัฒนารูป  
แบบการดำเนินงานโดยใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จ  
ประยุกต์ใช้กับเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER  
ONE จังหวัดบุรีรัมย์เพื่อให้สามารถขยายเครือ  
ข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์  
ครอบคลุมทุกประเภท (Setting) เครือข่ายชมรม  
TO BE NUMBER ONE สามารถดำเนินงานด้วย  
ตนเองได้อย่างต่อเนื่องและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกิดความ  
ตระหนักรู้ เข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการ  
TO BE NUMBER ONE มากขึ้น จนนำไปสู่การเกิด  
พฤติกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด  
อย่างเหมาะสม

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ  
สำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายชมรม TO BE  
NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดย  
ใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จประยุกต์ใช้กับเครือข่าย  
ชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์

## ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ

สำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ปัจจัยความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม มาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนารูปแบบของชมรม TO BE NUMBER ONE ในประเภทอื่น และเพื่อขยายการดำเนินงาน ชมรม TO BE NUMBER ONE ให้ครอบคลุมทุกประเภทในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยพัฒนาการดำเนินงานใน 5 ประเภทได้แก่ ประเภทสถานศึกษาประเภทชุมชนประเภทเรือนจำ/ทัณฑสถานประเภทสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและประเภทสถานประกอบการ ดำเนินการในปี 2560-2562

## วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคมจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยราชพิทยาคม และรองผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยราชพิทยาคม ครูที่ปรึกษาชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 3 คน และกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง ชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคมจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ประสบความสำเร็จ

สำเร็จได้รับรางวัลที่ 1 ระดับประเทศในปีพ.ศ. 2560

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ** ประกอบด้วยข้อคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) จำนวน 10 ข้อในการหาปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 ท่าน

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยผู้วิจัยส่งข้อคำถามให้ผู้ร่วมวิจัย เพื่อศึกษาและเตรียมข้อมูลล่วงหน้าก่อนวันทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 14 วัน นัดวันสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 10 ท่าน ใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที โดยผ่านกระบวนการลงนามให้ความยินยอมโดยสมัครใจ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

2. ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงาน โดยใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จประยุกต์ใช้กับเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดังนี้

**ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE ใน 5 ประเภท จำนวน 7 ชมรมได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทชุมชน (ชุมชนบ้านหนองตาเข้ม) ประเภทสถานศึกษา (โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม) ประเภทเรือนจำ/ทัณฑสถาน (เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ และเรือนจำอำเภอนางรอง) ประเภทสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์) และประเภทสถานประกอบการ

(บริษัทแอตเตอร์นไทย จำกัด และศูนย์กระจายสินค้าบริษัท CP All จำกัด)

**การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง** เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี มีสถานที่ตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE ชัดเจน และเคยผ่านการประกวดระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างน้อย 1 ครั้ง

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ 1) เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ ปีงบประมาณ 2558-2560 2) แผนพัฒนาการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE 3) แนวทางการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปี 2560 และ 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และพัฒนามาจากการวิจัยระยะที่ 1

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงาน ชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ 3 ปีย้อนหลัง

ขั้นที่ 2 ร่วมหาแนวทางและวางแผนการพัฒนารูปแบบชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้การระดมสมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง โดยนำปัจจัยแห่งความสำเร็จ 5 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านเครือข่ายการทำงานและด้านการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการดำเนินงานโดยการวัดความสำเร็จจากการได้รับรางวัลระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นตัวแทนเข้าร่วมประกวดในระดับเขต

## ผลการวิจัย

**ผลการวิจัยระยะที่ 1** พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE มี 5 ปัจจัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้นำองค์กรให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายขององค์กรแก่นำสมาชิกมีความเข้มแข็งสามารถเป็นผู้นำและนำสมาชิกทำกิจกรรมได้จากพื้นฐาน นอกจากนี้อย่างพบว่าบุคลากรในชมรมไม่เปลี่ยน 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดตั้งกองทุน TO BE NUMBER ONE และจัดหารายได้สนับสนุนชมรมอย่างต่อเนื่องได้รับงบประมาณสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์เป็นประจำทุกปี งบประมาณจากเงินรางวัลที่ได้รับจากเวทีประกวด 3) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ การทุ่มเท เสียสละเวลา ในการร่วมกิจกรรมต่างๆตลอดเวลา 4) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การสร้างสัญลักษณ์เฉพาะสำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE เช่น โลโก้ ชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม เสื้อที่มีสัญลักษณ์ TO BE NUMBER ONE เช่น สกรีนโลโก้ในเสื้อผู้ต้องขัง การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการวิทยุ การไปร่วมกิจกรรมในนามชมรม TO BE NUMBER ONE อย่างต่อเนื่องการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับชมรม เช่น Line official Face book เป็นต้น 5) ปัจจัยด้านเครือข่ายการทำงาน มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ 32 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างเครือข่ายทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ และมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ให้การสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงและพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากร (ร้อยละ 40) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ (ร้อยละ 25) ด้านประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 20) ด้านเครือข่ายการทำงาน (ร้อยละ 10) และปัจจัยด้านการปฏิบัติงานมีอิทธิพลน้อยที่สุด (ร้อยละ 5)

**ผลการวิจัยระยะที่ 2** พบว่า 1) สถานการณ์การดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ ปีงบประมาณ 2558-2559 พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีชมรม TO BE NUMBER ONE ที่สามารถเป็นตัวแทนจังหวัดเข้าร่วมการประกวดนำเสนอผลการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีละ 1 ชมรม และในปีงบประมาณ 2560 เพิ่มขึ้นอีก 2 ชมรม โดยสมาชิกชมรมทั้ง 4 ชมรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,410 คน ในปีงบประมาณ 2560 ได้รับรางวัลชนะเลิศในกลุ่มดีเด่นระดับประเทศและขึ้นเป็นกลุ่มต้นแบบ จำนวน 2 ชมรม ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานศึกษา (โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม) และชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานประกอบการ (บริษัทแอดเดอรานส์ไทย จำกัด) ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์ทำได้เพียง 2 ประเภท 2 ชมรม หากเปรียบเทียบการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE กับจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถือว่ามียาน้อยมาก 2) การร่วมหาแนวทางและวางแผนการพัฒนาชมรม TO BE NUMBER ONE โดยทุกประเภท (setting) ได้นำปัจจัยที่ได้จากการศึกษา

ในระยะที่ 1 ทั้ง 5 ปัจจัยมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงาน และใช้การดำเนินงานของกรมสุขภาพจิตเป็นแนวทางร่วมด้วย การกำหนดเป้าหมายร่วมกันคือ ต้องผ่านการประกวดชมรมระดับประเทศ และเป็นชมรมต้นแบบในปีงบประมาณ 2562 3) ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานประยุกต์ใช้ โดยประชุมเครือข่ายที่เกี่ยวข้องและนำเสนอแนวทางที่ได้จากการถอดบทเรียนจากการศึกษาในระยะที่ 1 ทั้ง 5 ปัจจัยมาปฏิบัติจริง โดยการกำหนดให้งาน TO BE NUMBER ONE เป็นวาระสำคัญของหน่วยงาน กำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบงาน TO BE NUMBER ONE ให้ชัดเจนเพื่อให้ง่ายในการประสานงานและสั่งการ รวมถึงการคัดเลือกแกนนำสมาชิกที่มีความสามารถในการทำกิจกรรม มีความเป็นผู้นำและเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกับสมาชิกอื่นๆ จัดตั้ง กองทุน TO BE NUMBER ONE ของชมรม โดยเปิดบัญชีกองทุนในชื่อ “กองทุน TO BE NUMBER ONE (ชื่อชมรม)” และวางแผนการหารายได้ร่วมกับสมาชิก และมีคณะกรรมการกองทุนเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณ 2 ใน 3 ของกรรมการ มีการประชาสัมพันธ์แบบเชิงรุก มีช่องทางการสื่อสารที่เป็นที่รู้จักและใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย เช่น Line Facebook และ หน้าเพจ TO BE NUMBER ONE ของชมรม สร้างและพัฒนาสมาชิกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งทั้งภายในและภายนอกชมรม และสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีความเสียสละ อดทนและทุ่มเทในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน 4) ประเมินผลการดำเนินงานพบว่า ปีงบประมาณ 2561 จังหวัดบุรีรัมย์ นำชมรม TO BE NUMBER ONE เข้าร่วมประกวดระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ประเภท จำนวน 7 ชมรม

และผ่านเข้าสู่การประกวดระดับประเทศ 5 ประเภท จำนวน 5 ชมรม มีเพียงชมรมเดียวที่สามารถชนะ การประกวดระดับประเทศ ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE บริษัทแอตเตอร์นีสไทย จำกัด (ดังตารางที่ 1) รายละเอียดการนำปัจจัยแห่งความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ ในชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้ง 5 ประเภทที่ผ่านการเข้าร่วมประกวดใน ระดับประเทศในปีงบประมาณ 2561 (ดังตารางที่ 2)

สำหรับปีงบประมาณ 2562 จังหวัดบุรีรัมย์ ขยายเพิ่มอีก 1 ประเภท คือประเภทสำนักงานคุม ประพฤติ และขยายจำนวนชมรมเพิ่มขึ้นอีก 5 ชมรม

ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE บ้านตาลอง อ.สตึก บ้านเจริญสุข อ.เฉลิมพระเกียรติ เรือน จำอำเภอนางรอง วิทยาลัยการอาชีพอำเภอสตึก และชมรม TO BE NUMBER ONE สำนักงานคุม ประพฤติรวมทั้งสิ้น 7 ประเภท 10 ชมรม และผ่าน เข้าสู่การประกวดระดับประเทศ 4 ประเภท จำนวน 6 ชมรม ซึ่งมี 2 ชมรม ที่สามารถชนะการประกวด ระดับประเทศ ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม (ประเภทสถาน ศึกษา) และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ประเภทสถานพินิจฯ) (ดังตารางที่ 3)

**ตารางที่ 1** จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมการประกวดระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2561

| ประเภท/ชมรม                       | ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ |        | ระดับประเทศ    |        |
|-----------------------------------|----------------------------|--------|----------------|--------|
|                                   | เข้าร่วมประกวด             | รางวัล | เข้าร่วมประกวด | รางวัล |
| <b>1.ประเภทสถานศึกษา</b>          |                            |        |                |        |
| 1.1 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม        | ✓                          | ✓      | ✓              | ×      |
| 1.2 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม      | ✓                          | ×      |                |        |
| <b>2.ประเภทสถานประกอบการ</b>      |                            |        |                |        |
| บริษัทแอตเตอร์นีสไทย จำกัด        | ✓                          | ✓      | ✓              | ✓      |
| <b>3.ประเภทชุมชน</b>              |                            |        |                |        |
| ชุมชนบ้านหนองตาเข้ม               | ✓                          | ✓      | ✓              | ×      |
| <b>4.ประเภทสถานพินิจฯ</b>         |                            |        |                |        |
| สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน | ✓                          | ✓      | ✓              | ×      |
| <b>5.ประเภทอุดมศึกษา</b>          |                            |        |                |        |
| มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์        | ✓                          | ×      |                |        |
| <b>6.ประเภทเรือนจำ/ทัณฑสถาน</b>   |                            |        |                |        |
| เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์           | ✓                          | ✓      | ✓              | ×      |

✓ = เข้าร่วมประกวด, ได้รับรางวัล

× = ไม่ได้รับรางวัล

ตารางที่ 2 ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีการนำปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานมาประยุกต์ใช้ และสามารถผ่านการเข้าร่วมประกวดในระดับประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

| 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ      | ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | สถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | สถานประกอบการ                                                                                                                                    | สถานพินิจฯ                                                                                                                                                                                  | เรือนจำ                                                                                                                                                                                                                                                                              | ชุมชน                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>1. ปัจจัยด้านบุคลากร</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                          |
| 1.1 ผู้นำองค์กร             | ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญ และมอบ เป็นนโยบายการดำเนินงานสอดแทรกทุกกิจกรรม รวมถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทุกกิจกรรม ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารมีส่วนสำคัญผลักดันกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง                                                                                                    | เจ้าของกิจการหรือประธานกรรมการของบริษัท ให้ความสำคัญสั่งการและมอบเป็นนโยบายโดยตรง เปิดโอกาสให้พนักงานทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE แม้ในเวลางานปกติ | ผู้อำนวยการสถานพินิจ รับนโยบายการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE จากกระทรวงยุติธรรม มาดำเนินการ โดยประสาน งานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และมอบนโยบายการดำเนินงานให้กับข้าราชการในสังกัดด้วยตนเอง | ผู้บัญชาการเรือนจำ ให้ความสำคัญและมอบนโยบายในการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE แก่เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในเรือนจำและเข้าร่วมกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทุกครั้ง                                                                                                                         | ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนหลักในการดำเนินงานและมีบทบาทสำคัญในการหนุนเสริมให้แกนนำชมรมได้มีโอกาสทำกิจกรรมทุกประเภทของชุมชนในนามชมรม TO BE NUMBER ONE และเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการชมรม                                                            |
| 1.2 แกนนำชมรม/ที่ปรึกษา     | ครูที่รับผิดชอบงาน TO BE NUMBER ONE เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของชมรม และมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE มายาวนานถึง 16 ปี มีความเสียสละ พยายามในการทำงาน และระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของครูที่ปรึกษา มีส่วนสำคัญที่ช่วยสานต่อและผลักดันกิจกรรมให้ต่อเนื่อง โดยครูที่ปรึกษาจะช่วยในการคัดเลือกคณะกรรมการชมรมร่วมกับสมาชิกชมรม | ฝ่ายบุคคลเป็นประธานชมรมและสรรหาคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ จนครบทุกฝ่ายซึ่งส่วนใหญ่มาจากทุกแผนกเพื่อร่วมกันพัฒนาสมาชิกด้วยกิจกรรม TO BE NUMBER ONE       | แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาแต่ละแผนกในหน่วยงาน เป็นแกนนำ มีผู้รับผิดชอบงานชัดเจน และผู้รับผิดชอบงานเข้าใจแนวคิดการแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยกิจกรรม TO BE NUMBER ONE                              | คณะกรรมการชมรมได้มาจากการคัดเลือกจากสมาชิกผู้ต้องขังที่สามารถเป็นตัวแทนในการนำเสนอผลการดำเนินงานได้และมีประวัติความประพฤติดี ผู้คุมที่เป็นที่ปรึกษาชมรมฯสามารถขออนุญาตเอาตัวออกมาปฏิบัติหน้าที่ช่วงการประกวดชมรมฯ ได้โดยเจ้าหน้าที่พยาบาล และฝ่ายการศึกษารับผิดชอบเป็นที่ปรึกษาชมรมฯ | ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่วมเป็นที่ปรึกษาชมรมและแต่งตั้งคณะกรรมการชมรมจากสมาชิกที่มีศักยภาพในการประสานงาน การนำเสนอผลงานและเป็นตัวแทนสมาชิกได้เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกับกิจกรรมเด่นของชุมชน เช่น การเป็นทูตเยาวชนทูตมิตรภาพ |

| 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ  | ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                        |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         | สถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | สถานประกอบการ                                                                                                                                                                                                            | สถานพินิจฯ                                                                                                                                                                                                                                                              | เรือนจำ                                                                                                                                                            | ชุมชน                                                                                                                                                  |
| 1.3 สมาชิกชมรม          | เมื่อได้คณะกรรมการชมรมแต่ละฝ่าย จะมีการรับสมัครสมาชิกชมรมและร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ โดยจัดระบบให้สมาชิกและคณะกรรมการชมรมให้เป็นหนึ่งเดียวทำงานประสานกัน ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น เข้าใจในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมตามแผนงานที่สมาชิกชมรมต้องการและพึงพอใจ โดยมีจำนวนสมาชิกชมรม 3,962 คน | หัวหน้าแผนกแต่ละแผนกของบริษัทเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดให้มีการรับสมัครสมาชิกให้ครบทุกแผนกโดยขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการชมรมตามความต้องการของสมาชิกชมรม<br>- สถานประกอบการทั้ง 2 ชมรมมีสมาชิกจำนวน 805 คน | สมาชิกแกนนำส่วนใหญ่เป็นจิตอาสา เป็นกลุ่มที่ต้องโทษด้วยคดียาเสพติด มีปัญหาครอบครัว เมื่อนำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE เข้ามาในสถานพินิจฯ มีโอกาสได้แสดงความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และสมาชิกอื่นๆ รวมถึงผู้ปกครองโดย มีจำนวนสมาชิกชมรม 168 คน | คัดเลือกสมาชิกผู้ต้องขังที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ มาเป็นแกนนำสมาชิกประชุมและจัดกิจกรรมโดยสำรวจจากความต้องการของสมาชิก โดยเรือนจำมีจำนวนสมาชิกชมรม 1,855 คน | สมาชิกแกนนำในชุมชนมาจากหลายโรงเรียน หลายวัย ซึ่งเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันค่อนข้างไม่ตรงกัน โดยชุมชนมีจำนวนสมาชิกชมรม 579 คน                            |
| 1.4 ข้อจำกัดด้านบุคลากร | ไม่มี                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ไม่มี                                                                                                                                                                                                                    | ข้อจำกัดของสมาชิกแกนนำของสถานพินิจจะมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นอยู่กับระยะเวลาการพิจารณาคดี ซึ่งไม่สามารถอยู่ได้ตามวาระการดำเนินงานของโครงการฯ                                                                                                                              | สมาชิกชมรมจะทำกิจกรรมร่วมกันตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของโครงการฯ และคณะกรรมการชมรมต้องเป็นผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี                | คณะกรรมการชมรมมีหลายวัย ตั้งแต่วัยเรียน-วัยอุดมศึกษา-วัยทำงาน และมีเวลาการทำงานร่วมกันค่อนข้างน้อย แต่มีการแบ่งหน้าที่ มอบหมายความรับผิดชอบอย่างชัดเจน |
| 2.ปัจจัยด้านงบประมาณ    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                        |
| 2.1 กองทุนภายในองค์กร   | การจัดตั้งกองทุน TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                                         | เจ้าของกิจการมอบทุนบางส่วนในการพัฒนาสมาชิกชมรม เช่น ผู้จัดการบริษัท ซีพีเอฟ มอบทุนในการจัดทำร้านค้าสวัสดิการ TO BE NUMBER ONE                                                                                            | งบประมาณจากการสนับสนุนของกรมพินิจและคุ้มครองฯ                                                                                                                                                                                                                           | งบประมาณจากการสนับสนุนของกรมราชทัณฑ์ฯ                                                                                                                              | จัดตั้งกองทุน TO BE NUMBER ONE ในชุมชน                                                                                                                 |

| 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ           | ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | สถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                      | สถานประกอบการ                                                                                                                                                                                              | สถานพินิจฯ                                                                                                                                                                                                                                       | เรือนจำ                                                                                                                                                                                                                    | ชุมชน                                                                                                                                                                                                       |
| 2.2 กองทุนภายนอกองค์กร           | สมาชิกหารายได้เพิ่มเติม ในกิจกรรมสำคัญต่างๆ ของอำเภอหรือจังหวัด สมาชิกจะเข้าร่วมและนำรายได้ที่ได้จากค่าตอบแทนเข้ากองทุนฯ เช่น การประกวดทูปีไอคอลลประกวดร้องเพลงประกวดDancercise เป็นต้น-ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ | -สมาชิกชมรมทำกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้ากองทุนฯ โดยจำหน่ายสินค้าต่างๆ ให้กับเพื่อนสมาชิก เช่น จำหน่ายต้นไม้หรือหารายได้จาก การรับตัดผม-ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ | -สมาชิกหารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์กล่องทิชชูใหม่พรมกล่องไม้จิ้มฟัน เป็นต้น-การรับบริจาคจากผู้ปกครอง ญาติ และคณะกรรมการสงเคราะห์สถานพินิจฯ-ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ | สมาชิกหารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก การเปิดร้านกาแฟ การจำหน่ายผักและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร-การรับบริจาคจากมูลนิธิต่างๆ รวมถึงญาติผู้ต้องขัง-ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ | สนับสนุนให้สมาชิกได้มีกิจกรรมในการหารายได้ร่วมกับคนในชุมชน เช่น ปลุกผักขาย เป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำหมู่บ้านเก็บขยะรีไซเคิลขาย เป็นต้น-ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ |
| <b>3.ปัจจัยด้านประชาสัมพันธ์</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                             |
| 3.1 รูปแบบการประชาสัมพันธ์       | ใช้สื่อสัญลักษณ์ที่แสดงเอกลักษณ์ความเป็นทูปีห้วยราชพิทยาคมได้อย่างชัดเจน เช่น โลโก้ชมรมฯ, เสื้อชมรม TO BE NUMBER ONE ที่สมาชิกใส่ครบ 100%.ในวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์                                                                                           | บูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์กับงานประจำเช่น งานด้านความปลอดภัย การออกกำลังกาย เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมและสวมเสื้อ TO BE NUMBER                                                                             | ใช้สื่อสัญลักษณ์ความเป็นTO BE NUMBER ONE ผ่านกิจกรรมและตัวบุคคล เนื่องจากมี ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร-สมาชิกชมรมจะสวมเสื้อTO BE NUMBER ONE ทุกวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์                                                                 | ใช้สื่อสัญลักษณ์ TO BE NUMBER                                                                                                                                                                                              | ติดสัญลักษณ์ทูปีตามแหล่งรวมพลของชุมชน ได้แก่ ศาลากลางบ้าน แปลงผักสาธิต สนามกีฬา สมาชิกจะสวมเสื้อ TO BE NUMBER ONE ในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนทุกครั้ง                                                        |
| 3.2 ช่องทางการประชาสัมพันธ์      | ผ่านทาง Application Line, facebook และการจัดแสดงบูทนิทรรศการในงานสำคัญต่างๆ                                                                                                                                                                                    | การทำร้านค้าจำลอง การเก็บข้อมูล และผ่านช่องทางการสแกน QR Code ซึ่งจะช่วยให้พนักงานเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น และจัดแสดงบูทนิทรรศการและบริจาคของ เช่น น้ำดื่ม ในนามชมรมฯ                                       | ใช้การติดป้ายประชาสัมพันธ์ทั้งภายใน/ภายนอกสถานพินิจฯ และจัดแสดงบูทนิทรรศการในงานสำคัญต่างๆ                                                                                                                                                       | ใช้การติดบอร์ด/ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมในห้องเยี่ยมญาติ และร่วมจัดแสดงบูทนิทรรศการต่างๆ                                                                                                                             | ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน โดยสมาชิกแกนนำและ ร่วมจัดแสดงบูทนิทรรศการต่างๆ                                                                                                                                   |

| 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ                     | ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            | สถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | สถานประกอบการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | สถานพินิจฯ                                                                                                                                                                                                       | เรือนจำ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ชุมชน                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>4.ด้านการปฏิบัติงาน</b>                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                           |
| 4.1 การสนับสนุนจากผู้บริหารในการปฏิบัติงาน | ผู้บริหารของโรงเรียนให้โอกาสในการทำกิจกรรมของสมาชิกชมรมอย่างเต็มที่ รวมถึงจัดหาสถานที่ทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE อย่างเป็นสัดส่วน                                                                                                                                                                                                                                  | ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ผู้บริหารสูงสุดให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ถึงแม้จะมีข้อจำกัดเรื่องตารางเวลาและต้องมีการขออนุญาตเข้าออกตามเวลา สมาชิกจะใช้เวลาร่วมกันในช่วงพักจากการเรียนและเล่นกีฬาด้วยกัน ภายใต้การดูแลของผู้คุมและที่ปรึกษาชมรม | ผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ถึงแม้จะมีข้อจำกัดด้านสถานที่และเขตแดนชาย/แดนหญิง การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกต้องขออนุญาตเป็นรายการนี้และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในเรือนจำอย่างต่อเนื่อง                                                                                                                          | ประธานชมรมเปิดโอกาสให้แกนนำสมาชิกทำงานต่างๆ ในชุมชนได้อย่างเต็มที่ตามความต้องการของสมาชิก                                                                                                                                                 |
| 4.2 การทำงานร่วมกันของสมาชิกชมรม           | <p>-มีตารางการทำงานของแต่ละชมรมและตารางการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE อย่างชัดเจน</p> <p>-ครูที่ปรึกษาก็สามารถจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้กับสมาชิกได้อย่างเต็มที่ ไม่ติดขัดเรื่องเวลาในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสามารถใช้สถานที่ของชมรม TO BE NUMBER ONE จัดกิจกรรมได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นวันหยุดของสถานศึกษาสามารถมาใช้ห้องชมรมทำกิจกรรมได้</p> | <p>-สมาชิกใช้เวลาในการทำงานตามยุทธศาสตร์ของโครงการได้อย่างเต็มที่ เพราะถ้าเป็นสถานการณ์ที่ยุ่งยากอะไรมากกว่าการพัฒนาสมาชิก จะไม่ยอมให้สมาชิกใช้เวลาทำงานในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้และไม่เอื้อสถานที่ในการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE</p> <p>-สมาชิกใช้เวลาว่างจากการทำงานปกติร่วมกัน เช่น เพาะข้าวต้นไม้วางจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้ากองทุน ฯ</p> <p>-มีการจัดตารางเวรรับผิดชอบในส่วนการทำงานของศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE และมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ดนตรี ตัดผม การปลูกต้นไม้ ฯลฯ</p> | <p>-แกนนำสมาชิกจัดกิจกรรมตามความต้องการของสมาชิก และมีตารางการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE อย่างชัดเจน เน้นกิจกรรมการให้คำปรึกษาและสร้างสุขเพื่อคลายเครียดให้กับสมาชิก</p>                    | <p>-การจัดกิจกรรมมักจะสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมปกติต่างๆ ของเรือนจำ และจัดกิจกรรมเน้นสร้างสุข เพื่อคลายเครียดให้กับสมาชิกผู้ต้องขังอยู่เป็นประจำ ทำให้สมาชิกเกิดการยอมรับ และอยากเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>-สมาชิกที่เป็นนักโทษชั้นดีจะได้ออกไปกิจกรรมภายนอกซึ่งจะสร้างการยอมรับจากสังคมและนำเรื่องราวมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง</p> | <p>-ที่ปรึกษาชมรมและประธานชมรมจะจัดสรรเวลาในการทำงานร่วมกันของสมาชิกชมรม โดยเสียสละเวลาในการทำงานร่วมกันในวันหยุด</p> <p>-เนื่องจากแกนนำสมาชิกในชุมชนมาจากหลายโรงเรียนและค่อนข้างต่างวัย จะแบ่งงานกันทำ เวลาที่จะทำกิจกรรมร่วมกันน้อย</p> |

| 5 ปัจจัยแห่ง<br>ความสำเร็จ         | ประเภทชมรม TO BE NUMBER ONE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                    | สถานศึกษา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | สถานประกอบการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | สถานพินิจฯ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | เรือนจำ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ชุมชน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>5.ด้านเครือข่ายการทำงาน</b>     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 5.1 วิธีการ                        | มีการสร้างเครือข่าย<br>ทุกระดับ ทั้งภายใน<br>โรงเรียน ภายนอก<br>โรงเรียน ทั้งในชมรม<br>ประเภทเดียวกัน เช่น<br>สถานศึกษา และองค์กร<br>อื่นๆ นอกหน่วยงาน<br>เช่น ชุมชน สถาน<br>ประกอบการ เรือนจำ<br>สถานพินิจฯ<br>โดยการทำ MOU และ<br>การทำกิจกรรมร่วมกัน                                                                                                                                                        | มีการสร้างเครือข่าย<br>ทั้งภายใน ภายนอก<br>องค์กร รวมถึงทำ<br>กิจกรรมขยายเครือ<br>ข่ายร่วมกับหน่วย<br>งานภายนอกได้<br>อย่างเต็มที่ สามารถ<br>ร่วมกิจกรรมต่างๆ<br>ของจังหวัดได้ทุก<br>กิจกรรมเป็นการ<br>ประชาสัมพันธ์<br>องค์กรและชมรมฯ                                                                                                                                                                                                        | การทำงานเครือข่าย<br>ของสถานพินิจฯ<br>จะมีข้อจำกัดเรื่องการ<br>ออกไปทำกิจกรรม<br>นอกสถานที่ต้องมีการ<br>ขออนุญาตส่วนกลาง<br>เพื่อนำเด็กออกมา<br>ทำกิจกรรมร่วมกับ<br>เครือข่ายต่างๆ ได้<br>ซึ่งที่ผ่านมาสร้าง<br>ความภาคภูมิใจให้แก่<br>สมาชิกชมรม                                                                                                                                                             | เรือนจำมีข้อจำกัด<br>กฎระเบียบเข้มงวด<br>เรื่องการเข้าออก<br>เรือนจำ และตาราง<br>เวลา จะเน้นการ<br>ทำกิจกรรมในกลุ่ม<br>สมาชิกผู้ต้องขัง<br>และญาติผู้ต้องขัง<br>โดยกิจกรรมส่วน<br>ใหญ่เป็นกิจกรรม<br>สร้างสุข เพื่อให้<br>สมาชิกผู้ต้องขัง<br>คลายเครียด                                                                                                         | คณะกรรมการ<br>ชมรมและแกนนำ<br>สมาชิกในชุมชน<br>จะเน้นการทำงาน<br>กับเครือข่ายภายใน<br>ชุมชนเป็นส่วนใหญ่                                                                                                                                                                                                                                        |
| 5.2 การดูแล<br>ติดตาม<br>เครือข่าย | เน้นการทำงานเชิงรุก<br>สร้างกิจกรรมที่เกิด<br>การมีส่วนร่วมจากทุก<br>ภาคส่วน เช่น การจัด<br>กิจกรรมประกวดร้อง<br>เพลง เต้น ร้อง การ<br>ประกวดต่างๆ เพื่อให้<br>มีกิจกรรมร่วมกับเครือ<br>ข่ายระดับอำเภอ และ<br>ระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง<br>ทำให้เป็นที่รู้จัก<br>ของเครือข่ายทั้งภายใน<br>และภายนอกจังหวัด<br>ทำงานแบบ “ทุกที่ทุก<br>เวลา” กับเครือข่าย<br>-เป็นแหล่งศึกษาดูงาน<br>ของเครือข่าย<br>นอกจังหวัด | -คณะกรรมการที่<br>ปรึกษาของชมรมที่<br>เป็นหัวหน้าแผนก<br>เมื่อมีการประชุม<br>ร่วมกันสามารถ<br>สอดแทรกวาระของ<br>TO BE NUMBER<br>ONE ทุกครั้งโดยขับ<br>เคลื่อนร่วมกับคณะ<br>กรรมการชมรม<br>-จัดกิจกรรมร่วมกับ<br>หน่วยงานภายนอก<br>เช่น เติมนรงค์<br>ในวันสำคัญต่างๆ<br>ศึกษาดูงาน<br>-เน้นการขยายเครือ<br>ข่ายภายนอกร่วมกับ<br>ชุมชนในพื้นที่ตั้งของ<br>บริษัทผ่านกิจกรรม<br>ประชาคม<br>การบำเพ็ญ<br>ประโยชน์และ<br>บริจาคของ<br>เมื่อมีโอกาส | นอกจากจะทำ<br>กิจกรรมร่วมกัน<br>ระหว่างเพื่อนสมาชิก<br>ชมรมในสถานพินิจ<br>แล้ว สมาชิกที่<br>พ้นโทษยังเป็นจิต<br>อาสาช่วยถ่ายทอด<br>ประสบการณ์ชีวิต<br>ให้แก่เครือข่ายอื่นๆ<br>ทำให้สังคมภายนอก<br>ยอมรับและให้ออก<br>ทำให้สมาชิกเต็มใจ<br>ที่จะอยากออกไปทำ<br>กิจกรรมข้างนอกร่วม<br>กับเครือข่าย<br>-ร่วมกิจกรรมกับ<br>หน่วยงานภายนอก<br>เช่น เติมนรงค์ในวัน<br>สำคัญต่างๆ<br>-ร่วมศึกษาดูงานกับ<br>เครือข่าย | การพัฒนาสมาชิก<br>ผู้ต้องขัง เน้นการ<br>พัฒนา EQ โดยฝึก<br>อบรมด้านพัฒนา<br>จิตใจทำให้สมาชิก<br>รู้จักพัฒนาตนเอง<br>และรู้จักปรับตัว<br>ซึ่งสมาชิกผู้ต้อง<br>ขังที่ใกล้พ้นโทษ<br>จะเป็นจิตอาสา<br>บำเพ็ญประโยชน์<br>ช่วยเหลือเครือข่าย<br>ภายนอกได้<br>-ร่วมกิจกรรมกับ<br>หน่วยงานภายนอก<br>เช่น เติมนรงค์ใน<br>วันสำคัญต่างๆ<br>-ร่วมศึกษาดูงาน<br>กับเครือข่าย | การขยายเครือข่าย<br>ภายนอกชุมชนยังมี<br>น้อย เนื่องจาก<br>แกนนำสมาชิกใน<br>ชุมชนยังใช้เวลาที่<br>จะทำกิจกรรมร่วม<br>กันน้อยเพราะว่าง<br>ไม่ตรงกัน จะทำ<br>กิจกรรมด้านการ<br>ประชาสัมพันธ์ร่วม<br>กันในช่วงมีงานบุญ<br>งานประเพณีใหญ่ๆ<br>ของชุมชน<br>-ร่วมศึกษาดูงาน<br>กับเครือข่าย<br>-เป็นแหล่งศึกษา<br>ดูงานของเครือ<br>ข่าย<br>นอกจังหวัด |

**ตารางที่ 3** จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมการประกวดระดับ  
ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับประเทศ ประจำปี 2562

| ประเภท/ชมรม                          | ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ |        | ระดับประเทศ        |        |
|--------------------------------------|----------------------------|--------|--------------------|--------|
|                                      | เข้าร่วม<br>ประกวด         | รางวัล | เข้าร่วม<br>ประกวด | รางวัล |
| <b>1. ประเภทสถานศึกษา</b>            |                            |        |                    |        |
| 1.1 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม           | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✓      |
| 1.2 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม         | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✗      |
| <b>2. ประเภทสถานประกอบการ</b>        |                            |        |                    |        |
| ศูนย์กระจายสินค้าบริษัท CP All จำกัด | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✗      |
| <b>3.ประเภทชุมชน</b>                 |                            |        |                    |        |
| 3.1 ชุมชนบ้านตาลอง                   | ✓                          | ✗      |                    |        |
| 3.2 ชุมชนบ้านเจริญสุข                | ✓                          | ✗      |                    |        |
| <b>4. ประเภทสถานพินิจฯ</b>           |                            |        |                    |        |
| สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน    | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✓      |
| <b>5. ประเภทอุดมศึกษา/อาชีวะ</b>     |                            |        |                    |        |
| วิทยาลัยการอาชีพสตึก                 | ✓                          | ✗      |                    |        |
| <b>6. ประเภทเรือนจำ/ทัณฑสถาน</b>     |                            |        |                    |        |
| 6.1 เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์          | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✗      |
| 6.2 เรือนจำอำเภอนางรอง               | ✓                          | ✓      | ✓                  | ✗      |
| <b>7. ประเภทสำนักงานคุมประพฤติ</b>   |                            |        |                    |        |
| สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบุรีรัมย์   | ✓                          | ✗      |                    |        |

✓ = เข้าร่วมประกวด, ได้รับรางวัล      ✗ = ไม่ได้รับรางวัล

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระยะที่ 1 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ มี 5 ปัจจัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ 3) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน 4) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ 5) ปัจจัยด้านเครือข่ายการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (กรมสุขภาพจิต. 2560) พบว่า 5 ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE เช่นเดียวกัน

และปัจจัยด้าน บุคลากรมีความสำคัญมากที่สุด และนำไปสู่การสนับสนุนปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งการจะขับเคลื่อนงานได้เข้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรแต่ละระดับ ซึ่งในการศึกษาค้างนี้พบว่า ร้อยละ 40 ของ สมาชิก TO BE NUMBER ONE มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติมา ก้านจักร และ ประจักษ์ บัวผัน. (2556) พบว่ามีปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและการร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฯ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE อยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยทั้งสองด้านเป็นปัจจัยด้านบุคคล ส่วนการศึกษาด้านการสนับสนุนพบว่าการสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเวลาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ส่งผลต่อการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ก็อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้จากการศึกษาของวิศิษฐ์ศักดิ์ ทวีวัฒนปรีชา (2560) “ผลสำเร็จของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE” ยังพบว่า ปัจจัยทางสังคมอื่นๆ อาทิเช่น ครอบครัวและผู้ปกครองของเด็ก ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยผลักดันและสนับสนุนให้โครงการ TO BE NUMBER ONE ของโรงเรียนประสบผลสำเร็จถึงแม้ว่าจะไม่ได้สนับสนุนเป็นตัวเงินโดยตรง

สำหรับผลการศึกษาในระยะ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยใช้ปัจจัยแห่งความสำเร็จประยุกต์ใช้กับเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าผลการดำเนินงานในปี 2562 สามารถขยายชมรมเข้าร่วมทั้งสิ้น 7 ประเภท 10 ชมรม และผ่านเข้าสู่การประกวดระดับประเทศ 4 ประเภท จำนวน 6 ชมรม ในจำนวนนี้มี 2 ชมรม

ที่สามารถชนะการประกวดระดับประเทศ ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม (ประเภทสถานศึกษา) และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ประเภทสถานพินิจฯ) จะเห็นได้ว่า ชมรม TO BE NUMBER ONE เพิ่มขึ้นจากปี 2561 อย่างมาก ทั้งจำนวนชมรม และประเภท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลักที่สำคัญ ได้แก่ ผู้นำสูงสุดของระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ มอบเป็นนโยบายและเข้าร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ทุกประเภท ทุกครั้ง รวมถึงการโปรโมทกิจกรรมและผลงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมทุกประเภทผ่านเวทีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดและบรรจุเข้าเป็นวาระการประชุมประจำ ทุกเดือน ชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้ง 5 ประเภทที่ประสบความสำเร็จผ่านการเข้าร่วมประกวดในระดับประเทศ ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรานิษฐ์ ทองตันไตรย์ (ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5. 2551) พบว่าความสำเร็จในการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ของสถานศึกษา ต้องอาศัยความเข้าใจโครงการและวิธีการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาของบุคลากร เพื่อสร้างการรับรู้และเห็นประโยชน์ในการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จนสามารถประกาศเป็นนโยบายของสถานศึกษาได้ รวมถึงการหาแกนนำสมาชิกที่มาทำงานด้วยความสมัครใจ จะทำให้เกิดความร่วมมือ และการยอมรับ 2) ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานประกอบการ แม้ว่าจะเป็นภาคเอกชน แต่ก็ให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าของกิจการให้ความสำคัญและมอบเป็น

นโยบายแก่นักบริษัทในเครือ ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดก็ตาม ทำให้สามารถขยายชมรมประเภทสถานประกอบการได้มากขึ้น ส่วนชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานพินิจ และเรือนจำ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงยุติธรรม ในการดำเนินงานใช้การสั่งการมาจากกรม เป็นหลัก และมีข้อจำกัดเรื่องระเบียบ ข้อบังคับภายใน ในการดำเนินงานกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE จึงต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกเรือนจำและสถานพินิจในการดำเนินงาน อีกทั้งมีการเชิญเกียรติสมาชิกชมรม สามารถนำไปลดหย่อนโทษได้เป็นรายการดีสำหรับ ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทชุมชน ควรมีแกนนำที่มีความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดกิจกรรมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

## ข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ควรนำปัจจัยทั้ง 5 ด้านที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE หรือขยายชมรม TO BE NUMBER ONE

2. ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนั้นๆ ช่วยผลักดันเป็นนโยบายสำคัญของหน่วยงาน

3. การดำเนินงาน ชมรม TO BE NUMBER ONE ในแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันไปตามบริบท ควรมีการทำความเข้าใจและศึกษาบริบทของชมรม TO BE NUMBER ONE ในแต่ละประเภท เพื่อลดข้อจำกัดในการดำเนินงาน และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงยาก เช่น ในเรือนจำ หรือสถานพินิจ

## เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2560). คู่มือการดำเนินงานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

TO BE NUMBER ONE ในทุกระดับมหิงอุปรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. กรมสุขภาพจิต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสถาบันบัณฑิตพัฒนา

บริหารศาสตร์. (2560). รายงานการวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต.

กิตติมา ก้านจักร และ ดร.ประจักษ์ บัวผัน. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิศิษฐ์ศักดิ์ ทวีวัฒนปรีชา. (2560). ผลสำเร็จของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยาการเสพติด) มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภัทรานิษฐ์ ทองตันไตรย์. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3. (2560). สถานการณ์ยาเสพติดบุรีรัมย์ เปรียบเทียบเชิงสถิติระหว่างปี 2558-2560. นครราชสีมา.

# การประยุกต์เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์ การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมโบราณ ในเขตพื้นที่นครชัยบุรีนทร์

## Application of Geo-Informatics Technology for the Analysis of Linking Tourist Attraction Routes, Ancient Khmer Castle In Nakhon Chai Burin Area

อัยดา แก้วระวัง<sup>1</sup> Aiyada Kaewrawang<sup>1</sup>

วริษฐ์ กิตติธรรณ<sup>2</sup> Varit Kitthanarut<sup>2</sup>

<sup>1,2</sup> สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

<sup>1</sup> e-mail : Yiw.aiyada2540@gmail.com

<sup>2</sup> e-mail : varit.kn@bru.ac.th

### บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์หาการเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมโบราณ ในเขตพื้นที่นครชัยบุรีนทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศวิเคราะห์การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมภายในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ และเพื่อจัดทำแผนที่ออนไลน์ของปราสาทขอมโบราณในเขตพื้นที่นครชัยบุรีนทร์ โดยมีวิธีการศึกษาด้วยการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับนครชัยบุรีนทร์ จากนั้นจัดทำกราฟวิเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์ โดยกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวออกเป็น 1 วัน 1 คืน และ 2 วัน 1 คืน ซึ่งได้พิจารณาจากระยะทางของการเดินทางและความสำคัญของสถานที่ และกำหนดให้ทุกเส้นทางเริ่มต้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแรกของแต่ละเส้นทาง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางที่ดีที่สุด (Best Routing) ในโปรแกรม ArcGIS Desktop 10.5 ชุดคำสั่งการวิเคราะห์โครงข่าย (Network Analyst Extension) เพื่อจัดทำแผนที่เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวนครชัยบุรีนทร์ และจัดทำโปรแกรมแผนที่ออนไลน์ในการแสดงผลเส้นทางท่องเที่ยวที่ได้จากการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า สามารถวิเคราะห์เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมได้ 3 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1 เส้นทางประจักษ์ศิลปาคม เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวสั้นและมีความต้องการความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว เส้นทางที่ 2 เส้นทางปราสาทขอมโบราณ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวสั้นและมีความต้องการชมความสวยงามและสถาปัตยกรรมของตัวปราสาทต่างๆ เส้นทางที่ 3 เส้นทางนครชัยบุรีนทร์ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์และเรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมขอม สำหรับผลของการจัดทำแผนที่ออนไลน์สามารถแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวในเขตนครชัยบุรีนทร์ได้ และยังสามารถแสดงเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง เพื่อประโยชน์สำหรับการวางแผนการท่องเที่ยว

**คำสำคัญ:** การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวอารยธรรม  
ขอม, นักท่องเที่ยว, แผนที่การเชื่อมโยงเส้นทางการ  
ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม

## ABSTRACT

The research study on the application of geo-informatics technology for the analysis of linking tourist attraction routes with the objective to apply geo-informatics system to analyze the connection of Khmer civilization tourism routes within Nakhon Chai Burin group and to create an online map of the ancient Khmer castle in Nakhon Chai Burin area. Necessary information is gathered to conduct research on Nakorn chai Burin. An analysis of the Nakhon Chai Burin tourism route is conducted by specifying the travel route into 1 day, 1 night and 2 days 1 night, based on the distance traveled and the importance of the place and set all routes to start at the first tourist attraction of each route analyzed by using best routing technique in ArcGIS Desktop 10.5 Network Analyst Extension package. Map the Nakhon Chai Burin tourism route and create an online map program to display the travel routes that have been created. The result indicated that Get 3 links to tourist attractions, route 1, gateway to northeast, is suitable for tourists who have little time to travel and who need convenience in traveling. Route 2, ancient Khmer castle route, is suitable for tourists

who have little time to travel and who want to see the beauty and architecture of the castle. For route 3, Nakhon Chai Burin route, it is suitable for tourists who want to study history and learn about Khmer civilization. In addition, online mapping can be used to show information of tourist attractions in Nakhon Chai Burin area and can show all 3 travel links for tourism planning.

**Keywords:** Tourism, Khmer civilization tourism, the tourist, Map linking the Khmer civilization tourism route

## บทนำ

การบริหารประเทศของโลกในยุคปัจจุบัน ในหลายๆ ประเทศได้มุ่งเน้นการทางบประมาณ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศของตนเองจากการท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่มีในแต่ละประเทศสามารถสร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลดีให้เกิดแหล่งงบประมาณที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล น้ำตก ฯลฯ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งโบราณสถานแหล่งอารยธรรมโบราณ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ได้มีธรรมชาติหรือบรรพบุรุษเป็นผู้สร้างไว้ให้ ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนมาก แต่ในทางกลับกันสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติในอัตราที่สูง ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นได้ส่งผลให้ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลก และ

เป็นที่ยอมรับกันเกือบทุกประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตจนกลายมาเป็นอุตสาหกรรมหลักในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว (ฉันทิช วรรณถนอม. 2552) ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจากในแต่ละปีนั้น การท่องเที่ยวสามารถช่วยเพิ่มงบประมาณให้กับประเทศชาติได้เป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีตำแหน่งที่ตั้งทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว อีกทั้งประเทศไทยยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ (วรวิษฐ์ กิตติธรรณารุจน์. 2561)

ปราสาทขอมโบราณที่สำคัญในประเทศไทยพบได้มากในแถบดินแดนอีสานตอนใต้ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ที่สำคัญของประเทศไทยกระจายอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย ซึ่งเป็นปราสาทหินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ปราสาทพนมวัน ซึ่งใหญ่เป็นอันดับ 5 ของประเทศไทย ปราสาทพนมรุ้งเป็นปราสาทหินที่สร้างด้วยหินสีชมพูบนยอดภูเขาไฟ ปราสาทเมืองต่ำมองจักรวาลตามจักรวาลคติปราสาท ศิขรภูมิทัพบหลังศิวนาฏที่งดงามที่สุด กลุ่มปราสาทตาเมือน ซึ่งประกอบไปด้วยปราสาทตาเมือนธม ปราสาทตาเมือนตุ้ง ปราสาทตาเมือนปราสาทหินบ้านพลวง รอยจำหลักแปลกตาแห่งอดีตกาล ปราสาทภูมิโปน ซึ่งเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ปราสาทสระกำแพงใหญ่ พิศวงรูปสลัก พระนารายณ์ และพระลักษมี (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนไทย. 2555)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 หรือกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ เป็นดินแดนอารยธรรม โดย “นครชัยบุรีรินทร์” เป็นคำที่มาจากสิ่งจังหวัดคือ นคร-นครราชสีมา ชัย-ชัยภูมิ บุ-บุรีรัมย์ และ รินทร์-สุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัดพร้อมกับการมุ่งส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา และคณะ. ม.ป.ป) ทั้งนี้ภายในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ แหล่งท่องเที่ยวสันตนาการและบันเทิง แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรมและมรดกโลก โดยมีความโดดเด่นเกี่ยวกับอารยธรรมขอมที่เป็นเอกลักษณ์ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ ซึ่งปัจจุบันกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ได้มีแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ในปี 2561 โดยแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) ได้สรุปประเด็นการพัฒนา (Strategies Issues) รวม 3 ประเด็น โดยประเด็นการพัฒนาที่ 2 นั้นได้มีการกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่โดยประเด็นความต้องการเชิงพื้นที่คือ “การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมภายในกลุ่มจังหวัด” เพื่อต้องการให้เห็นถึงภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวในนครชัยบุรีรินทร์ จากประเด็นความต้องการเชิงพื้นที่นั้นกลุ่มงานยุทธศาสตร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความต้องการเชิงพื้นที่ จึงเห็นว่าควรมีการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวขึ้น เนื่องจากสถิติของจำนวนนักท่องเที่ยวรายได้จากการท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายต่อหัวในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวม 13,313,180 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว รวม 12,572,619 คน คิดเป็นร้อยละ 4.81 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย 13,094,754 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 229,000 คน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงจากปีก่อน ลดลงร้อยละ - 31.23 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวรวมเพิ่มขึ้นถึง 26,232.62 ล้านบาท เมื่อเทียบจากปีที่ผ่านมาที่มีรายได้รวม 23,724.18 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.56 เนื่องจากค่าใช้จ่าย/คน/วัน เพิ่มขึ้น จาก 954 บาท/คน/วัน เป็น 1,161.82 บาท/คน/วัน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวของนครชัยบุรีรัมย์ ดังนั้นหากมีการพัฒนาทางด้านความต้องการเชิงพื้นที่ในเรื่องการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมภายในกลุ่มจังหวัด ก็จะเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวในการวางแผนการท่องเที่ยวในเขตนครชัยบุรีรัมย์ และยังช่วยให้อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของนครชัยบุรีรัมย์มีความเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น (กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. 2561)

ระบบภูมิสารสนเทศ เป็นการบูรณาการความรู้และเทคโนโลยีทางการรับรู้จากระยะไกล(Remote Sensing : RS) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) และระบบดาวเทียมนำทางโลก (Global Navigation Satellite System : GNSS) เพื่อประยุกต์ใช้งานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ. 2552) ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

หากมีการนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาใช้ในการทำวิจัยเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอม ย่อมจะสามารถช่วยให้นักวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถคำนวณหาเส้นทางเชื่อมโยงเส้นทางของแหล่งอารยธรรมขอมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถแสดงเส้นทางท่องเที่ยวของอารยธรรมขอมด้วยแผนที่ออนไลน์ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาเกี่ยวกับเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวนครชัยบุรีรัมย์ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมโบราณ ในเขตพื้นที่นครชัยบุรีรัมย์” ซึ่งเป็นการใช้ระบบภูมิสารสนเทศในการหาเส้นทางเชื่อมโยงของแหล่งอารยธรรมขอม ผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการวางแผนการท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ต่อไป

## วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศวิเคราะห์การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมภายในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ และเพื่อจัดทำแผนที่ออนไลน์ของปราสาทขอมโบราณในเขตพื้นที่นครชัยบุรีรัมย์

## วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ปราสาทขอมโบราณในเขตนครชัยบุรีรินทร์ จำนวน 41 แห่ง กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ปราสาทขอมโบราณในเขตนครชัยบุรีรินทร์ จำนวน 8 แห่ง โดยผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยยึดตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ในปี 2561

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 1. อุปกรณ์ (Hardware)

#### 1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer)

ใช้เป็นเครื่องมือในการนำเข้า เรียบเรียง และวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1.2 โทรศัพท์มือถือ (Smartphone)

ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการถ่ายภาพ

### 2. โปรแกรม (Software)

2.1 โปรแกรม ArcMap 10.5 โปรแกรมทางด้านภูมิสารสนเทศ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเชิงพื้นที่และจัดทำแผนที่

2.2 Google map ใช้ในการรวบรวมค่าพิกัดของสถานที่ท่องเที่ยว สถานีบริการน้ำมัน โรงแรม และร้านอาหาร

2.3 Google Sketch Up 2017 ใช้ในการทำโมเดลสามมิติ

2.4 โปรแกรม Notepad++ เป็นโปรแกรมสำหรับการเขียนโค้ด

## การรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลพิกัดของตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งการรวบรวมข้อมูลค่าพิกัดตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยวจัดทำได้โดยการเก็บค่าพิกัดใน Google map และใส่ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ชื่อ และค่าพิกัด

2. การรวบรวมข้อมูลพิกัดของตำแหน่งสถานีบริการน้ำมัน โดยการเก็บข้อมูลพิกัดตำแหน่งใน Google map ซึ่งการเก็บข้อมูลตำแหน่งของสถานีบริการน้ำมัน จะทำการเก็บเฉพาะสถานีบริการน้ำมันของ ปตท. (Ptt) เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ร้านสะดวกซื้อ และใส่ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และค่าพิกัด

3. การรวบรวมข้อมูลพิกัดของตำแหน่งของร้านอาหาร โดยการเก็บข้อมูลพิกัดตำแหน่งใน Google map ซึ่งการเก็บข้อมูลตำแหน่งของร้านอาหาร จะทำการเก็บเฉพาะร้านอาหารที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นกรุ๊ปทัวร์ได้ และใส่ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และค่าพิกัด

4. การรวบรวมข้อมูลพิกัดตำแหน่งของโรงแรม โดยการเก็บข้อมูลพิกัดตำแหน่งใน Google map ซึ่งการเก็บข้อมูลตำแหน่งของโรงแรม จะทำการเก็บเฉพาะโรงแรมที่มีการเปรียบเทียบราคา และสามารถจองห้องพักผ่านเว็บไซต์ได้ และใส่ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และค่าพิกัด

5. ทำการรวบรวมและบันทึกข้อมูลรูปภาพ รวมถึงขนาดพื้นที่ของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง สำหรับ การจัดทำภาพสามมิติของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง

## การวิเคราะห์ข้อมูล

1. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวนครชัยบุรี  
การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวนครชัยบุรี  
นทร์ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1.1 แบบที่ 1 จะแบ่งโดยการจัดโซน  
ของจังหวัดที่ติดกันเพื่อให้ได้เส้นทางท่องเที่ยวที่มี  
ระยะทางที่สั้นเหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยวใน  
ระยะสั้นแบบ 1 วัน 1 คืน ซึ่งการแบ่งแบบที่ 1 จะ  
มีสองเส้นทาง ดังนี้

1.1.1 เส้นทางที่หนึ่ง คือ เส้นทาง  
ประตูสู่อีสาน ได้กำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่  
หนึ่ง โดยมีจุดเด่นคือเป็นปราสาทที่อยู่ห่างจากเขต  
ชุมชนไม่มากนัก จึงมีความความสะดวกสบายในการ  
ท่องเที่ยว และเป็นปราสาทที่อยู่ในพื้นที่รอยต่อของ  
จังหวัดในภาคอีสานที่ติดกับจังหวัดภาคอื่นๆ จึงจัด  
เป็นแหล่งท่องเที่ยวลำดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยว  
จากภาคอื่นๆ สามารถเข้ามาเที่ยวชมปราสาทใน  
ภาคอีสานได้ ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

1. ปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่  
ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. ปราสาทหินพิมาย ตั้งอยู่  
ในอำเภูปิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. ปราสาทคุ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอ  
เมือง จังหวัดชัยภูมิ

1.1.2 เส้นทางที่สอง คือ เส้นทาง  
ปราสาทขอมโบราณ ได้กำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่สอง โดยมีจุดเด่นคือ เป็นปราสาทที่ค่อนข้าง  
มีชื่อเสียงที่บุคคลทั่วไปรู้จักมีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น และเป็นปราสาทของจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ตอน  
กลางของภาคอีสาน ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

1. ปราสาทหินพนมรุ้ง ตั้งอยู่  
ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ใน  
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่  
ในอำเภอนมดรัก จังหวัดสุรินทร์

4. ปราสาทภูมิโพน ตั้งอยู่ใน  
อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

5. ปราสาทศรีขรภูมิ ตั้งอยู่  
ในอำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

1.2 แบบที่ 2 จะแบ่งโดยการพิจารณา  
จากความสำคัญของสถานที่เพื่อให้ได้เส้นทางที่มี  
ความน่าสนใจในด้านการศึกษาวรรณคดี และ  
เหมาะแก่การท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน ซึ่งการแบ่ง  
แบบที่ 2 จะมีหนึ่งเส้นทางดังนี้

1.2.1 เส้นทางที่สาม คือ เส้นทาง  
นครชัยบุรี ได้กำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่  
สาม โดยมีจุดเด่นคือ เป็นปราสาทที่มีสถาปัตยกรรม  
สวยงาม กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ของนครชัยบุรี  
ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

1. ปราสาทคุ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอ  
เมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. ปราสาทหินพิมาย ตั้งอยู่  
ในอำเภูปิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. ปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่  
ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
4. ปราสาทพนมรุ้ง ตั้งอยู่ใน  
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
5. ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ใน  
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
6. ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่  
ในอำเภอนมดรัก จังหวัดสุรินทร์
7. ปราสาทภูมิโพน ตั้งอยู่ใน  
อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

8. ปราสาทศรีขรภูมิ ตั้งอยู่ในอำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2. การวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง การวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง ในงานวิจัยนี้ได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางที่ดีที่สุด (Best Routing) ในโปรแกรม ArcGIS Desktop 10.5 ชุดคำสั่งการวิเคราะห์โครงข่าย (Network Analyst Extension) ตามเส้นทางการท่องเที่ยวที่ได้จัดทำไว้ในข้อ 1. โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการสร้าง Network Dataset จากข้อมูลโครงข่ายถนนที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละเส้นทาง เริ่มจากการกำหนดตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์ที่อยู่ในเส้นทางนั้น ๆ ตั้งแต่แหล่งท่องเที่ยวแรกไปจนถึงแหล่งท่องเที่ยวสุดท้าย และกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์เป็นระยะทาง และใช้คำสั่งการวิเคราะห์ โครงข่ายทำการจำลองเส้นทางที่สั้นที่สุดตามโครงข่ายถนนที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษาจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้

2.2 ตรวจสอบระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง รวมถึงระยะทางรวมของเส้นทางนั้น ๆ เพื่อนำมาคิดหาระยะเวลาของการเดินทางแต่ละเส้นทาง

2.3 นำข้อมูลตำแหน่งโรงแรม ตำแหน่งสถานีบริการน้ำมัน และตำแหน่งร้านอาหารที่ได้จากการเก็บรวบรวมจาก Google map เข้ามาประมวลผลในโปรแกรม ArcGIS Desktop 10.5 โดยทำการวิเคราะห์หาตำแหน่งที่ใกล้เคียงเส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง โดยใช้เครื่องมือ (Geoprocessing) ด้วยการวิเคราะห์หาระยะห่างจากเส้นทาง (Buffer) ออกจากเส้นทางข้างละ 4 กิโลเมตร เพื่อวิเคราะห์หาตำแหน่งโรงแรม สถานีบริการน้ำมัน

และร้านอาหาร ที่อยู่ใกล้เคียงเส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง และใช้เครื่องมือ (Clip) เพื่อให้ได้ตำแหน่งที่อยู่ในระยะ Buffer 4 กิโลเมตร ช่วยให้ข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจให้นักท่องเที่ยวใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับการใช้สถานที่บริการที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะมีข้อมูล ชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์

2.4 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว นครชัยบุรีรินทร์ทั้ง 3 เส้นทาง

3. จัดทำภาพสามมิติ โดยใช้โปรแกรม Google Sketch Up 2017 ซึ่งได้จัดทำทั้งหมด 8 แห่ง ได้แก่ 1) ปราสาทคู 2) ปราสาทหินพิมาย 3) ปราสาทหินพนมวัน 4) ปราสาทพนมรุ้ง 5) ปราสาทเมืองต่ำ 6) ปราสาทตาเมือนธม 7) ปราสาทภูมิโปน และ 8) ปราสาทศรีขรภูมิ ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ข้อมูลรายละเอียดของตัวปราสาทแต่ละแห่งในรูปแบบภาพเสมือนจริง ซึ่งจะช่วยสร้างแรงดึงดูดใจให้เกิด ความต้องการมายังสถานที่ท่องเที่ยวได้

4. จัดทำโปรแกรมแผนที่ออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม Notepad++ โดยใช้ภาษา HTML และ PHP และใช้แผนที่ที่ให้บริการจาก Google Map สำหรับการสร้างแผนที่ออนไลน์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

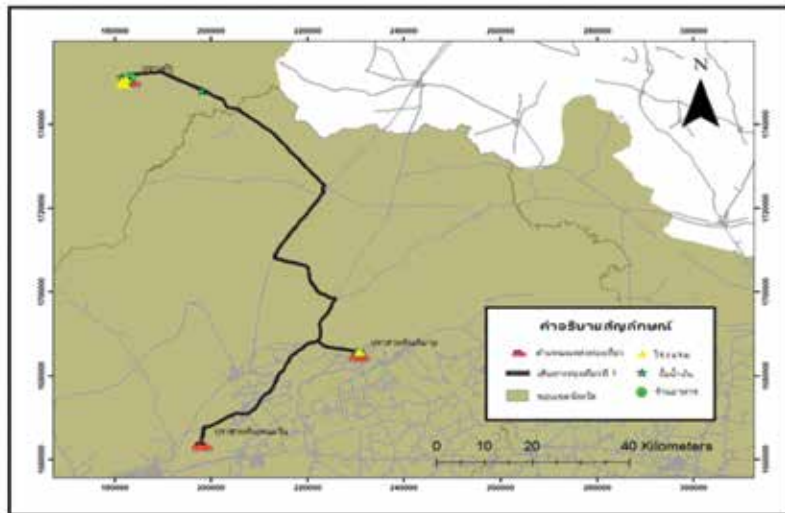
4.1 ออกแบบและวางแผนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมแผนที่ออนไลน์ สำหรับใช้แสดงเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง

4.2 สร้างตัวโปรแกรมแผนที่ออนไลน์ ที่ใช้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ภาพสามมิติ และเส้นทางเชื่อมโยงทั้ง 3 เส้นทาง เพื่อให้ผู้ใช้แผนที่ออนไลน์เห็นภาพเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้สะดวกขึ้น โดยใช้ภาษา PHP HTML เป็น

ภาษาหลัก และมีการสร้างชั้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบนแผนที่ออนไลน์ (Map Online) โดยขอใช้บริการจากฐานข้อมูลของ Google Map ในรูปแบบของ API (Application Programming Interface) ซึ่งเป็นชุดคำสั่งของ Google ที่เปิดโอกาสให้นักพัฒนาโปรแกรมสามารถเข้าถึงคำสั่ง และสามารถใช้งานได้ ทำให้ง่ายต่อการเชื่อมต่อสื่อสารระหว่างโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ

## ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การจัดเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากระยะทางของการเดินทางและความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง โดยจะเห็นได้ว่าเส้นทางการท่องเที่ยวที่จัดไว้มีความหลากหลายและน่าสนใจทั้ง 3 เส้นทาง ซึ่งเส้นทางที่หนึ่ง คือ เส้นทางประตูสู่อีสาน ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว 3 แห่ง คือ ปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพิมาย ตั้งอยู่ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทศีขรภูมิ ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

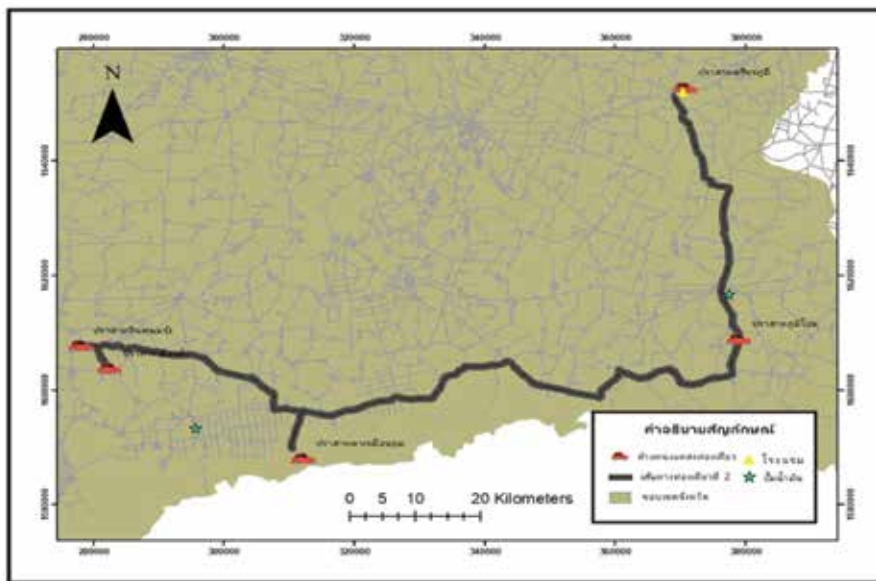


ภาพที่ 1 แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 เส้นทางประตูสู่อีสาน

จากภาพที่ 1 เป็นเส้นทางที่หนึ่ง คือ เส้นทางประตูสู่อีสาน เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 164.2 กิโลเมตร โดยในเส้นทางนี้มีโรงแรมอยู่ 10 แห่ง ร้านอาหารอยู่ 3 แห่ง และมีสถานบริการน้ำมันอยู่ 2 แห่ง สำหรับระยะทางและระยะเวลาเดินทางจากปราสาทหินพนมวัน – ปราสาทหินพิมาย มีระยะทางเท่ากับ 48.9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ปราสาทหินพิมาย – ปราสาทศีขรภูมิ มีระยะทางเท่ากับ 115.3 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง ระยะทางรวมของเส้นทางท่องเที่ยวที่หนึ่ง เส้นทางประตูสู่อีสานเท่ากับ 164.2 กิโลเมตร และระยะเวลาเดินทางรวม 3 ชั่วโมง ส่วนระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ โดยปราสาทหินพนมวันใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทหินพิมายใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1 ชั่วโมง 30 นาที และปราสาทศีขรภูมิใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 30 นาที รวมเวลาในการเข้าชม

สถานที่ทั้งหมด 3 ชั่วโมง 30 นาที สำหรับระยะเวลาในการเดินทางและระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ใช้เวลาทั้งหมด 6 ชั่วโมง 30 นาที โดยเส้นทางนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวอย่างน้อยและมีความต้องการความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว เพราะอยู่ใกล้ตัวอำเภอเมืองนครราชสีมาและตัวอำเภอเมืองชัยภูมิ

เส้นทางที่สอง คือ เส้นทางปราสาทขอมโบราณ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว 5 แห่ง คือ ปราสาทหินพนมรุ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่ในอำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทศรีขรภูมิ ตั้งอยู่ในอำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2

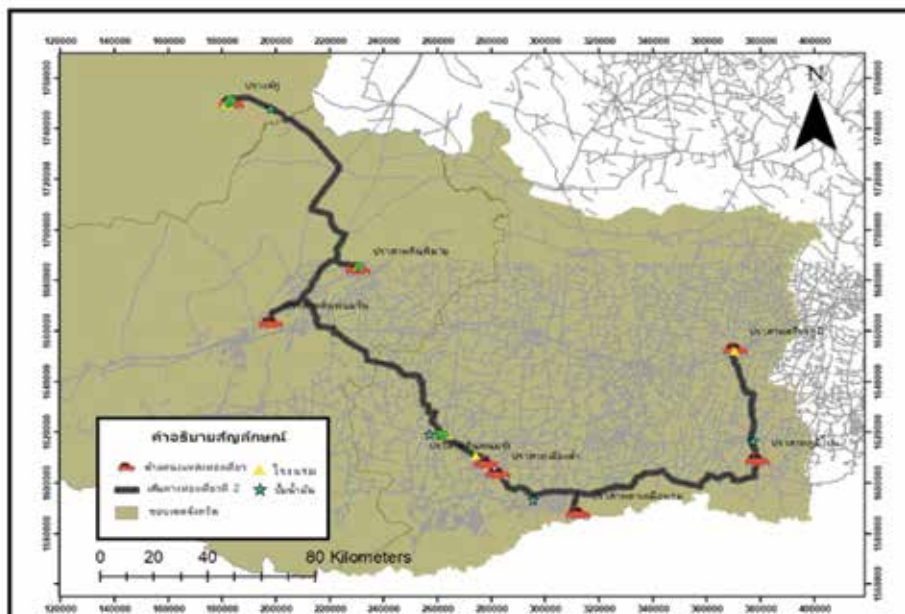


ภาพที่ 2 แผนที่แสดงเส้นทางที่ 2 เส้นทางปราสาทขอมโบราณ

จากภาพที่ 2 เป็นเส้นทางที่สอง คือ เส้นทางปราสาทขอมโบราณ เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 192.2 กิโลเมตร โดยในเส้นทางนี้มีโรงแรมอยู่ 1 แห่ง มีสถานบริการน้ำมันอยู่ 2 แห่ง และไม่มีร้านอาหารในเส้นทางนี้ สำหรับระยะทางและระยะเวลาเดินทางจาก ปราสาทหินพนมรุ้ง - ปราสาทเมืองต่ำ มีระยะทางเท่ากับ 7.9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 10 นาที ปราสาทเมืองต่ำ - ปราสาทตาเมือนธม มีระยะทางเท่ากับ 42.1 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 40 นาที ปราสาทตาเมือนธม - ปราสาทภูมิโปน มีระยะทางเท่ากับ 91.5 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทภูมิโปน - ปราสาทศรีขรภูมิ มีระยะทางเท่ากับ 50.7 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ระยะทางรวมของเส้นทางท่องเที่ยวที่สอง เส้นทางปราสาทขอมเท่ากับ 192.2 กิโลเมตร และระยะเวลาเดินทางรวม 3 ชั่วโมง 20 นาที ส่วนระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ โดยปราสาทหินพนมรุ้งใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทเมืองต่ำใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทตาเมือนธมใช้เวลา 30 นาที ปราสาทภูมิโปนใช้เวลา 30 นาที

ปราสาทศรีขรภูมิใช้เวลา 30 นาที รวมเวลาในการเข้าชมสถานที่ทั้งหมด 4 ชั่วโมง 30 นาที สำหรับระยะเวลาในการเดินทางและระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ใช้เวลาทั้งหมด 7 ชั่วโมง 50 นาที โดยเส้นทางนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวสั้นๆ และมีความต้องการชมความสวยงามและสถาปัตยกรรมของตัวปราสาทต่างๆ

เส้นทางที่สาม คือ เส้นทางนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว 8 แห่ง คือ ปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพิมาย ตั้งอยู่ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทศีขรภูมิ ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ปราสาทหินพนมรุ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่ในอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทศรีขรภูมิ ตั้งอยู่ในอำเภอสรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวที่ 3 เส้นทางนครชัยบุรีรินทร์

จากภาพที่ 3 เป็นเส้นทางที่สาม คือ เส้นทางนครชัยบุรีรินทร์ เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 489.3 กิโลเมตร โดยในเส้นทางนี้มีโรงแรมอยู่ 17 แห่ง ร้านอาหารอยู่ 8 แห่ง และมีสถานบริการน้ำมันอยู่ 6 แห่ง สำหรับระยะทางและระยะเวลาเดินทางจากปราสาทศีขรภูมิ - ปราสาทหินพิมาย มีระยะทางเท่ากับ 115.3 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง ปราสาทหินพิมาย - ปราสาทหินพนมวัน มีระยะทางเท่ากับ 48.9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ปราสาทหินพนมวัน - ปราสาทหินพนมรุ้ง มีระยะทางเท่ากับ 132.9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทหินพนมรุ้ง - ปราสาทเมืองต่ำ มีระยะทางเท่ากับ 7.9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 10 นาที ปราสาทเมืองต่ำ - ปราสาทตาเมือนธม มี

ระยะทางเท่ากับ 42.1 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 40 นาที ปราสาทตาเมือนธม - ปราสาทภูมิโปน มีระยะทางเท่ากับ 91.5 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทภูมิโปน - ปราสาทศรีขรภูมิ มีระยะทางเท่ากับ 50.7 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ระยะทางรวมของเส้นทางท่องเที่ยวที่สาม เส้นทางนครชัยบุรีนทร์ เท่ากับ 489.3 กิโลเมตร และระยะเวลาเดินทางรวม 8 ชั่วโมง 50 นาที ส่วนระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ โดยปรางค์ภูใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 30 นาที ปราสาทหินพิมายใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทหินพนมวันใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทพนมรุ้งใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1.30 นาที ปราสาทเมืองต่ำใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 1 ชั่วโมง 30 นาที ปราสาทตาเมือนธมใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 30 นาที ปราสาทภูมิโปนใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 30 นาที ปราสาทศรีขรภูมิใช้เวลาเข้าชมสถานที่ 30 นาที รวมเวลาในการเข้าชมสถานที่ทั้งหมด 8 ชั่วโมง สำหรับระยะเวลาในการเดินทางและระยะเวลาในการเข้าชมสถานที่ที่ใช้เวลารวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง 50 นาที โดยเส้นทางนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาในการท่องเที่ยวมาก และมีความต้องการศึกษาประวัติศาสตร์และเรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมขอม

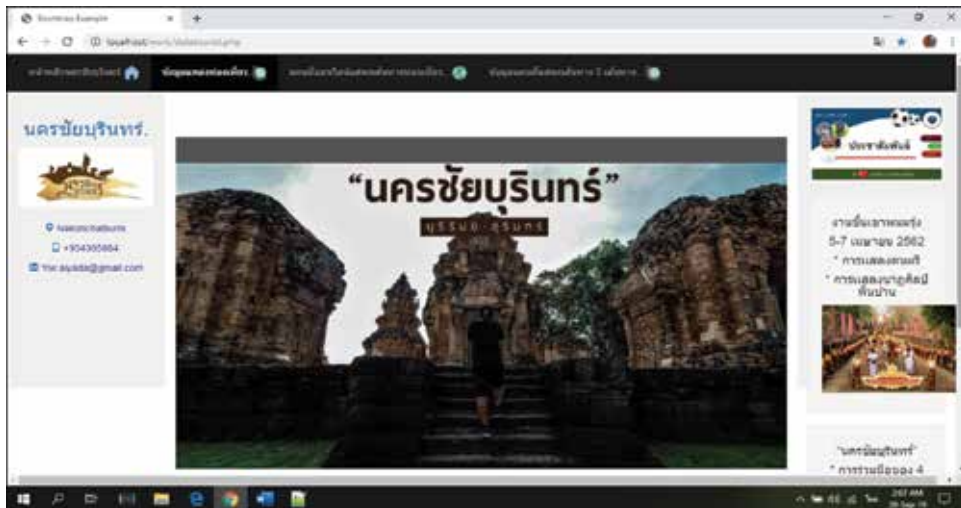
จากการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์หาการเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมโบราณ ในเขตพื้นที่นครชัยบุรีนทร์พบว่า การจัดเส้นทางท่องเที่ยว 3 เส้นทางเพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่างในการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวสถานที่ภายในนครชัยบุรีนทร์นั้น มีความหลากหลายและความน่าสนใจของเส้นทางแต่ละเส้น และด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศ โดยใช้เทคนิค Network analysis นั้นทำให้ได้เส้นทางที่

สั้นที่สุดสำหรับการเดินทางจากสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งไปยังอีกสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประไพ ภูทอง จิตรพงษ์ เจริญจิตร และณัฏริกา แซ่จิว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในตำบลคลองศก อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ด้วยเทคนิค Network analysis ทำให้ได้เส้นทางที่สั้นที่สุดสำหรับการเดินทาง ซึ่งได้เส้นทางทั้งหมด 6 เส้นทาง แต่ละเส้นทางมีความหลากหลายน่าสนใจช่วยให้ง่ายต่อการวางแผนการท่องเที่ยวและช่วยประหยัดเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกัน

การจัดทำแผนที่ออนไลน์สามารถแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวในเขตนครชัยบุรีนทร์ได้ อีกทั้งยังสามารถแสดงตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยว ตำแหน่งของสถานบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการน้ำมัน และสามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ได้ เช่น ข้อมูลชื่อ ข้อมูลที่อยู่ ข้อมูลเบอร์โทรศัพท์ แสดงข้อมูลแผนที่และรายละเอียดของข้อมูลการท่องเที่ยวแต่ละเส้นทาง สามารถแสดงวิดีโอภาพสามมิติของตัวปราสาททั้ง 8 แห่ง อีกทั้งยังสามารถแสดงเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง และสามารถเปิด - ปิดข้อมูลเส้นทางแต่ละเส้นทางได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

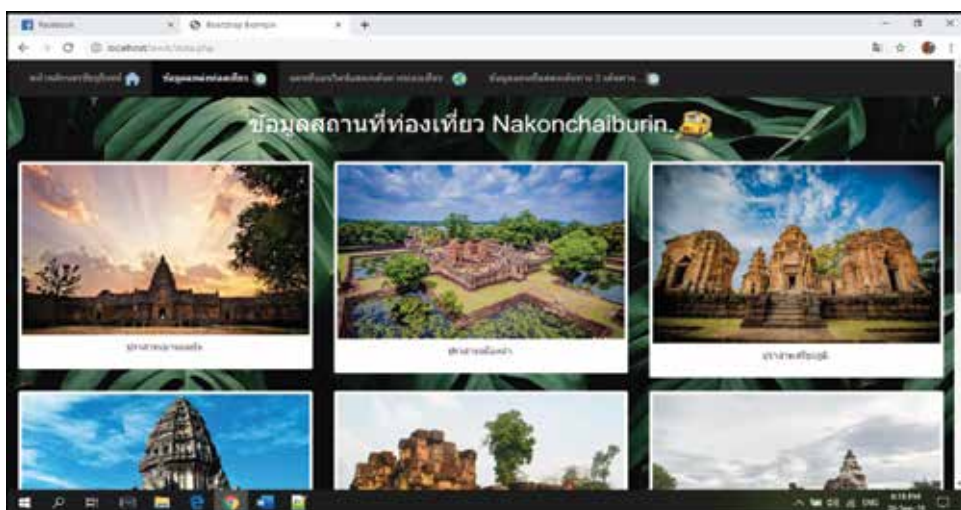
1. หน้าหลักแผนที่ออนไลน์ ซึ่งหน้าหลักจะมีแถบเมนูที่สามารถเลือกเมนูในการเข้าชมข้อมูลต่างๆ ได้ ได้แก่ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลแผนที่ออนไลน์แสดงเส้นทางท่องเที่ยว ข้อมูลแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยว 3 เส้นทาง ซึ่งการแยกส่วนของเมนูต่างๆ จะทำให้นักท่องเที่ยวใช้งานแผนที่ออนไลน์ได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้หน้าหลัก

ของแผนที่ออนไลน์ยังมีข้อมูลที่แสดงข้อมูลการติดต่อ และยังมีข้อมูลประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ของนครชัยบุรีรินทร์ เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวในการวางแผนการท่องเที่ยว และหาข้อมูลเกี่ยวกับนครชัยบุรีรินทร์ ดังภาพที่ 4



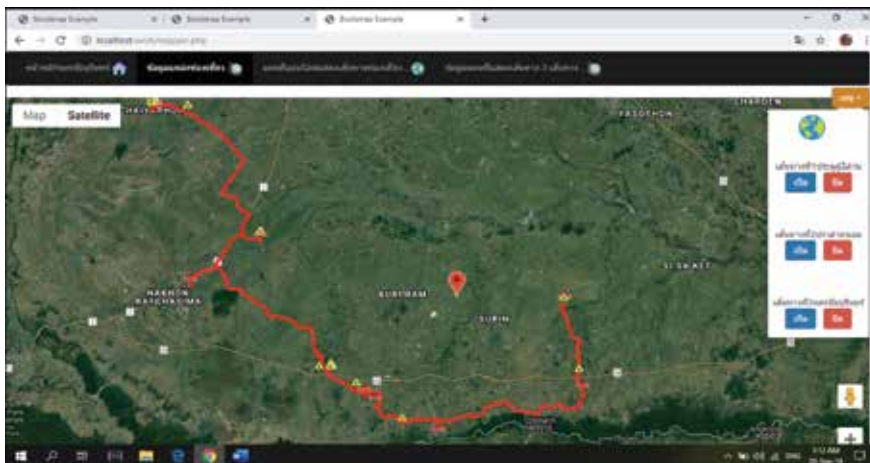
ภาพที่ 4 ภาพหน้าหลักแผนที่ออนไลน์

2. หน้าแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์ ซึ่งหน้าแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวมีข้อมูลสถานที่ทั้งหมด 8 แห่ง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลักภายในนครชัยบุรีรินทร์ โดยในแต่ละหน้าของสถานที่ท่องเที่ยวจะมีรายละเอียดของข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์ ได้แก่ ประวัติของสถานที่ท่องเที่ยว ที่อยู่ของสถานที่ท่องเที่ยว องค์ประกอบภายในตัวปราสาท รูปภาพประกอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้นักท่องเที่ยวในการวางแผนท่องเที่ยวในนครชัยบุรีรินทร์ ดังภาพที่ 5



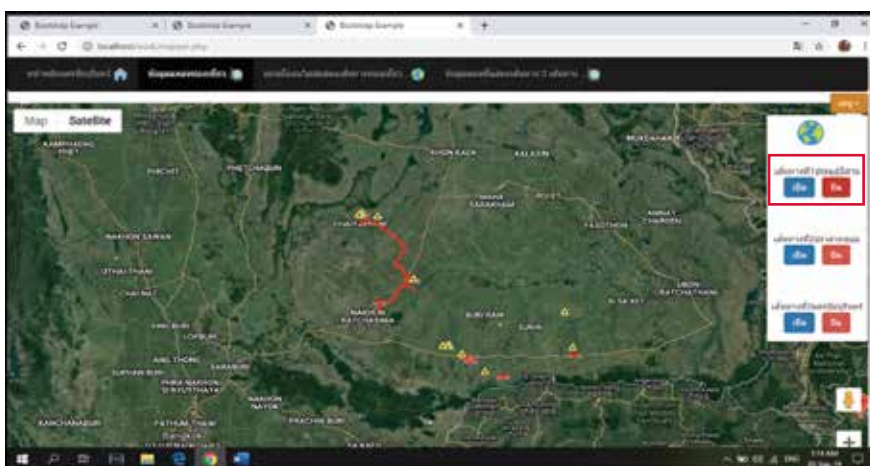
ภาพที่ 5 ภาพหน้าแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์

3. หน้าแสดงแผนที่ออนไลน์ ซึ่งแสดงข้อมูลตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง ได้แก่ ปรากฏู๋ ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมวัน ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ ปราสาทตาเมือนธม ปราสาทภูมิโปน และปราสาทศรีขรภูมิ รวมถึงแสดงข้อมูลตำแหน่งของสถานบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร สถานีบริการน้ำมัน นอกจากนี้ยังแสดงข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว 3 เส้นทาง คือ เส้นทางประจักษ์ศิลปาคม เส้นทางปราสาทขอมโบราณ และเส้นทางนครชัยบุรีรินทร์ การแสดงข้อมูลหน้าแผนที่ออนไลน์เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวมีข้อมูลเบื้องต้นในการประกอบการตัดสินใจมาเที่ยวในเขตพื้นที่นครชัยบุรีรินทร์ได้ ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 6

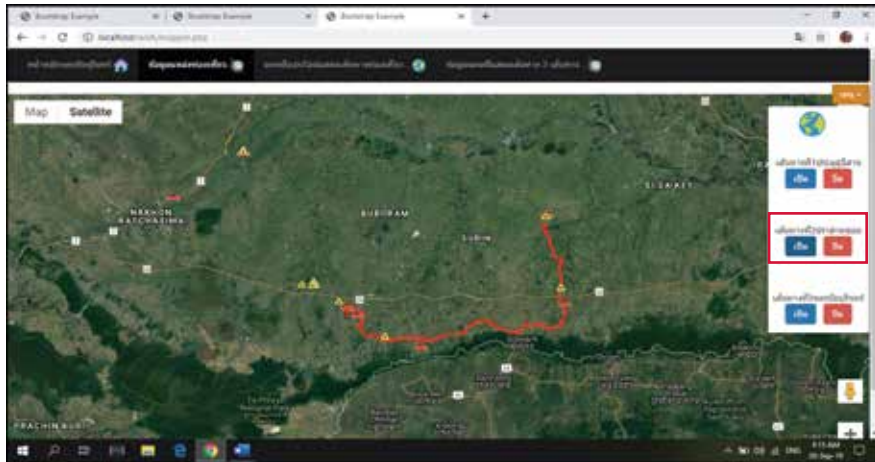


ภาพที่ 6 หน้าแสดงแผนที่ออนไลน์

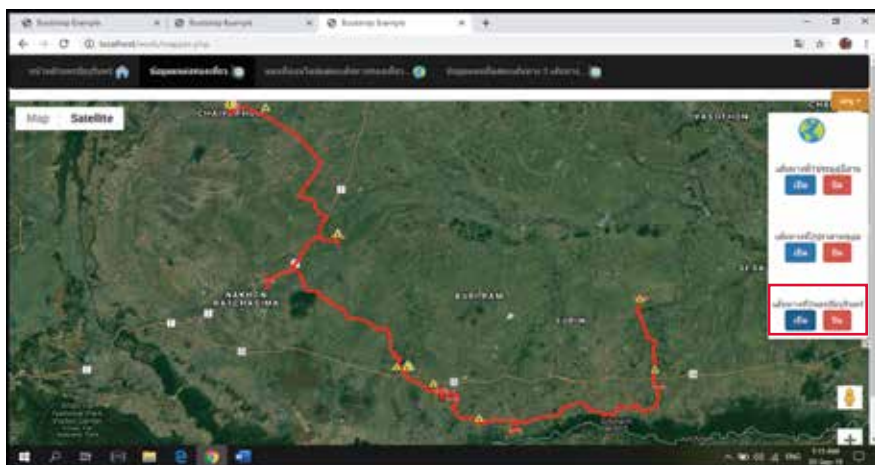
4. หน้าแสดงปุ่มเปิด - ปิด เส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง โดยหน้านี้แสดงปุ่มเมนูไว้สำหรับการเปิด - ปิด ของข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้การเปิด - ปิดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเส้นทางแต่ละเส้นทาง และเพื่อใช้วางแผนการท่องเที่ยววนนครชัยบุรีรินทร์ ซึ่งสามารถแสดงการเปิด-ปิด เส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทางได้ดังภาพที่ 7 - ภาพที่ 9



ภาพที่ 7 หน้าแสดงปุ่มเปิด - ปิด เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 เส้นทางประจักษ์ศิลปาคม

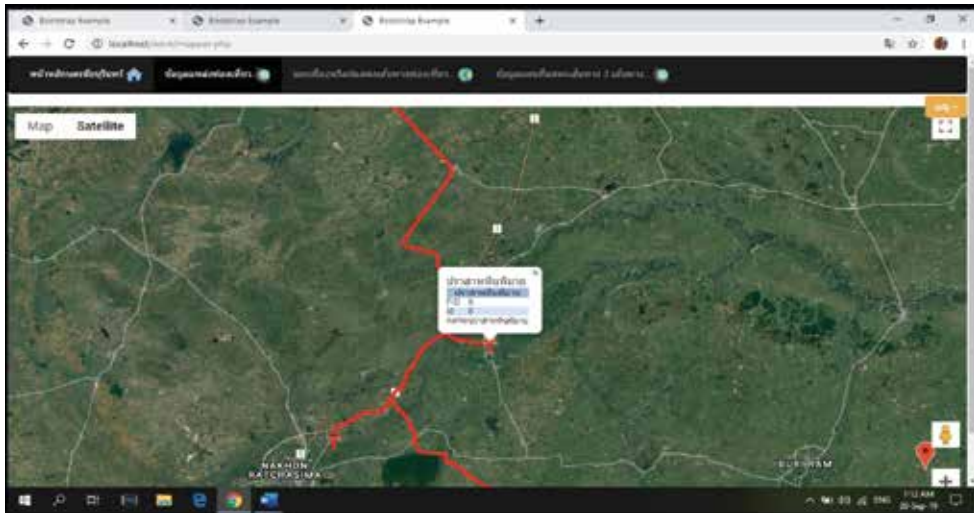


ภาพที่ 8 หน้าแสดงปุ่มเปิด - ปิด เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางปราสาทขอมโบราณ



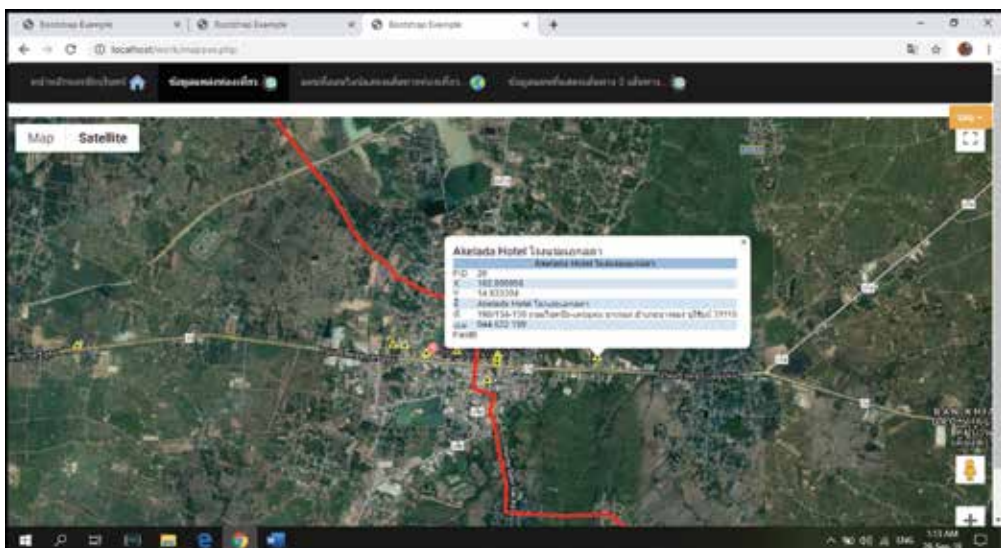
ภาพที่ 9 หน้าแสดงปุ่มเปิด - ปิด เส้นทางท่องเที่ยวที่ 3 เส้นทางนครชัยบุรีนทร์

5. หน้าแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง หน้าแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง ได้แก่ ปราสาทคู ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมวัน ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ ปราสาทตาเมือนธม ปราสาทภูมิโปน ปราสาทศรีขรภูมิ โดยหน้าแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว สามารถแสดงข้อมูลชื่อ และรายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ ดังภาพที่ 10



ภาพที่ 10 หน้าแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง

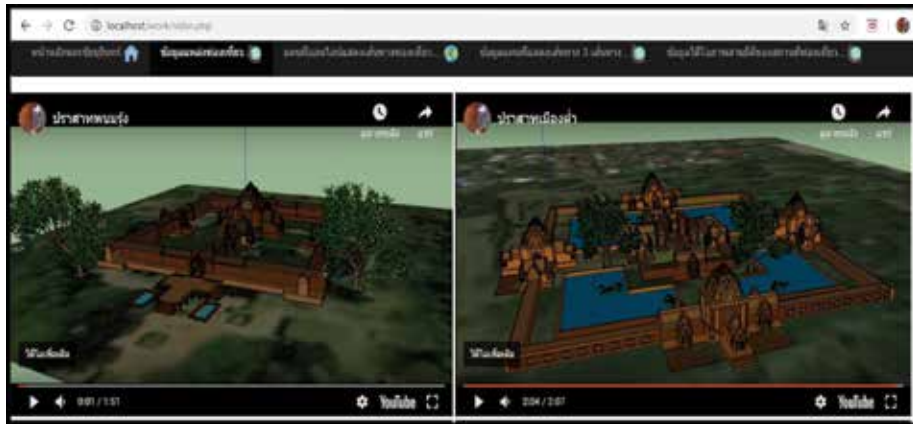
6. หน้าแสดงข้อมูลตำแหน่งสถานบริการการท่องเที่ยว โดยตำแหน่งของสถานบริการการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงเส้นทางท่องเที่ยวในระยะไม่เกิน 4 กิโลเมตร จะสามารถแสดงข้อมูลให้นักท่องเที่ยวสามารถรู้ข้อมูลของตำแหน่งแต่ละแห่งได้ ได้แก่ ชื่อสถานที่ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของสถานบริการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ให้นักท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนท่องเที่ยวได้ ดังภาพที่ 11



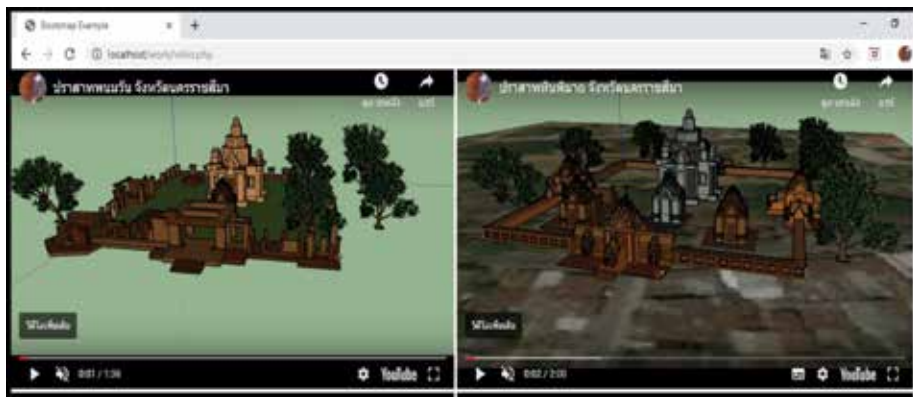
ภาพที่ 11 หน้าแสดงข้อมูลตำแหน่งสถานบริการการท่องเที่ยว

7. หน้าแสดงภาพสามมิติของสถานที่ท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์ จะเป็นการแสดงลักษณะของปราสาทขอมโบราณแต่ละแห่ง ที่เป็นภาพสามมิติเสมือนจริง ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เห็นลักษณะของ

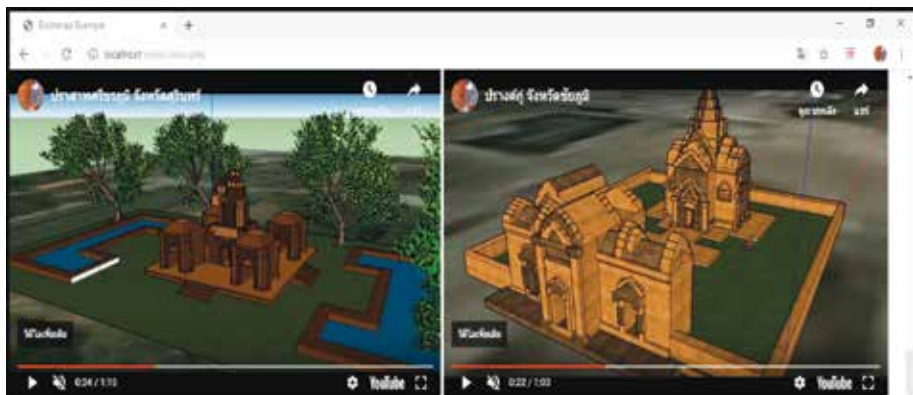
ตัวปราสาทครบ 360 องศา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่นครชัยบุรินทร์ สำหรับลักษณะภาพสามมิติเสมือนจริงของปราสาทขอมโบราณทั้ง 8 แห่งของนครชัยบุรินทร์ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 12 – ภาพที่ 15



ภาพที่ 12 ภาพสามมิติของปราสาทพนมรุ้ง และปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์



ภาพที่ 13 ภาพสามมิติของปราสาทหินพิมาย และปราสาทหินพนมวัน จังหวัดนครราชสีมา



ภาพที่ 14 ภาพสามมิติของปราสาทศรีขรภูมิ และปราสาทคู จังหวัดสุรินทร์



ภาพที่ 15 ภาพสามมิติของปราสาทภูมิโปน และปราสาทตาเมือนธม จังหวัดสุรินทร์

จากการจัดทำแผนที่ออนไลน์ด้วยการบูรณาการกับเทคโนโลยี Google Maps API พบว่าแผนที่ออนไลน์สามารถนำเสนอข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว สามารถแสดงภาพสามมิติของตัวปราสาททั้ง 8 แห่ง นอกจากนี้ยังสามารถแสดงตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการท่องเที่ยว รวมถึงสามารถนำเสนอข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทางที่จัดทำขึ้นได้ ซึ่งจากการแสดงผลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภาวดี โชติกลาง และคณะ (2558) ได้ทำการพัฒนาแอปพลิเคชันด้วย Web Map Services สำหรับการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์เทคโนโลยีของ Google Maps API ในการนำแผนที่เข้ามาแสดงผลบนเว็บไซต์ ร่วมกับการทำงานของระบบฐานข้อมูลเว็บไซต์ ทำให้การสืบค้นและแสดงผลข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วเช่นเดียวกัน

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากระยะทางของการเดินทางและความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จะเห็นได้ว่าเส้นทางการท่องเที่ยวที่จัดไว้มีความหลากหลายและน่าสนใจทั้ง 3 เส้นทาง เส้นทางที่หนึ่ง คือ เส้นทางประตูลี้สู่อีสาน เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 164.2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวสั้นๆ และมีความต้องการความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นปราสาทที่อยู่ห่างจากเขตชุมชนไม่มากนัก จึงง่ายและสะดวกในการท่องเที่ยว และเป็นปราสาทที่อยู่ในพื้นที่รอยต่อของจังหวัดที่ติดกับภาคอื่นๆ จึงปราสาทลำดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวจากภาคอื่นๆ สามารถเข้ามาเที่ยวชมได้ เส้นทางที่สอง คือ เส้นทางปราสาทขอมโบราณ เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 192.2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาท่องเที่ยวสั้นๆ และมีความต้องการชมความสวยงามและสถาปัตยกรรมของตัวปราสาทต่างๆ เนื่องจาก

เป็นปราสาทของจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ตอนกลางของภาคอีสานที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น จึงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป เส้นทางที่สาม คือ เส้นทางนครชัยบุรีนทร์ เป็นเส้นทางที่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน เส้นทางนี้มีระยะทาง 489.3 กิโลเมตร เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์และเรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมขอม นักท่องเที่ยวมีเวลาท่องเที่ยวมากพอสมควร ซึ่งตัวปราสาทกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ของนครชัยบุรีนทร์ และจากการจัดทำแผนที่ออนไลน์สามารถแสดงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวในเขตนครชัยบุรีนทร์ได้ อีกทั้งยังสามารถแสดงตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยว ตำแหน่งของสถานบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการน้ำมัน รวมถึงสามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ได้ เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ โดยสามารถแสดงข้อมูลแผนที่และรายละเอียดของ

ข้อมูลการท่องเที่ยวแต่ละเส้นทาง และแสดงภาพสามมิติของตัวปราสาททั้ง 8 แห่ง อีกทั้งยังสามารถแสดงเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทาง ด้วยการเปิด - ปิดข้อมูลเส้นทางแต่ละเส้นทางได้

### ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้เส้นทางการท่องเที่ยวเพียง 3 เส้นทาง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปปรับใช้หรือพัฒนาต่อยอดเส้นทางการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ให้เหมาะสมกับเวลาและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตามควรมีการเพิ่มเงื่อนไขในการวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่น จุดห้ามเลี้ยว จุดกลับรถ จุดรถติด หรือบริเวณที่ห้ามรถผ่าน เพื่อให้ได้เส้นทางการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. (2561). แผนพัฒนา

กลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

[http://www.osmnortheast1.moi.go.th/file/plan\\_develop/1546394315.pdf](http://www.osmnortheast1.moi.go.th/file/plan_develop/1546394315.pdf).

(วันที่ค้นข้อมูล : 29 มกราคม 2562)

ฉันทิช วรรณถนอม. (2552). นักท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://catalog-lib.psu.ac.th/](http://catalog-lib.psu.ac.th/ULIB/dublin.php?ID=37996#.Wi_4-FVL9kg)

ULIB/dublin.php?ID=37996#.Wi\_4-FVL9kg. (วันที่ค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2562)

เพ็ญประไพ ภูทอง จิตรพงษ์ เจริญจิตร และณัฏริกา แซ่จิว. (2559). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

เพื่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในตำบลคลองศก อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7, 23 มิถุนายน 2559.

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 1,437 – 1,448.

วิรัช กิตติธนาภรณ์. (2561). เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. บุรีรัมย์ :

เอกสาร ซี พี. 329 หน้า.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนไทย. (2555). ปราสาทขอมในประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=30&chap=3&page=t30-3-infodetail08.html>. (วันที่ค้นข้อมูล : 1 มกราคม 2562)

โสภาวดี โชติกลาง และคณะ. (2558). การพัฒนาแอปพลิเคชันด้วย Web Map Services

สำหรับการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ ชายฝั่งตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี

และตราด. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร. 10(1). มกราคม - มิถุนายน 2558. 54-64.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมาและคณะ. (ม.ป.ป). คู่มือท่องเที่ยวนครชัยบุรีรินทร์.

พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : ลีโอ แลนเซ็ท.

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ. (2552). เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : [http:// learn.gistda.or.th/article/ความรู้ภูมิสารสนเทศ/เทคโนโลยีภูมิ](http://learn.gistda.or.th/article/ความรู้ภูมิสารสนเทศ/เทคโนโลยีภูมิ)

สารสนเทศ/ความหมายของเทคโนโลยีภูมิ/. (วันที่ค้นข้อมูล : 22 พฤษภาคม 2562)

# การออกแบบลายมัดหมี่จากเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแทน

## Designing of Mudmee Motifs From Thai Traditional Floral Mobiles: Vimantan

สมบัติ ประจัญสานต์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

### บทคัดย่อ

วิมานแทนเป็นรูปแบบหนึ่งของงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สด อันเกิดจากการร้อยดอกไม้สดเป็นเส้นสายและประกอบเข้าเป็นรูปร่างหรือรูปทรง เพื่อใช้แขวนตกแต่งสถานที่ ผู้ออกแบบมีแรงบันดาลใจในการแปรเปลี่ยนองค์ประกอบสู่การสร้างสรรคัลายมัดหมี่ ซึ่งอาศัยกระบวนการออกแบบเรขศิลป์ด้วยเทคนิคการลดรูป โดยพบว่า 1) เครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแทนสามารถใช้เป็นลายมัดหมี่ได้ 2) การใช้เทคนิคการกำหนดลายในตารางทำให้ช่างมัดหมี่สามารถตามแบบได้โดยง่าย และ 3) ช่างย้อมสีสามารถแยกสีในการย้อมแต่ละครั้งจากแบบลายสีได้ แต่การออกแบบลายมัดหมี่นั้นจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการก่อรูปของลายมัดหมี่จึงจะได้ผลงานตรงตามจินตนาการ

**คำสำคัญ:** ออกแบบ ใหม่ มัดหมี่ หัตถกรรม เครื่องแขวนไทย

### Abstract

Vimantan is one kind of Thai traditional floral mobiles made by making an assembly line of flowers into a shape/a form for hanging to decorate a place. Designers are inspired by the form of Vimantan in mudmee motifs creation. The process of mudmee motifs creation is based on graphic designing with a subtractive technique. The key findings were: 1) Vimantan can be used in creating mudmee motifs, 2) by using the technique to assign the motifs on a pattern orientation on grid, mudmee producers can easily follow the patterns, and 3) dyers can distinguish colors in each dye from the color patterns. However, in designing mudmee motifs, the designers must understand the mudmee motifs forming process; so the motifs will be made exactly as imagined.

**Keywords:** design, silk, Mudmee, craft, Thai traditional mobiles

## บทนำ

คนไทยเป็นชนชาติหนึ่งที่ถูกถือว่าเป็นศิลปิน มีศิลปะในสายเลือด เรียนรู้ผิดถูกผ่านการฝึกฝน ทดลองนำผลผลิตทางธรรมชาติมาสร้างสรรค์เป็น ผลงานหัตถกรรมเพื่อใช้สนองต่อความต้องการ ทางกาย ทางใจทางสังคม และทางจิตวิญญาณ ถ่ายทอดส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นเป็นภูมิปัญญาในแต่ละ ถิ่น ในบทความนี้ขอกล่าวถึงภูมิปัญญาผ้าทอมือ ด้วยเทคนิคการมัดหมี่ ซึ่งเป็นการสร้างลายให้กับ เส้นด้ายด้วยการย้อมสีตามตำแหน่งของลายจนครบ ถ้วนแล้วจึงนำเส้นด้ายนั้นไปทอเป็นผืนผ้า ผ้ามัดหมี่ เป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมที่พบได้ในหลายประเทศ เช่น เม็กซิโก อุซเบกิสถาน อิหร่าน กัวเตมาลา อินเดีย จีน ญี่ปุ่น เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย รวมถึงประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการผลิต ผ้ามัดหมี่ทั้งจากเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใย สังเคราะห์ จากผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือเพื่อใช้ในวิถีชีวิต ในครัวเรือน ในชุมชนท้องถิ่นได้กลายเป็นสินค้าทาง วัฒนธรรมที่มีรูปแบบลวดลายทั้งแบบลายดั้งเดิม และประยุกต์ลายขึ้นใหม่ ดังพระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2535 ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต ความ ว่า

“...การทอผ้ามัดหมี่เป็นศิลปะเก่าแก่อย่างหนึ่งของ โลก มัดหมี่ของ แต่ละประเทศก็มีลวดลาย และความ งามแตกต่างกันออกไป เฉพาะมัดหมี่ไทยเท่าที่ศิลป าศาสตร์รวบรวมไว้มีไม่น้อยกว่า 200 ลายแล้วและ อาจจะมีลายใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ เพราะคนไทย เราเป็นศิลปิน ช่างคิด ช่างประดิษฐ์...”

นอกจากนี้ งานเครื่องแขวนไทยดอกไม้ สด ถือเป็นงานหัตถศิลป์ไทยที่มีความละเอียดอ่อน ในประดิษฐ์ โดยนำงานไปใช้ในการประดับตกแต่ง อาคาร สถานที่ และสิ่งเคารพบูชา มีรูปร่างเป็นข้อ เป็นพวงที่รังสรรค์ขึ้นจากการนำดอกไม้เล็ก ๆ มา เรียงร้อยรวมกันด้วยเส้นด้าย ประดิษฐ์เป็นเส้น ลาย เป็นตาข่ายรูปต่าง ๆ ที่ทั้งแบบสองมิติ และแบบสาม มิติ (มณีรัตน์ จันทนะพะลิน. 2527) ในหลายรูปแบบ เช่น ตาข่ายหน้าช้าง วิมานแท่น วิมานพระอินทร์ พัดจีน เป็นต้น จึงถือว่าเป็นงานที่สื่อความหมาย สะท้อนเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี แต่จากการศึกษาผ้าทอมือในประเทศยังไม่เคยมี การสร้างสรรค์ผ้าไหมมัดหมี่ที่ได้รับแรงบันดาลใจ จากเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดเลย จึงเกิดแนวคิดใน การสร้างสรรค์งานโดยบทความนี้นำเสนอการใช้รูปแบบวิมานแท่น ทำให้ได้งานหัตถกรรมผ้าไหมมัดหมี่ ที่มีลวดลายใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นไทย ได้เป็นอย่างดี

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการนำ งานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแท่นไปสู่ การออกแบบลายเรขศิลป์
2. เพื่อพัฒนาลายเรขศิลป์เครื่องแขวนไทย ดอกไม้สดแบบวิมานแท่นสู่งานไหมมัดหมี่

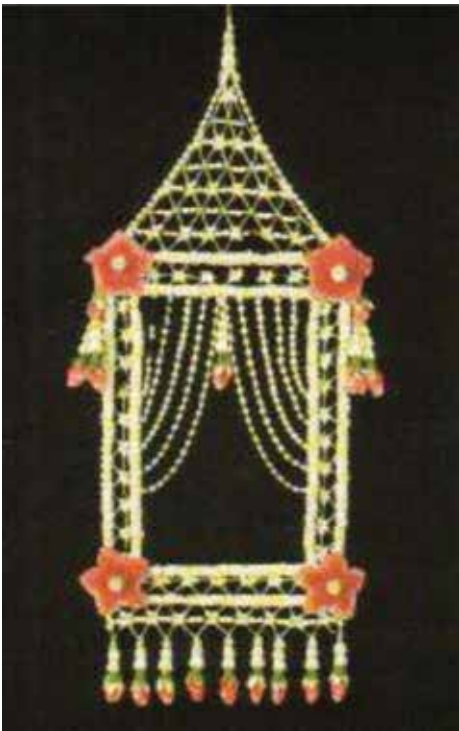
## วิธีการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงออกแบบ สร้างสรรค์ เพื่อให้ได้ผลงานการออกแบบที่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ โดยมีวิธีการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. กำหนดแนวความคิดในการสร้างสรรค์

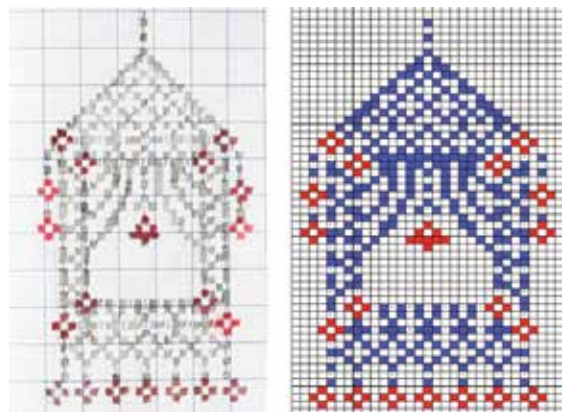
## ผลงาน

ผู้ออกแบบจึงมีแรงบันดาลใจในการแปรเปลี่ยนองค์ประกอบของงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแท่นสู่การสร้างสรรค์ลายมัดหมี่สำหรับผ้าไหมทอมือ เริ่มจากการศึกษาและคัดเลือกรูปแบบของงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดโดยเลือกรูปแบบวิมานแท่น ซึ่งมีลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมสองชั้น คล้ายช่องหน้าต่าง มีตาข่ายหน้าข้าง เป็นรูปสี่เหลี่ยมหน้าจั่วอยู่ส่วนบน ตรงมุมของกรอบสี่เหลี่ยมมีดอกเย็บแบบตัดทั้งสี่มุม (ดังภาพที่ 1) ทำให้ได้เส้นรอบนอก (Outline) เป็นรูปร่างคล้ายแท่นที่ประทับ มีม่านบังตาที่เป็นเส้นโค้งที่ให้ความรู้สึกอ่อนช้อย



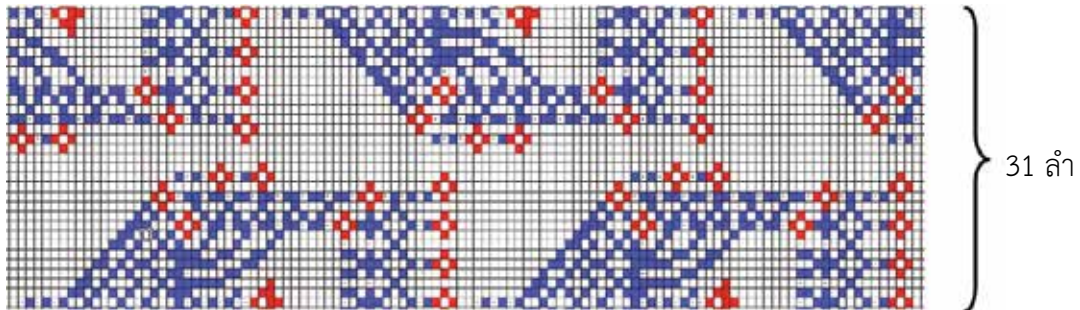
ภาพที่ 1 เครื่องแขวนไทยดอกไม้สด แบบวิมานแท่น  
ที่มา : มณีรัตน์ จันทนะพะลิน, (2527).

2. ร่างภาพร่าง (Sketch Design) หลายแบบเป็นทางเลือกในกระตาศกราฟ เน้นการสร้างลายด้วยการเรียงจุดเป็นเส้นสาย ประกอบเป็นรูปร่างให้ได้เส้นรอบนอกที่มีลักษณะตามต้นแบบ จากนั้นทำการกำหนดลายลงในตารางให้เป็นลายเรขศิลป์โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล (ดังภาพที่ 2) โดยอาศัยกระบวนการออกแบบลวดลายเรขศิลป์โดยการลดทอนรายละเอียดของลวดลายให้เหลือแต่โครงร่างหรือรูปร่างหลักของเครื่องแขวนแบบวิมานแท่น โดยทำการแปรเปลี่ยนองค์ประกอบ (Transformation of Element) โดยใช้เทคนิคการลดรูป (Subtractive) เป็นการแปรเปลี่ยนองค์ประกอบที่อาศัยการลดขนาดหรือจำนวนของทัศนธาตุ (Visual Element) ให้เหลือเป็นจุดจากนั้น นำมาพิจารณาเลือกแบบที่มีความเป็นไปได้ในการผลิตสร้างลายของผ้าไหมทอมือด้วยเทคนิคมัดหมี่ โดยทำการแปลงลายที่ได้ออกแบบไปสู่ลายแบบลายมัดหมี่ในตารางโดยใช้คอมพิวเตอร์



ภาพที่ 2 ภาพร่างและลายแบบลายมัดหมี่ในตาราง  
โดยใช้คอมพิวเตอร์

3. การกำหนดขนาดลาย ได้ขนาด 31 ลำ โดยต้องใช้เทคนิคการคั่นหมี่แบบรวดเพื่อให้การซ้ำของลายเป็นแบบสะท้อนกลับตลอดทั้งผืน และวางลายให้สัมพันธ์กับความกว้างของหน้าผ้าทอมือซึ่งใช้ฟืมกว้าง 65 เซนติเมตร และทำการแยกสีของลายลงในตาราง เพื่อให้สามารถนำไปเป็นลวดลายมัดหมี่ได้ (ดังภาพที่ 3)



ภาพที่ 3 การวางลายเพื่อการมัดหมี่

4. การออกแบบสีโดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สร้างเป็นแบบสี จัดวางลายสีขาวเป็นหลัก และให้มีบางส่วนของลายเป็นแบบสีโครมสีเอกรงค์ (Monochrome) โดยให้บางส่วนของลายเป็นสีชมพูบนพื้นสีชมพูสด (ดังภาพที่ 4 ก) และแบบโครมสีพวงค์โดยใช้สี 2 สีขนานข้างในวงจรัส โดยให้บางส่วนของลายเป็นสีเหลืองบนพื้นสีเขียว (ดังภาพที่ 4ข) และนำไปวางแผนการผลิตผลงานผ้าไหมมัดหมี่ทอมือโดยใช้การย้อมเส้นไหมด้วยสีเคมี ส่วนของลายที่เป็นสีขาวใช้การมัดโอบเส้นไหมที่ผ่านการฟอกแล้วในตำแหน่งของลายที่เป็นสีขาวเป็นเปลาะ ๆ ด้วยเชือก จากนั้นนำไหมไปย้อมสีชมพูหรือเหลืองตามแบบแล้วนำมามัดโอบเส้นไหมในตำแหน่งของลายที่มีสีนั้นไว้ จากนั้นนำไปย้อมทับด้วยสีชมพูสดหรือเขียวแล้วจึงแก้ตัดเชือกที่มัดโอบออกทั้งหมด



1) ข)

ภาพที่ 4 แบบลายมัดหมี่ที่สร้างสรรค์ใหม่

5. การผลิตผ้าไหมมัดหมี่โดยช่างฝีมือตามกระบวนการฟอก ย้อม เตรียมเส้นไหมเส้นยืน การ คั่นหมี่ การมัดหมี่ การย้อมและนำมาทอด้วยเทคนิคยกดอกกลายลูกแก้ว เพื่อให้ได้ผิวสัมผัสของผ้าที่แตกต่าง จากการทอแบบขัดพื้นฐาน ซึ่งการผลิตเป็นกระบวนการที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังภาพ ที่ 6 จากนั้นทำการตกแต่งสำเร็จให้ผ้ามีความนุ่มและมีกลิ่นหอมด้วยนาโนเคมีภัณฑ์



ภาพที่ 5 การผลิตผ้าไหมมัดหมี่ทอมือ

## ผลการวิจัย

การออกแบบสร้างสรรค์ผ้าไหมมัดหมี่ลายเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแท่นเป็นผลงาน สร้างสรรค์ลายมัดหมี่ลายใหม่ ในการจัดสร้างผลงานได้ผ้าไหมมัดหมี่ตามลายที่ออกแบบไว้ สามารถสรุป องค์ความรู้ประกอบการสร้างสรรค์งานศิลป์ ได้ดังนี้

เทคนิคการกำหนดลายในตารางทำให้ช่างมัดหมี่ตามแบบได้ง่าย และช่างย้อมสีสามารถมองเห็น สีจากแบบลายสีได้ ในการออกแบบและกำหนดลายในตารางที่มีลักษณะสีเหลี่ยมจัตุรัส ทำให้ช่างมัดหมี่ทำ ตามแบบง่าย เนื่องจากสัมพันธ์กับกระบวนการมัดหมี่มีการแยกเส้นไหมเป็นชุด ๆ การสร้างลายด้วยการมัด เชือกเป็นเปลาะที่ละช่องของตารางจนเกิดลาย ลายที่ได้ในขณะที่มัดหมี่จะมีสัดส่วนเดียวกับลายที่กำหนดใน ตาราง ทั้งนี้ นักออกแบบยังต้องมีความเข้าใจกระบวนการผลิต นอกเหนือจากการมัดหมี่แล้วยังมีขั้นตอนการ คั่นหมี่ที่เป็นขั้นตอนสำคัญที่มีผลต่อการก่อรูปของลายมัดหมี่ ดังภาพที่ 6-7

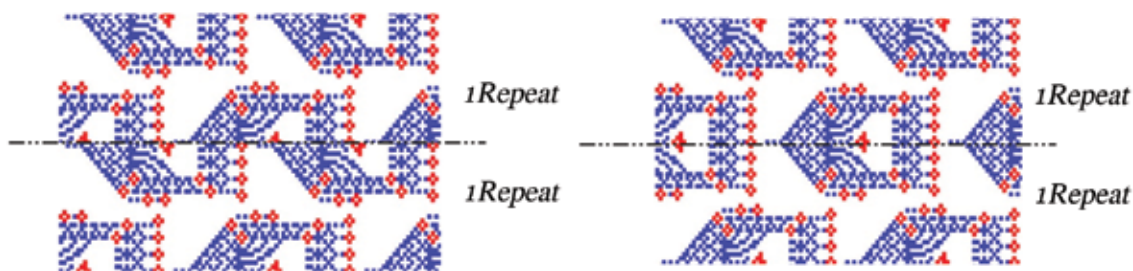
1. การคั่นหมี่จะมีผลต่อรูปแบบของลวดลายที่จะเกิดขึ้นบนผืนผ้าใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 เทคนิควิธีการคั่นหมี่ ส่งผลต่อการซ้ำของลาย

1.1.1 การคั่นหมี่แบบหมี่ร่าย จะทำให้ลายที่ได้มีการซ้ำลักษณะทิศทางเดียวกัน (One Way)

1.1.2 การคั่นหมี่แบบหมี่รวด จะทำให้ลายที่ได้มีการซ้ำลักษณะสะท้อนกลับแบบกระจกเงา

(Reflection)

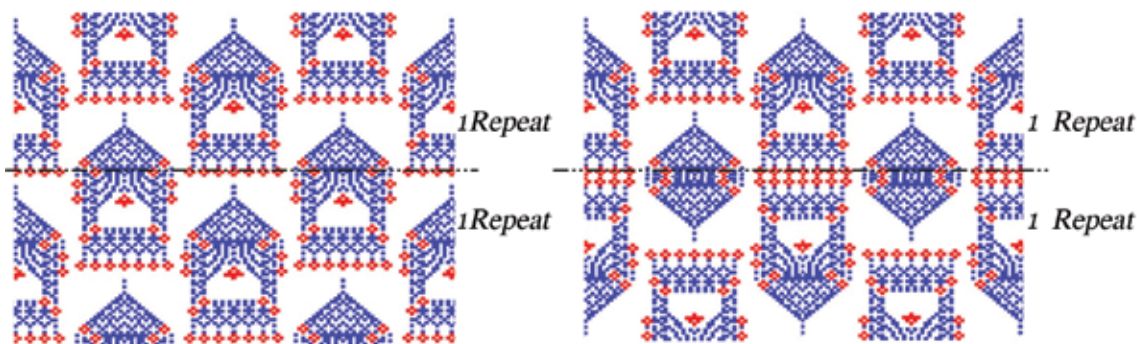


ก) เทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่ร่าย

ข) เทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่รวด

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบทิศทางของลายจากเทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่ร่ายกับแบบหมี่รวด

ในการออกแบบครั้งนี้ใช้การวางทิศทางของลายเครื่องแขวนตามแนวนอน ขนานกับความกว้างของหน้าผ้านั้น ใช้ขนาดลายจำนวน 31 ลำต้องใช้ในการคั่นหมี่แบบหมี่รวดจึงได้ลายที่ปรากฏเหมือนกับแบบ (ดังภาพที่ 6ข) หากออกแบบให้วางทิศทางของลายเครื่องแขวนตามแนวตั้งฉากกับความกว้างของหน้าผ้า ใช้ขนาดลายจำนวน 52 ลำต้องใช้ในการคั่นหมี่แบบหมี่ร่ายจึงได้ลายที่ปรากฏเหมือนกับแบบ (ดังภาพที่ 7ก)



ก) เทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่ร่าย

ข) เทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่รวด

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบทิศทางของลายจากเทคนิคการคั่นหมี่แบบหมี่ร่ายกับแบบหมี่รวด

2. จำนวนรอบของการคั่นหมี่ต่อลำ ส่งผลต่อสัดส่วนของลาย ในการคั่นหมี่ตามลายเครื่องแขวนที่ออกแบบนี้ จำเป็นต้องทำการคั่นหมี่ต่อลำจำนวน 3 รอบ เพื่อให้ได้ไหมที่เส้นพุ่งมีจำนวน 6 เส้นต่อ 1 ลำ ทำให้ลายที่ได้มีสัดส่วนคงที่ตามการออกแบบ ในแต่ละลำมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส หากคั่นหมี่เพียง 2 รอบต่อลำ (เส้นพุ่งมีจำนวน 4 เส้นต่อ 1 ลำ) จะทำให้ลายผ้าที่ได้มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ในการผลิตครั้งนี้ใช้การคั่นหมี่จำนวน 3 รอบต่อลำทำให้ได้สัดส่วนของลายเป็นไปตามแบบที่ออกแบบไว้

3. การใช้สีขาวเป็นสีของลายมัดหมี่สามารถสื่อถึงงานเครื่องแขวนดอกไม้สดได้ดีกว่าการเลือกใช้สีอื่น เนื่องจากสีขาวเป็นสีของดอกมะลิ ดอกพุท ดอกกรักที่นิยมใช้ร้อยเป็นเครื่องแขวนไทยดอกไม้สด

4. ผลงานสร้างสรรค์นี้เป็นผลงานสร้างสรรค์ผ้าไหมมัดหมี่ที่ได้แรงบันดาลใจจากเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดแบบวิมานแท่นในครั้งนี้นำไปใช้ประโยชน์เป็นผ้าคลุมไหล่ และสามารถพัฒนาจากงานทัศนศิลป์ไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์เป็นผ้าเพื่อการแต่งกาย ผ้าเพื่อการตกแต่งสถาปัตยกรรมใน สถาปัตยกรรม งานออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องเรือน หรืองานเรขศิลป์ที่ต้องการสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทยต่อไปได้



ภาพที่ 8 การผลิตผ้าไหมมัดหมี่ทอมือ

## อภิปรายผล

ในการสร้างสรรค์งานไหมมัดหมี่ครั้งนี้ได้ผลงานตามการออกแบบลายมัดหมี่ลายใหม่นั้น เป็นเพราะผู้ออกแบบเข้าใจกระบวนการก่อรูปของลายมัดหมี่ในขั้นตอนการคันหมี่ซึ่งเป็นการเรียงลำดับเส้นด้ายเพื่อมัดลายให้เป็นไปตามตำแหน่งของลาย ผลลัพธ์ของลายมัดหมี่ที่ปรากฏบนผืนผ้าจึงมีทิศทางตามที่ต้องการสอดคล้องกับการศึกษาเดิม (สมบัติ ประจัญสานต์. 2559 : 173-183)

การออกแบบจัดโครงสร้างโดยใช้โครงสร้างเอกรงค์ (Monochrome) และโครงสร้างแบบสีกลมกลืนให้ผลงานที่ทำความรู้สึกที่อ่อนหวาน ไม่ขัดแย้งสอดคล้องภาพลักษณ์ของงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สด อีกทั้งตรงกับความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่ระบุว่าส่วนใหญ่ชอบการจัดโครงสร้างแบบกลมกลืน มีทั้งชอบสีโทนร้อนและโทนสีเย็น (สร้อยญา ภักดีสุวรรณ. 2556 : 167) ซึ่งการจัดโครงสร้างแบบสีเอกรงค์ และสีกลมกลืนจะสร้างความงามอย่างกลมกลืนได้โดยการเลือกใช้สีของลายมัดหมี่เป็นสีขาวสามารถสื่อถึงงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดได้ดีกว่าการเลือกใช้สีอื่น เนื่องจาก

สีขาวเป็นสีของดอกมะลิ ดอกพุท ดอกรักที่นิยมใช้ร้อยเป็นเครื่องแขวนไทยดอกไม้สด สอดคล้องกับแนวคิดของการออกแบบกราฟิกที่ดีที่ต้องเข้าใจ รับรู้ได้โดยง่ายซึ่งต้องอาศัยภาพแทนที่สื่อสารถึงภาพจำของบุคคล ซึ่งในการออกแบบได้ใช้ทัศนธาตุ เช่น จุด เส้น รูปร่างของวิมานแทน แต่ที่เพิ่มการสื่อสารที่ดีคือสีขาวทำให้จุด เส้น รูปร่างนั้นสามารถสื่อถึงงานเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดวิมานแทนได้ดี สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ภาพเชิงสัญลักษณ์ (Semiotics) เพื่อสื่อสารที่อ้างอิงถึงหลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเจมส์ เจ กิบสัน ที่ระบุว่าบุคคลย่อมเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมจริง มองเห็นและเข้าใจในความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยรอบมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการรับรู้ได้ มีความเกี่ยวข้องการพฤติกรรมของมนุษย์จากประสบการณ์ ศาสนา ความรู้ในอดีต หรือปัจจุบัน หากเราได้ เคยพบ ประสบมาจะทำให้เราสามารถคิดออกว่าในเหตุการณ์นั้น ๆ มีองค์ประกอบภาพ และการเชื่อมโยงกับวัตถุ สีสันทันที่จะปรากฏในภาพ (ทักษิณา สุขพัทธ์. 2559 : 172) และทฤษฎีการเข้าใจด้วยภาพ (Cognitive) ของเคโลลิน บูลเมอร์ ที่ระบุว่าในปัจจุบันการคัดสรร ทำให้เรามองเห็นภาพได้ดีเพราะภาพนั้นมีลักษณะเด่น อาจจะด้วยภาพที่สื่อและการใช้สี (ทักษิณา สุขพัทธ์. 2559 : 176)

## ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัย สามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ผลิตและผู้สนใจที่จะทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันได้ดังนี้

1) เทคนิคมัดหมี่เป็นการสร้างลายด้วยการย้อมเส้นไหมก่อนที่จะทอเป็นผืนผ้า จึงมีขั้นตอนการย้อมสีที่ต้องอาศัยความชำนาญของผู้ผลิตเป็นสำคัญ นอกจากผู้ออกแบบจำเป็นต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนการผลิตไหมมัดหมี่ทอมือ และข้อจำกัดทางเทคนิคเพื่อให้ได้ผลงานที่ตรงกับที่ออกแบบไว้

2) ผู้ผลิตสามารถนำผลจากการวิจัยไปสู่การผลิตไหมมัดหมี่ที่มีขนาดหน้าผ้าที่แตกต่างจากผลงานต้นแบบนี้ จำเป็นต้องมีการวางลายมัดหมี่ให้สัมพันธ์กับหน้าผ้าแต่ละขนาด รวมถึงการกำหนดทิศทางของลายให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยของผืนผ้า เนื่องจากงานลายเครื่องแขวนไทยดอกไม้สดเป็นลายที่มีทิศทางเดียว

3) เครื่องแขวนไทยดอกไม้สดในรูปแบบอื่น ๆ สามารถนำมาเป็นต้นแบบสร้างสรรค์ลายมัดหมี่ได้ โดยมีการกำหนดลายลงในกระดาษกราฟก่อนเพื่อใช้แบบสื่อสารกับช่างมัดหมี่

## เอกสารอ้างอิง

- ทักษิณา สุขพัทธ์. (2559). แนวคิดกราฟิกเพื่อการสื่อสาร. วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์), 6 (2), 163-180.
- มณีนรีรัตน์ จันทนะพะลิน. (2527). เครื่องแขวนไทยดอกไม้สด. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2558, จาก <https://www.baanjommyut.com>.
- ศิริพร ปีเตอร์. (2544). การออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ: โอเดียร์สโตร.
- สมบัติ ประจัญสานต์. (2559). การก่อรูปลวดลายในงานผ้ามัดหมี่. วารสารวิชาการ AJNU ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(1), 173-183.
- สร้อยญา ภักดีสุวรรณ. (2553). การออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคาม ในบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัย. วารสารช่อพะยอม, 21 (-), 17-35.

## คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

การส่งบทความวิจัยฉบับเต็ม ส่งในรูปแบบของ File Word 1 ชุด เป็นแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ “.doc” เป็น Word 2007 หรือ 2010 โดยส่งไปที่ E-mail: nanjamin@yahoo.com

1. ความยาวของบทความวิจัยฉบับเต็ม เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยนับรวมรูปภาพตาราง เอกสารอ้างอิงและภาคผนวก (ถ้ามี) จำนวน 8 - 10 หน้า กระดาษ A4

2. แบบอักษร (Font) บทความวิจัย

2.1 ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 เนื้อหาในลักษณะคอลัมน์เดียว (One column)

2.2 ชื่อบทความวิจัย ชื่อหัวเรื่อง ชื่อ-นามสกุลผู้วิจัย พิมพ์ด้วยตัวหนาโดยใช้ขนาดอักษร ตามรายละเอียด 2.1

2.3 ชื่อสาขาวิชา คณะ และสถาบันการศึกษา บรรทัดล่างจากชื่อผู้วิจัย (สามารถใช้หมายเลขกำกับ หากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมาจากต่างสถาบัน)

3. องค์ประกอบของบทความวิจัยฉบับเต็ม ประกอบด้วย

3.1 ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2 ชื่อผู้วิจัย ผู้วิจัยร่วม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและร่วม สถานที่ทำงาน หรือสถาบันการศึกษาและที่อยู่ติดต่อได้ ( Author, advisors and corresponding author)

3.3 Corresponding author email

3.4 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.5 คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ

3.6 บทนำ (Introduction)

3.7 วัตถุประสงค์ (Objective) และ/ หรือ คำถามวิจัย (Research Question)

3.8 วิธีการวิจัย (Research Methodology)

3.9 ผลการวิจัย (Results)

3.10 การอภิปรายผล และสรุปผล (Discussion and Conclusion)

3.11 ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

3.12 กิตติกรรมประกาศ

3.13 การอ้างอิง (References) ให้ทำการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา: ระบบนาม-ปี (Author, year) ตามรูปแบบที่กำหนดและเอกสารอ้างอิงทุกรายการที่ปรากฏในบทความ ควรมีรายชื่ออยู่ในรายการเอกสารอ้างอิง และการอ้างอิงท้ายบทความตามรูปแบบที่กำหนด

#### 4. การพิมพ์

4.1 การพิมพ์หัวข้อ ให้พิมพ์ตรงกลางหน้ากระดาษ มีระยะบรรทัดว่าง 1 บรรทัด เนื้อหัวข้อ

4.2 การย่อหน้าเนื้อหา ย่อหน้า 0.75 นิ้ว

4.3 การวางรูปหน้ากระดาษ การเว้นระยะห่างจากริมกระดาษให้เว้นระยะห่างดังนี้ ด้านบนและด้านซ้ายมือ เว้นห่างจากขอบกระดาษ 1.5 นิ้ว ด้านล่างและด้านขวามือ เว้นห่างจากขอบกระดาษ 1 นิ้ว (ดูรูปแบบตามตัวอย่างหน้า 3)

5. การพิมพ์ตาราง ตารางแต่ละตารางจะต้องมีหมายเลขกำกับจาก 1 ไปจนจบบทความ ให้พิมพ์หมายเลขลำดับของตารางและชื่อตารางบรรทัดเดียวกัน โดยพิมพ์ชิดขอบซ้ายมือของกระดาษ ถ้าชื่อตารางยาวกว่า 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่ โดยให้ตัวอักษรตัวแรกตรงกับชื่อตารางในบรรทัดแรก

6. การพิมพ์ภาพประกอบ ภาพแต่ละภาพต้องมีหมายเลขลำดับจาก 1 ไปจนจบบทความ การพิมพ์หมายเลขลำดับของภาพ ชื่อ และ/ หรือ คำอธิบายให้พิมพ์ไว้ใต้ภาพ

#### 7. การพิมพ์เอกสารอ้างอิงในเนื้อหาของบทความวิจัย

การอ้างอิง กำหนดให้ใช้การอ้างอิง แบบแทรกเนื้อหา : ระบบนาม-ปี (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : หน้า) กรณีที่อ้างเลขหน้าให้ใช้ดังนี้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้าเอกสารที่อ้าง) ตัวอย่างเช่น

(น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2548: 26)

(วิจิตร ปาริรัมย์, ประวิทย์ เกตุนอก และ ธวัชชัย อาทรธรรุสุข. 2527 : 121)

(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2549 : 26)

ในกรณีที่ผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติให้พิมพ์เฉพาะนามสกุลผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

(Neagley. 1969: 15-17)

(Somkuna & Wannawalee. 2007 : 18-20)

(Ney et al. 1997 : 70-73)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างเช่น (Gillum. 2005 : 20)

8. การพิมพ์เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงส่วนของเอกสารอ้างอิงจะแยกเป็น 2 ส่วน คือ เอกสารภาษาไทย เอกสารภาษาอังกฤษ การพิมพ์อ้างอิงบรรณานุกรม บรรทัดแรกของแต่ละรายการจะพิมพ์ชิดด้านซ้ายมือ หากพิมพ์ไม่จบในบรรทัดแรกเมื่อพิมพ์ในบรรทัดต่อมาจะย่อหน้า 7 ตัวอักษร การเรียงลำดับของบรรณานุกรมแต่ละรายการของเอกสารภาษาไทย จะเรียงตามอักษร ก-ฮ และตามลำดับของสระ และเอกสารภาษาอังกฤษจะเรียงตาม A-Z และลำดับของสระเช่นกัน



## วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วินัย 2509 จำกัด

เลขที่ 433/6-9 ถ.เสด็จนิวัฒน์ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ 31000

โทรศัพท์ 0 4461 1392, 0 4462 1392 โทรสาร 0 4461 1392

